

Sevgili Meslektaşlarım,

Dergimizin yeni sayısına ilişkin hazırlıklarımızın son aşamasında sektörümüz için son derece önemli bir gelişme yaşadık. Sektörümüzün yıllardır beklediği "Sigortacılık Kanunu", Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kabul edildi ve ardından 14 Haziran 2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bilindiği üzere, sigorta sektöründeki faaliyetleri düzenleyen 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun bazı maddeleri, 1994 tarih ve 539 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile değiştirilmiş, ancak bu kararnamenin dayanağını oluşturan yetki yasasının ve bunu müteakip Kanun'un bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesiyle yasal bir boşluk oluşmuştu. Yeni Kanun ve bu Kanun'a bağlı olarak yürürlüğe girecek olan ikincil mevzuat bu boşluğu doldurarak sektörümüze olan güveni daha da artıracaktır diye ümit ediyorum.

Öncelikle, Yeni Kanun yürürlüğe girmeden önce dahi sektörümüzün son derece özverili ve disiplinli bir şekilde faaliyetlerini sürdürdüğünü söylemek isterim. Belki de hukuki geçerliliği tartışılabilir ama gerekli olduğuna inandığı ikincil mevzuat düzenlemelerini desteklemek başta olmak üzere disiplin anlayışı ile sektörümüz bu süreci kendisi açısından da en iyi şekilde yönetmiştir. Ancak Avrupa Birliği uyum süreci de göz önüne alınarak çıkartılan ikincil mevzuat düzenlemelerinin dahi güçlü bir yasal temele sahip olması açısından Yeni Kanun son derece önemlidir. Kanunun getirdiği yeniliklere baktığımızda, özellikle diğer ülkelerde farklı isimlerle kurulan ve tüketici uyuşmazlıklarının hızlı ve ucuz şekilde çözülmesini hedefleyen bir tahkim sistemini öngördüğünü görüyoruz. bu sistemin Birliğimiz nezdinde oluşturulması ve tarafsız hakemler aracılığıyla şirketler ile sigortalı, sigorta ettiren ve sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan diğer kişiler arasındaki uyuşmazlıkların çözüme ulaştırılması öngörülmüyor. Öte yandan, sektörün diğer önemli oyuncularını olan acente ve eksperler için TOBB çatısı altında icra komiteleri oluşturularak bu mesleklerin de daha organize ve disiplinli bir şekilde sektöre katkıları öngörülmektedir.

Tabii, bu Kanunun getirdiği yenilikler de dahil sektörümüze katkılarını yaşayarak göreceğiz. Ancak, kanımca en önemli getirisi sektörümüzün hak ettiği prestiji teslim etmesidir. Yeni Kanunumuzun sektörümüze hayırlı olmasını diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla,

Hulusi TAŞKIRAN

Birlik, İsveç'te düzenlenen CEA 2007 Genel Kurul Toplantısı'na katıldı

Genel Kurul Toplantısının 14 Haziran 2007 tarihli ilk gününde sabah gerçekleştirilen Başkanlık Konseyi toplantısını takiben öğleden sonra dört ayrı konuda çalıştay düzenlendi. Solvency II, Demografik Risklerin Emeklilik ve Sağlık Politikaları Üzerindeki Etkileri, Sosyal Güvenlik: Kamu ve Özel Sektör İşbirliği, Sigortada Sahtecilik ve Veri Koruma başlıklarında düzenlenen çalıştaylarda kapsamlı sunumlar yapıldı, Avrupa sigorta sektörünün karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehditler ele alındı ve örnek ülke uygulamaları üzerinde duruldu.

15 Haziran 2007 tarihinde gerçekleştirilen toplantının sabahki oturumu CEA'nın 2007 Yılı Olağan Genel Kurul Toplantısı'na ayrıldı. Toplantıda CEA Merkezinin Paris'ten Brüksel'e taşınmasına ilişkin olarak Belçika'da yürütülen yasal çalışma-

Birlik, 14-16 Haziran 2007 tarihleri arasında İsveç'in başkenti Stockholm'de düzenlenen CEA 2007 yılı Genel Kurul Toplantısına katıldı.

lar ile CEA'nın Solvency II, UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları), Etkin Mevzuat Hazırlanması, Emekliliklerin Taşınabilirliği ve İklim Değişikliği konularında yürüttüğü çalışmalar kapsamlı olarak ele alındı. Toplantıda Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü tarafından Avrupa sigorta sektörüne yönelik olarak yürütülen incelemede gelinen nokta hakkında bilgi verildi. CEA'nın 2008 yılı bütçesinin onaylandığı toplantıda 2008 yılı için belirlenen hedefler de kapsamlı biçimde ele alındı. Toplantının sabahki oturumu Avrupa Parlamentosu Üyesi Peter Skinner tarafından Solvency II konusunda yapılan sunumla sona erdi.

Toplantının öğleden sonraki bölümü ise "Avrupa Sigorta Sektörünün Karşı Karşıya Bulduğu Yeni Riskler" konulu konferansa ayrıldı. İsveç Çevre Bakanı Andreas Carlgren'in açılış konuşmasını yaptığı konferansta iklim değişikliği ve bu değişikliğin beraberinde getirdiği doğal afet riskleri, iklim değişikliğinin sigorta sektörüne etkileri, Avrupa'yı etkileme olasılığı bulunan salgın hastalıklar, yeni riskler ve bu risklerle müca-

dele yöntemleri gibi konular, alanlarında uzman konuşmacıların gerçekleştirdiği kapsamlı sunumlarda ele alındı.

Toplantıyı takiben İsveç Sigorta Birliği, CEA konukları onuruna, her yıl Nobel ziyafetlerinin düzenlendiği City Hall'da bir gala yemeği verdi.

BİRLİK, CEA MAL SİGORTALARI KOMİTESİ 2007 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINDA "TÜRKİYE'NİN DEPREM RİSKİ VE ZORUNLU DEPREM SİGORTASI" KONULU SUNUM GERÇEKLEŞTİRDİ

Birliğin üyesi bulunduğu CEA Mal Sigortaları Komitesi'nin (Property Insurance Committee) yıllık Olağan Genel Kurul Toplantısı 7-8 Haziran 2007 tarihlerinde İtalya'da yapıldı. Toplantıda Doğal Afetler Çalışma Grubu adına konuşan Roland Nussbaum sel konusunda 2007 Direktifinin yürürlüğe girmesi nedeniyle eski Direktifin yürürlükten kalktığını, Avrupa'da en tehlikeli

Doğal Afetlerin sel, fırtına ve depremden kaynaklandığını ve CEA'nın hedefinin bu tehlikelere karşı ülkelere yardımcı olmak olduğunu ifade etti.

Toplantıda iklim değişikliklerinin de çok önemli bir sorun haline gelmeye başladığından hareketle Çalışma Grubunun bundan sonra bu konuda da çalışmalar yapması kararlaştırıldı ve Grup'un adı Doğal Afetler ve İklim Değişiklikleri Çalışma Grubu (Natural Hazards & Climate Change Working Group) olarak değiştirildi.

Toplantıda Birliği temsilen Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Erdinç Yurtseven "Türkiye'nin Deprem Riski ve Zorunlu Deprem Sigortası" ile ilgili detaylı bir sunum gerçekleştirdi. Ülkemizde uygulanmakta olan Zorunlu Deprem Sigortası toplantıya katılan delegelerin fazlasıyla ilgisini çekerken bu konuda çok sayıda soru alındı ve cevaplandırıldı. ■

Alman ve İspanya Sigorta Şirketleri Birliklerine çalışma ziyareti

Birliğin 2007 yılı stratejisi çerçevesinde, gerek Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde gerekse Türk sigorta sektörüne yeni sigorta ürünlerinin tanıtılması aşamasında sektörün sorunlarla karşılaştığı alanlarda Avrupa Tek Sigorta Piyasası içerisinde yer alan ülkelerin deneyimlerinden faydalanılması; Birliğin uluslararası tanınırlığının artırılması; uluslararası ilişkilerinin geliştirilmesi; iyi uygulama örneklerinden yararlanılması ve ortaklık kurma faaliyetlerinde bulunulması amacıyla Avrupa ülkeleri sigorta birliklerine çalışma ziyaretlerinde bulunuluyor.

ALMAN SİGORTA ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ

Bu çerçevede, 22 Mart 2007 tarihinde, Alman Sigorta Şirketleri Birliği GDV'nin Berlin ofisinde bir çalışma toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıda Birlik tarafından yapılan sunumda TSRŞB'nin yapısı, çalışmaları, yayınları, uluslararası ilişkileri, AB sürecinde gerçekleştirdiği faaliyetler, Türk sigorta sektörü, sektörün temel göstergeleri ve AB sürecinde gerçekleştirilen yasal düzenlemelere ilişkin kapsamlı bilgiler verildi. Bunu takiben GDV Genel Sekreteri, AB Yöneticisi ve Uluslararası İlişkiler Yöneticisi tarafından Alman sigorta sektörü ve GDV'nin yapısına ilişkin bilgiler verildi.

Oldukça verimli geçen toplantıda GDV ile Birlik arasında gerçekleştirilebilecek işbirliği olanakları da tartışıldı.

İSPANYA SİGORTA ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ

Birliğin Avrupa sigorta birlikleri ile geliştirdiği ilişkiler çerçevesinde 16 Nisan 2007 tarihinde İspanyol Sigorta Birliği UNESPA'nın Madrid

TSRŞB, 22 Mart 2007 tarihinde Alman Sigorta Şirketleri Birliği GDV'nin Berlin ofisinde, 16 Nisan 2007 tarihinde de İspanyol Sigorta Birliği UNESPA'nın Madrid ofisinde çalışma toplantıları gerçekleştirdi.

ofisinde bir çalışma toplantısı gerçekleştirildi. Toplantı Birlik tarafından hazırlanmış olan kapsamlı sunumu takiben UNESPA yetkilileri tarafından İspanyol sigorta piyasasına ilişkin bir sunum gerçekleştirildi. Bu çerçevede İspanyol sigorta piyasasının temel göstergeleri, hayat ve hayat-dışı dağılımlar ve uzun dönem kârlılık gibi konularda kapsamlı bilgiler verildi.

Toplantının ikinci bölümünde ise İspanyol yetkililer tarafından İspanya'da motorlu taşıt sigortaları sisteminin yapısı ve işleyişi, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve kaza tespit tutanağı sisteminin işleyişine ilişkin kapsamlı sunumlar yapıldı ve toplantı soru-cevaplarla sona erdi.

Toplantıyı takiben UNESPA yetkililerinin Birlik yetkilileri için düzenlediği öğle yemeğinde iki Birlik arasında geliştirilecek işbirliği olanakları görüşüldü. ■

“Risk ve Sigorta Bilinci ve Eğitimi” konulu Uluslararası Sigorta Sempozyumu OECD - Birlik işbirliğinde gerçekleştirildi

13 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Swissôtel’de Birlik ve OECD işbirliğinde, Türk ve Japon hükümetlerinin desteğiyle “Risk ve Sigorta Bilinci ve Eğitimi” konulu uluslararası sigorta sempozyumu büyük başarıyla gerçekleştirildi.

Sempozyuma 24 ülke ve 7 uluslararası kurumdan davetliler, Türk sigorta sektörü temsilcileri ve akademisyenler olmak üzere yaklaşık 250 kişi katıldı.

Sempozyumda “Risk ve Sigorta Konularında Artan Bilinç ve Eğitimin Önemi: Sigorta Sektörünün Özellikleri ve Karşılaştığı Zorluklar”, “Risk Bilincinin Artmasında ve Uygun Sigorta Teminatının Sağlanmasında Hükümetlerin Rolü”, “Bilinç ve Eğitim Sürecinde Sigorta Piyasası Aktörlerinin ve Sigorta Birliklerinin Rolü” ve “Araçlar ve Programlar” başlıklı oturumlar düzenlendi.

Sempozyumda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde risk ve sigorta konularında artan bilinç ve özellikle eğitim ihtiyacının önemi vurgulandı. Sempozyum; hükümetlerin, finansal kuruluşların, özellikle sigorta piyasası aktörlerinin ve tüketicilerin risk ve sigorta eğitimi konularındaki duyarlılıklarının geliştirilmesine; ülkelerin tecrübe, yöntem ve uygulama örneklerinin incelenmesine katkı sağladı. ■

Birlik, Eğitim Seminerlerine destek verdi

Türk sigorta sektörünün Avrupa Birliği'ne uyumu ve sigorta mesleğinin geliştirilmesi amacıyla 2005 yılı Mayıs ayında Birlik tarafından başlatılan eğitim seminerlerine bundan sonra Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı (TSEV) devam edecek. Bu çerçevede, TSEV tarafından Mersin Deniz ve Ticaret Meslek Yüksekokulu'nda bir seminer düzenlen-

di. "Türk Sigorta Sektörünün Kurumları" ve "Türk Sigorta Sektörünün Gelişimi ve Değerlendirilmesi" başlıklı sunumlar gerçekleştirilen seminere, Birlik Mali ve Finansal Düzenlemeler Uzmanı Onur Acar da katılarak, "Avrupa Birliği ve Tek Sigorta Piyasası" konulu bir sunum gerçekleştirdi. Tüm sunumların yer aldığı kitapçıklar katılımcı öğrencilere dağıtıldı. ■

Birlik, Dünya Bankası ve Arnavutluk Finansal Denetim Kurumu Yetkilileriyle görüştü

Birlik, 15 Haziran 2007 tarihinde Birlik merkezini ziyaret eden Dünya Bankası yetkililerinden Serap Oğuz Gönülal ve Finans ve Özel Sektör Kalkınma Birimi Avrupa ve Orta Asya yöneticisi Lalit Raina ile Arnavutluk Finansal Denetim Kurumu Müdürü Elisabeta Gjoni ve beraberrindeki kurum yetkilileriyle görüştü. Arnavutluk Si-

gorta Birliği'nin kurulması aşamasında Birliğimizin deneyiminden yararlanmak isteyen yetkililere Birliğimizin yapısı, misyonu, vizyonu ve çalışmaları hakkında ayrıntılı bir sunum gerçekleştirildi. Ayrıca, toplantının son bölümüne Motorlu Taşıt Bürosu yetkilileri de katılarak, kurumun görevleri ve çalışmaları hakkında detaylı bilgi verdiler. ■

Birlik, TODAIE ile EIPA işbirliğinde düzenlenen "Uygulamaya Yönelik Yasa Uyumlaştırma Süreci" toplantısına katıldı

Birlik, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAIE) ile Avrupa Kamu Yönetimi Enstitüsü Lüksemburg Yargıç ve Hukukçular Avrupa Merkezi (EIPA) işbirliğinde 9-10 Mayıs 2007 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "Uygulamaya Yönelik Yasa Uyumlaş-

tırma Süreci" toplantısına katıldı. Toplantıda "Adaylık Kriterleri ve Topluluk Mevzuatının Kabul Edilmesi", "Avrupa Hukukunun Etkisi", "AB Hukukunun Aktarılması", "Türkiye'de Yasaların Uyumlaştırılması" gibi konular tartışıldı, kapsamlı sunumlar ve çalıştaylar gerçekleştirildi. ■

Türk Loydu'nun 48. Olağan Genel Kurulu yapıldı

Türk Loydu'nun 48. Olağan Genel Kurul toplantısı 27 Nisan 2007 tarihinde yapıldı.

Yönetim Kurulu seçimlerinin de yapıldığı bu toplantıda gündem gereği önce Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. A. Yücel Odabaşı 2006 yılı ile ilgili olarak Vakfın ve İktisadi İşletmesinin faaliyetlerinden bahsetti. Bilanço ve Denetçiler Kurulu Raporunun okunmasından sonra Yönetim ve Denetim Kurulları akladı.

2007 Bütçesinin takdim edilmesi ve onaylanmasından sonra yeni Yönetim Kurulunun seçimine geçildi. Yapılan oylama sonucu Sayın Mustafa İnel, Sayın Erhan Tunçay, Sayın Fazıl Uzun, Sayın Ahmet Paksoy, Sayın Ümit Ülgen, Sayın Hüseyin Yunak, Sayın Ahmet Aslan, Sayın Halim Mete ve Sayın Celal Çiçek Yönetim Kuruluna, Abdülkadir Küçük, Ali Önder ve Mehmet Taylan Denetim Kuruluna seçildiler. ■

Birlik, İKV tarafından düzenlenen "AB Uyum Sürecinde Türk Özel Sektörünün Etki Analizi Kapasitesinin Arttırılması" Projesi Başlangıç Seminerine katıldı

Birlik, 23 Mayıs 2007 tarihinde İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) tarafından Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen "AB Uyum Sürecinde Türk Özel Sektörünün Etki Analizi Kapasitesinin Arttırılması" Projesi Başlangıç Seminerine katıldı.

Açılış konuşmalarını İKV Başkanı Davut Ökütçü, ABGS Genel Sekreteri Oğuz Demiralp ve Başmüzakereci ve Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Ali Babacan'ın yaptığı seminerde Türkiye'nin ve sektörlerin müzakere sürecine en iyi şekilde hazır-

lanmasını sağlayacak düzenleyici etki analizleri kapsamlı bir şekilde ele alındı.

Etki analizleri müzakere sürecinde AB müktesebatına uyumun farklı sektörler için getiri ve götürülerinin hesaplanmasına ve geçiş süreci veya istisna taleplerinin değerlendirilmesine katkı sağlayacak. Diğer bir ifadeyle sektörlerin süreç içerisinde önlerini görmeleri, değişimi algılayıp ölçmeleri ve uygun tedbirler geliştirmeleri mümkün olacak.

Birlik, bu konuda yürütülen çalışmalara önümüzdeki dönemde de katılmayı sürdürecektir. ■

Yoğun bir dönem bizi bekliyor

Bir önceki yazımda 2007 yılının yoğun bir tempo ile geçeceğini belirtmiştim. Nisan-Haziran 2007 döneminde aşağıda okuyacağımız üzere birçok konuda düzenlemeler yapıldı.

En önemli düzenleme de 14 Haziran 2007 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sigortacılık Kanunu oldu.

Kanun ile ilgili detay bilgi Başkanımızın yazısında ele alındığı için detayına girmiyorum. Ancak Kanun ile ilgili birçok ikincil mevzuat/yönetmelikler yıl sonuna kadar yoğun tempo ile çıkarılmak durumunda.

Kanun dışında bu dönemde yapılan düzenlemelerden bir tanesi Teknik Karşılıklara ve bu karşılıkların yatırılacağı varlıklara ilişkin yönetmelik idi.

Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik, 4 Mayıs 2007 tarih ve 26512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. 30 Eylül 2007 tarihinde yürürlüğe girecek olan Yönetmelikte, cari rizikolar karşılığı, muallak hasar ve tazminat karşılığı, matematik karşılıklar ve deprem hasar karşılığına ilişkin düzenlemeler ile teknik karşılıkların yatırılacağı varlıklara ve bunlara ilişkin sınırlamalara yer veriliyor. Ancak, yeni Sigortacılık Kanununun yürürlüğe girmesinin ardından bu Yönetmelikte de değişikliklere gidilmesi bekleniyor.

1.12.2007 tarihinde yürürlüğe girecek Bilgilendirme Yönetmeliğinde sektörün sıkıntıları dile getirilmiş ve ilgili Yönetmelikte bazı değişiklikler Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılmıştır. Bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

Trafik Tarifesinin yarı serbest hale getirilme-

si ve Birlik tarafından Rehber Tarife çalışmaları bu dönemde yapılmış Hazine Müsteşarı Sayın İbrahim Çanakçı ve Hazine Müsteşarlığı Bürokratları ile paylaşılmış ve belirli bir muhtabakata varılmıştır. İlgili Yönetmelik konusunda çalışmalar tamamlanma aşamasına gelmiş ve 1.8.2007 tarihinde sisteme başlanması konusunda Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü çalışmalarına devam etmektedir.

Bu dönemde ayrıca;

- Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi Yönetmeliği
- Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Bağımsız Denetime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Hekim Mesleki Sorumluluk Sigortası Klozu Değişikliği
- Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Mesleki Sorumluluk Sigortası Klozu
- Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları yayınlanmıştır
- Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile sektörümüzün uygulamaya yönelik sıkıntılarının bir kısmı da aşağıdaki başlıklarda çözüme kavuşturulmuştur.

KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

1.1.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe giren 55220 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun uygulanmasına ilişkin açıklamalara yer verilen "Kurumlar vergisi Genel Tebliği" 3 Nisan 2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Genel Teb-

liğ’de Kurumlar Vergisi Kanunu’nun ilgili maddelerinde düzenlenen sigorta ve reasürans şirketlerince ayrılan teknik karşılıklara ve hayat matematik karşılıklarının yatırıma yönlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlar üzerinden yapılan vergi kesintilerinin kurumlar vergisinden mahsubuna ilişkin açıklamalar yer veriliyor.

84 NOLU GİDER VERGİLERİ GENEL TEBLİĞİ

Konut finansmanı sistemi kapsamında yapılacak işlemlerde, BSMV istisnası uygulamasına ilişkin açıklamalara yer verilen 84 nolu Gider Vergileri Genel Tebliği yayınlandı. Genel Tebliğde, sigorta şirketleri tarafından konut finansmanı kapsamında yapılacak sigorta sözleşme ve poliçeleri dolayısıyla lehe alınan paraların BSMV’den istisna olacağı da vurgulanıyor. Ancak, Birliğimiz sigortacılık uygulamalarına ilişkin daha kapsamlı açıklamalara yer verilecek bir Tebliğ yayımlanması hususunda Gelir İdaresi Başkanlığı ile görüşmelerine devam ediyor.

5615 SAYILI KANUN VE 85 NOLU GİDER VERGİLERİ GENEL TEBLİĞİ

4.4.2007 tarih ve 26483 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5615 sayılı Kanunun 17inci maddesiyle, iptal edilen poliçelerin BSMV’sinin iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan BSMV’den indirimine imkan sağlamak üzere, 6802 sayılı Gider vergileri Kanunu’nun 31inci maddesi değiştirildi.

Kanunun yayımlanmasının ardından, iptal edilen sigorta muamelelerinde BSMV mahsubunun nasıl yapılacağına ilişkin açıklamalara ve düzenlenen yeni Hizmet

Vergisi Beyannamesine yer verilen 85 Nolu Gider Vergileri Genel Tebliği de 13.6.2007 tarih ve 26551 sayılı Resmi Gazete’de yayınlandı. Yeni Hizmet Vergisi (Sigorta Muameleleri Vergisi) Beyannamesi 1.6.2007 tarihinden itibaren verilecek beyannamelerde kullanılmaya başlandı.

Birlik olarak CEA’nın Stockholm/İsveç’te yapılan Yıllık Genel Kurulu’na katılındı. 13 Nisan 2007 tarihinde OECD ile Uluslararası Sempozyum başarılı olarak gerçekleştirildi.

AB Müktesebat Rehberini güncelleyerek ikinci baskısını önümüzdeki günlerde yayınlıyacağız.

2007 yılının ikinci yarısının yasal düzenlemeler ile ilgili yoğun geçeceğini söyleyebilirim.

Tüm gelişmelerin sektörümüze hayırlı olmasını dilerim.

Saygılarımla,

Erhan TUNÇAY
Genel Sekreter

Doç. Dr. Suna OKSAY
Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı Müdürü

Avrupa Birliği sigorta sektöründe sigorta prim vergisi

rın işleyişinde daha az etkiye sahip olan gelir vergisi ve kurumlar vergisi gibi doğrudan vergiler içinse uyumlaştırma söz konusu değildir.

AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA SEKTÖRÜNDE DOLAYLI VERGİLER

Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan dolaylı vergilendirme sistemi her bir işlem ve olayda büyük farklılıklar göstermekte olup, sabit bir orandan söz etmek mümkün değildir. AB sigorta sektörüne baktığımızda ise, sektörün sigorta prim vergisine (Insurance Premium Tax) ve çeşitli parafiskal vergilere (fonlara) tabi olduğu görülmektedir.

Ancak gerek ürün bazında bakıldığında, gerekse aynı ürüne ülke bazında bakıldığında, sigorta sektöründe vergi ve fonların önemli farklılıklar gösterdiği gözlenmektedir. Bu çerçevede şu tespitler yapılabilir:

- Estonya, Letonya, Slovakya ve Çek Cumhuriyeti'nde sigorta sektöründe dolaylı vergilendirmeye gidilmezken, diğer ülkelerde dolaylı vergilerin türü, oranı, matrahı ve ödeme yeri ve zamanı ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Özellikle AB'ye yeni üye olan Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ile Kuzey Avrupa ülkelerinde birçok sigorta ürününde dolaylı vergi muafiyeti bulunduğu görülmektedir.

- Aynı ülkede farklı sigorta ürünlerine

AVRUPA BİRLİĞİ VERGİ MEVZUATI

Ülkelerin egemenliğinin bir parçası olarak görülen vergilendirme sistemi, Avrupa Birliği'nde büyük ölçüde Ulusal Devletlerin yetkisine bırakılmıştır. Ancak, Tek Pazarın düzgün ve sağlıklı şekilde işleyebilmesini teminen AB Kurucu Antlaşmasınının 90. maddesinde "hiçbir üye devlet diğer üye ülkelerin ürünlerine, yerli ürünlere uygulananandan daha yüksek doğrudan ya da dolaylı vergi koyamaz" denilmektedir.

Böylece, ulusal sınırlar içinde, aynı nitelikteki ürünler arasında farklı vergisel uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, Antlaşmanının 93. maddesinde, yine Tek Pazarın düzgün işlenmesini sağlamak amacıyla, Birliğin dolaylı vergilerle ilgili düzenleme yapabilmesine olanak tanınmaktadır.

Özetle, Avrupa Birliği'nde ulusal vergi politikalarına ilişkin sorumluluk kural olarak üye devletlere ait olmakla birlikte, Tek Pazarın düzgün işleyişi için hayati öneme sahip olan KDV ve özel tüketim vergileri gibi dolaylı vergilerde uyumlaştırmaya gidilmiştir. Tek Paza-

farklı vergi oranları uygulanabilmektedir. Örneğin Fransa'da bazı sağlık sigortası ürünleri %7, bazı sorumluluk sigortası ürünleri %9, kaza sigortaları %18, spor ve eğlence amaçlı tekne sigortaları ise %19 oranında Sigorta Prim Vergisine tabidir.

- Bazı ülkelerde kimi sigorta ürünleri Sigorta Prim Vergisinden muaf iken, aynı ürünler diğer ülkelerde değişen oranlarda Sigorta Prim Vergisine tabi olabilmektedir. Örneğin hayat sigortaları birçok ülkede vergiden muafken, Avusturya, Belçika, İsviçre, İsveç, Slovenya, Malta ve Yunanistan'da bazı hayat sigortası ürünleri, poliçenin türüne ve süresine göre değişen oranlarda Sigorta Prim Vergisine tabidir.

- İsviçre, İzlanda, Macaristan ve Polonya'da Sigorta Prim Vergisi bulunmazken, damga vergisi başta olmak üzere başka tür dolaylı vergiler alınabilmektedir. Diğer ülkelerde ise, sigorta ürünleri değişen oranlı Sigorta Prim Vergisinin yanında başka dolaylı vergilere de tabi olup, bu vergilerin de türü, oranı ve matrahı ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Örneğin Avusturya, Almanya, İspanya, İngiltere, Macaristan, Lüksemburg, Portekiz, Polonya ve Slovenya'da bazı sigorta ürünleri değişen oranlarda Yangın Sigorta Vergisine de tabidir.

- Bazı ülkelerde sigorta primleri üzerinden çeşitli fon kesintileri de yapılmakta olup, kesintinin yapıldığı ürün ve kesinti oranı ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Örneğin, Belçika, İspanya, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Portekiz'de bazı sigorta ürünlerinde sigorta primi üzerinden değişen oranlarda fon kesintisi yapılmaktadır.

Bu farklılıklara karşın Avrupa Birliği'nde Sigorta Prim Vergisine ilişkin olarak şu ortak ilkeler kabul edilmiştir:

- Sigorta Prim Vergisi, riskin meydana geldiği üye ülkede ve o ülkede öngörülen oranda ödenmelidir.

- Sigorta Prim Vergisi brüt primler üzerin-

den adil bir dağıtım temelinde alınmalıdır.

- Sigorta Prim Vergisinin mükellefi sigorta şirketleri olup, sigortalı adına vergiyi ödemekle yükümlüdürler.

- Sigorta Prim Vergisinin ödenmemesi durumunda cezai yaptırım ve faiz öngörülebilir.

Diğer taraftan, çok uluslu sigorta şirketlerinde verginin hangi kurallara göre ve hangi ülkeye ödeneceği sorunu karşımıza çıkmaktadır. Avrupa Birliği'nde, çok uluslu bir sigorta grubunun, bağlı ortaklıkları da dahil olmak üzere topladığı tüm primler üzerinden, merkez ofisinin bulunduğu ülkeye ve o ülkede uygulanan oranda sigorta prim vergisi ödenmesi kuralı bulunmamaktadır. Bunun yerine, Sigorta Prim Vergisinin bağlı ortaklığın bulunduğu ülkeye, bağlı ortaklığın yazdığı primler üzerinden ve o ülkede uygulanan orana göre ödenmesi gerekmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE HAYAT SİGORTALARINDA SİGORTA PRİM VERGİSİ

İngiltere, Fransa, Almanya, İspanya, Hollanda gibi çoğu AB üyesi ülkelerde hayat sigorta poliçeleri için ödenen primler vergiden muaftır. Hollanda'da 1970 yılından bu yana her tür hayat sigortası, sigorta vergisi yükümlülüğünden muaftır. İtalya'da da 2001 yılından bu yana hayat sigortaları için vergi muafiyeti söz konusu olup, bu tarihten önce yapılan poliçeler %2.5 Sigorta Prim Vergisine tabidir.

Avusturya, Belçika, İsviçre, Slovenya, Malta ve Yunanistan'da ise bazı hayat ürünleri düşük oranlarda Sigorta Prim Vergisi'ne tabi tutulmaktadır. Slovenya ve Yunanistan'da sadece 10 yıldan kısa süreli hayat sigortalarından alınan Sigorta Prim Vergisinin oranı ise sırasıyla %6.5 ve %4'tür. Avusturya'da ise 10 yıldan daha kısa süreli hayat sigortalarında vergi %11 iken, 10 yıldan daha uzun süreli olanlarda

%4'tür. Ayrıca, Avusturya'da 2004 yılından bu yana uygulanan mesleki grup sigortaları, vergisel anlamda bireysel emeklilik sistemiyle aynı avantajlara sahip olup, %2.5 oranında vergiye tabidir.

Hayat sigortalarından önemli ölçüde vergi alan tek ülke ise İsveç'tir. İsveç'te tüm sigorta türleri dolaylı vergilerden muafken, sadece grup hayat sigortaları prim vergisine tabidir. Buna göre, İsveç'te yerleşik bir sigorta şirketiyle yapılan grup hayat sigortası primlerinin %95'i üzerinden, yabancı sigorta şirketleriyle yapılan grup hayat sigortası primlerininse %81.83'ü üzerinden %45 oranında Sigorta Prim Vergisi alınmaktadır.

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE HAYAT-DIŞI SİGORTALARDA SİGORTA PRİM VERGİSİ

Yangın, hırsızlık, kaza, motorlu taşıt, sağlık, kredi ve nükleer tesis sigortaları birçok ülkede değişen oranlarda Sigorta Prim Vergisine tabi ürünlerdendir. Sigorta Prim Vergisi Hollanda, Slovenya, Malta, İrlanda ve İspanya'da tüm sigorta türleri için aynı oranda uygulanırken, diğer üye ülkelerde ise türüne ve ülkeye göre değişmek üzere %2.5 ile %22 arasında değişen oranlarda uygulanmakta-

dır. Reasürans ise, tüm AB ülkelerinde Sigorta Prim Vergisinden muafır.

Hayat-dışı sigorta türlerinde, her ülkenin kendi özel durumuna ve ihtiyaçlarına göre değişen oranlarda vergi alınmaktadır. Örneğin, gemi-uçak sigortaları İngiltere, Fransa, İspanya gibi ülkelerde vergiden muafken, İtalya'da %21.25, Slovenya'da ise %6.5 oranında Sigorta Prim Vergisine tabidir. Fransa'da gezi amaçlı tekneler içinse vergi oranı %19'dur.

İtalya'da bireysel kaza sigortaları %2.5, motorlu taşıt, tarım ve nakliye sigortaları %12.5, hayvan hayat, yangın sigortaları ise %21.25 vergiye tabidir. Fransa'da da oranlar %3 ile %30 arasında değişmekte olup, yangın sigortasında oran %30 olarak uygulanmakla birlikte tarım risklerinde muafiyet vardır. Sanayi ve işletmelere ilişkin yangın riski söz konusu olduğunda ise bu oran %7 olarak uygulanmaktadır.

İngiltere ve İspanya'da %5 ve %6 gibi düşük oranlar uygulanırken, Almanya'da standart oran %19'dur. Ancak, Almanya'da yangın sigortası için %14, gemi ve uçak sigortaları içinse %3 Sigorta Prim Vergisi bulunmaktadır. ■

Bazı AB Ülkelerinde Sigorta Prim Vergisi (2007)

	İNGİLTERE	İTALYA	İSPANYA	FRANSA	ALMANYA	AVUSTURYA
Hayat sigortası	Muaf	Muaf	Muaf	Muaf	Muaf	%4 / %11
Sağlık sigortası	%5	%2.5	Muaf	Muaf / %7	Muaf	%1
Ev sahiplerini risklere karşı koruma sigortası	%5	%21.25	%6	%9	%18	%11
Bireysel kaza sigortası	%5	%2.5	%6	%9	%19	%4
Motorlu Taşıt Sigortası	%5	%12.5	%6	%18	%19	%11
Yangın Sigortası	%5	%21.25	%6	%30 / %7	%14	%11
Transit Mal Sigortası	%5	%21.25	Muaf	Muaf	%19	Muaf
Gemi-uçak sigortası	Muaf	%21.25	Muaf	Muaf / %19	%3	%11
Tarım sigortası	%5	%12.5	Muaf	Muaf	%19	%11
Nakliye sigortası	%5	%12.5	%6	Muaf	%19	%11
İhracat kredi sigortası	Muaf	Muaf	Muaf	Muaf	%19	Muaf

Avrupa sigorta sektörü: ALMANYA

Berna ÖZŞAR

TSRŞB AB ve Uluslararası İlişkiler Uzmanı

Avrupa tek sigorta piyasasının önde gelen aktörlerinden olan Alman sigorta sektörü, Almanya'nın ekonomik büyümesine ve istikrarına da büyük katkı sağlamaktadır. Özellikle son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen değişimler ve küresel sermaye piyasalarındaki hareketlilik Alman sigorta sektörünü de yakından etkilemiş ve sektör içerisindeki rekabeti daha da arttırmıştır. Bu gelişmeler sonucunda Alman sigorta sektörünün gündemini birleşme ve devralmalar, şirketlerin artan sınır-ötesi faaliyetleri ve yeniden yapılandırılmalar oluşturmaya başlamıştır.

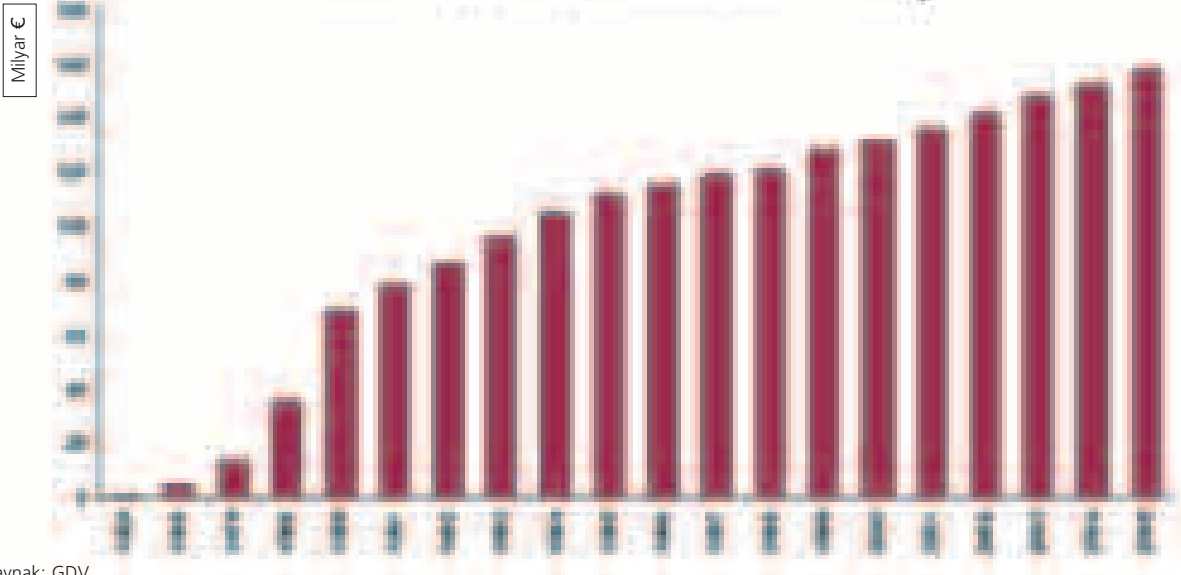
ALMAN SİGORTA PİYASASININ TEMEL GÖSTERGELERİ

Almanya'nın 2005 yılındaki toplam prim gelirleri 157.8 Milyar Euro iken 2006 yılında gözle-

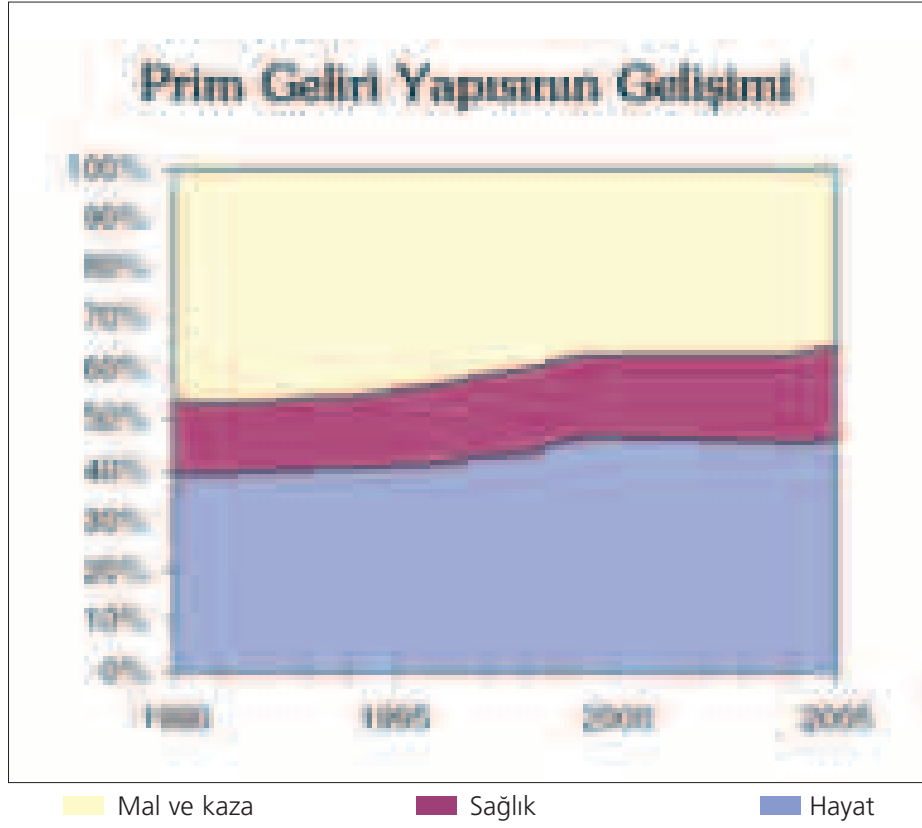
Türk sigorta sektörünün Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasasına uyum süreci çerçevesinde Birlik'ten dergisi Birleşik Krallık sigorta sektörünün ardından bu sayısında da Alman sigorta sektörünü mercek altına alıyor...

nen % 2,3 oranındaki artışla bu oran 161.6 Milyar Euro'ya ulaşmıştır. Toplam primler açısından Almanya, AB ülkeleri arasında İngiltere ve Fransa'nın ardından üçüncü sırada yer almaktadır. Ne var ki, prim gelirlerindeki artış yüzdesi açısından Almanya, son dönemde Belçika, Avusturya, Fransa, İspanya gibi pek çok ülkenin gerisinde kalmıştır.

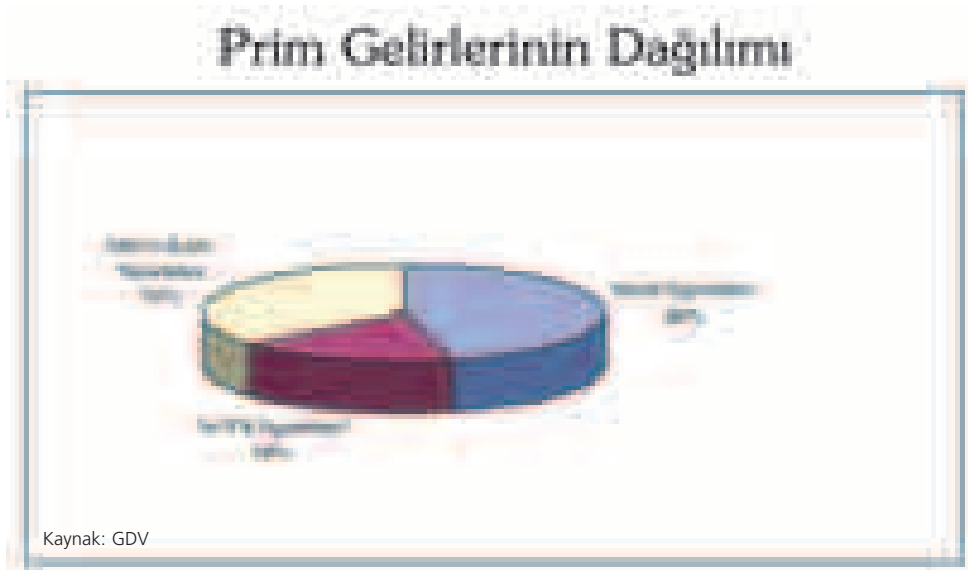
Prim Gelirlerindeki Artış

Kaynak: GDV

Branşlar bazında prim gelirleri dağılımına bakıldığında % 46'lık payı hayat sigortalarının, % 36'lık payı mal ve kaza sigortalarının, % 18'lik payı ise sağlık sigortalarının oluşturduğu görülmektedir.

Prim gelirleri şirketler bazında incelendiğinde ise hayat sigortaları alanında faaliyet gösteren ilk 5 şirketin toplam Alman hayat sigortası piyasasının % 33.1'ini, ilk 10 şirketin ise % 48.7'sini elde bulundurduğu görülmektedir. Sağlık sigortalarında bu oran sırasıyla % 50.7 ve % 70.1'ken, mal ve kaza sigortalarında % 27.4 ve % 39.3'tür. Reasürans piyasasında ise bu oranlar daha da artış göstermektedir. Alman reasürans piyasasında faaliyet gösteren en büyük 5 şirket, piyasanın yaklaşık % 73.7'sine sahipken ilk 10 şirket için bu oran % 89'a çıkmaktadır.

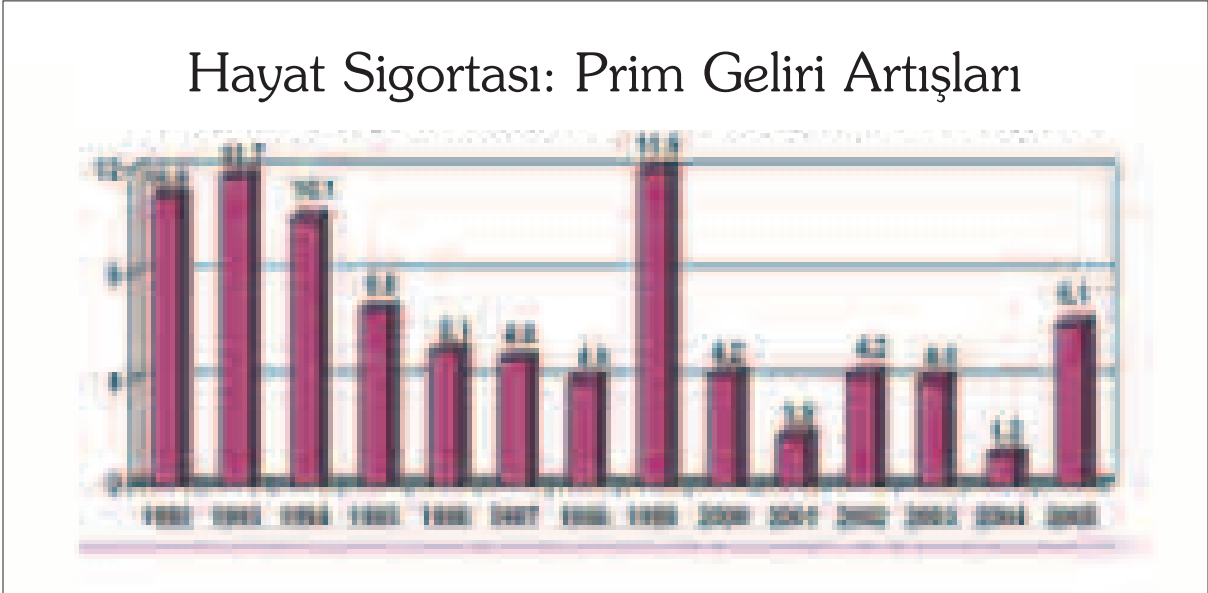
En Büyük Alman Sigorta Şirketlerinin Prim Gelirlerine Göre Piyasa Payları

	HAYAT	SAĞLIK	MAL VE KAZA	REASÜRANS
En büyük ilk 5 şirketin pazar payı	% 33.1	% 50.7	% 27.4	% 73.7
En büyük ilk 10 şirketin pazar payı	% 48.7	% 70.1	% 39.3	% 89

Kaynak: GDV

2005 yılında Alman sigorta sektöründe prim gelirlerinde meydana gelen artış branşlar bazında incelendiğinde en büyük artışın hayat sigortası alanında olduğu gözlenmektedir. Hayat sigortalarında prim gelirleri artışı 2004 yılı için % 1.2 iken bu oran 2005 yılı için % 6.1 olmuştur.

Hayat Sigortası: Prim Geliri Artışları

Özel sağlık sigortası alanında ise 1993–1995 yılları arasında görülen % 10'un üzerindeki artış 2000'li yıllarda yerini daha düşük düzeyli artışlara bırakmıştır.

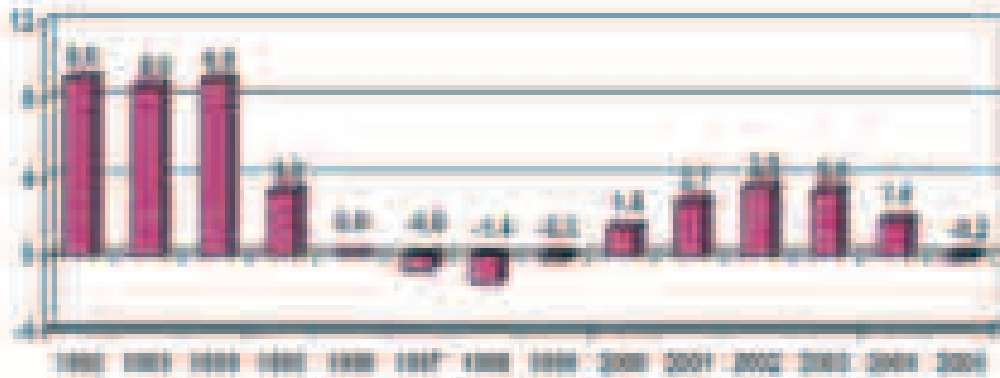

Özel Sağlık Sigortası: Prim Geliri Artışları

Mal ve kaza sigortaları genel başlığı altında yer alan mal sigortaları, kredi sigortaları, motorlu taşıt sigortaları, hukuksal koruma sigortaları, nakliyat sigortaları, kaza sigortaları ve sorumluluk sigortaları alanındaki prim artışları ise 2005 yılı için eksi düzeylerde seyretmiştir.

Mal ve Kaza Sigortası: Prim Geliri Artışları

Almanya'da sigorta primlerinin GSYİH'ye oranı ise % 7 civarında seyretmekte olup kişi başına düşen primler 1,913 Euro tutarındadır.

Alman sigorta sektörü 233,000 kişiye istihdam yaratmaktadır. Geçmiş yıllarda sektör yaklaşık 240,000 kişiye istihdam yaratırken, şirket birleşme ve devralmaları sonucunda bu rakamda bir düşüş gözlenmiştir. Yine de bu oranla Almanya, Avrupa Birliği içerisinde sigortacılık alanında en çok istihdam sağlayan ülke olarak birinciliğini korumaktadır. Almanya'yı yaklaşık 208,000 kişiye istihdam sağlayan Birleşik Krallık ve 138,000 kişiye istihdam sağlayan Fransa takip etmektedir.

2005 yılında Alman sigorta şirketlerinin toplam varlıkları ise 1,068 Milyar Euro tutarında olurken, bunun 649 Milyar Euro'luk bölümü hayat sigortası şirketlerine aittir.

Sigorta şirketleri sayısına bakıldığında, Alman Federal Denetleme Kurumu'nun (BAFIN) 2005 yılı için verdiği rakamlara göre Almanya'da 632 sigorta şirketi faaliyet göstermektedir. Bu şirketlerin 227 tanesi mal ve kaza sigortası alanında, 104 tanesi hayat sigortası alanında, 53 tanesi sağlık sigortası alanında, 47 tanesi reasürans alanında; 160 tanesi emeklilik alanında, 41 tanesi ölüm tazminatı fonu alanında faaliyet göstermektedir. ■

Fransa'da sigorta uyuşmazlıklarının arabulucuk ve tahkim ile çözümü: FFSA, CEFAREA

Av. Tolga CEYLANTEPE
TSRŞB Hukuk ve Mevzuat Uzmanı

Avrupa Birliği ülkelerinin genelindeki eğilime paralel olarak Fransa'da da sigorta konusunda ortaya çıkan uyuşmazlıkların mahkeme dışında çözümü giderek önem kazanmaktadır. Bu kapsamda üzerinde durulabilecek iki önemli yapı, Fransa Sigorta Şirketleri Federasyonu (FFSA) Arabuluculuk Sistemi ve Fransız Sigorta ve Reasürans Tahkim Merkezi (CEFAREA) olarak sayılabilir. FFSA tarafından tüketici uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik bağlayıcı olmayan arabuluculuk hizmeti sunulurken, Fransız Sigorta ve Reasürans Tahkim Merkezi (CEFAREA) uyuşmazlıkların mahkemeler tarafından çözüme kavuşturulmasına alternatif nitelikte bağlayıcı tahkim hizmeti vermektedir.

CEFAREA tarafından verilen hizmet, FFSA'dan farklı olarak, ticari ve sınıai risklere yönelik olarak yapılan sigorta sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların ve sigorta ve reasürans şirketlerinin kendi aralarındaki uyuşmazlıkların çözümüne yöneliktir.

Aşağıda bu iki farklı uygulama daha ayrıntılı olarak incelenmiştir.

FRANSA SİGORTA ŞİRKETLERİ FEDERASYONU (FFSA) ARABULUCUK SİSTEMİ

Fransa Sigorta Şirketleri Federasyonu (FFSA) tarafından, tüketici şikâyetlerinin daha hızlı, kolay ve ucuz şekilde çözülmesine imkân sağlamak üzere, 1993 yılında bir Arabuluculuk (mediation) sistemi oluşturulmuştur.

Fransa'da FFSA tarafından sağlanan arabuluculuk hizmeti yanında, bağımsız merkezler tarafından da sigorta uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Bu merkezlerden, CEFAREA sadece sigorta konusunda ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yönelik hizmet sağlayan bir kuruluş olarak önemli bir görev yerine getirmektedir.

FFSA'nın oluşturduğu bu sistem gönüllülük esasına dayanmaktadır. Dolayısıyla, sistemde; sadece FFSA tarafından hazırlanan arabuluculuk protokolüne taraf olan üye şirketler hakkında yapılan şikâyetler ele alınmaktadır.

Yakın zaman önce yapılan değişiklikler çerçevesinde, sistemde görev yapacak olan arabulucunun (mediator) yenilenebilir olan üç yıllık süre için seçilmesi söz konusu olmaktadır.

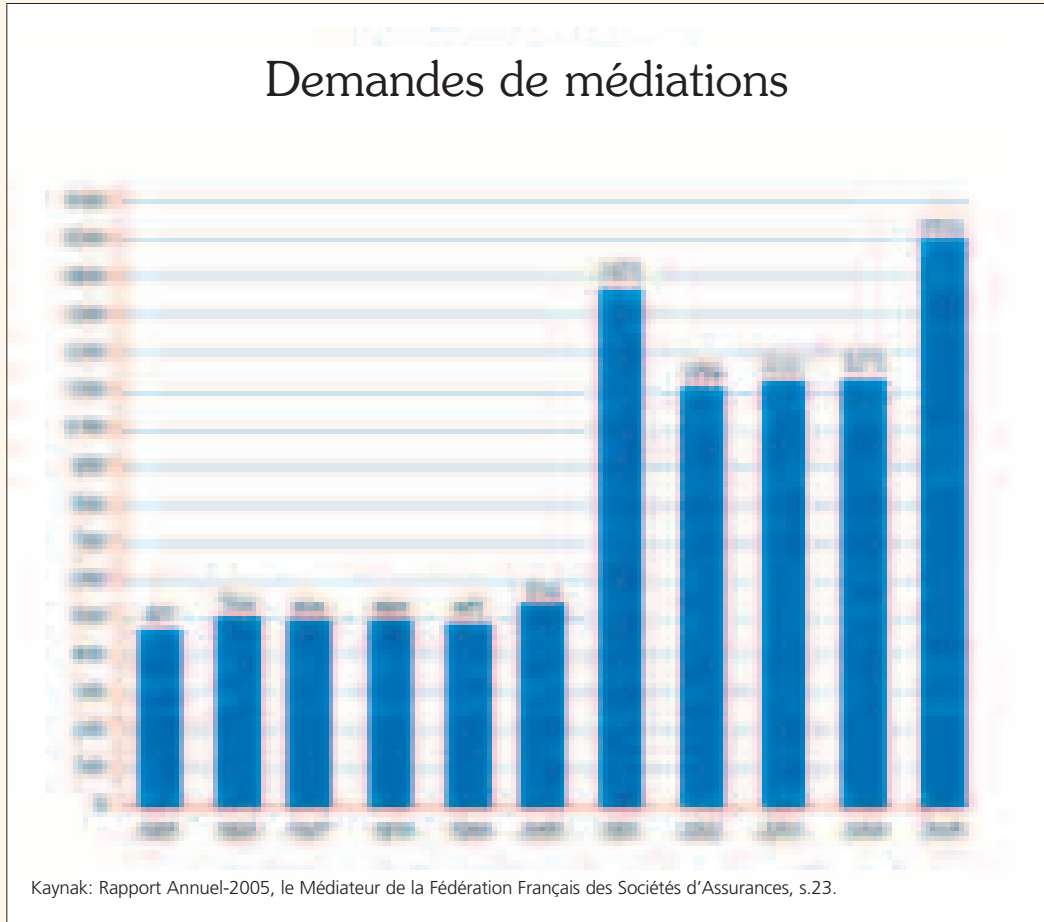
Bir uyuşmazlığın arabulucu tarafından incelenebilmesi için öncelikle, ilgili uyuşmazlığın çözümü için, olayın tarafı olan sigorta şirketine müracaat edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, bu başvuru arabulucu tarafından kabul edilmeyecektir. Arabulucuya ya-

pılacak başvurularda uyuşmazlığın miktarına ilişkin bir sınır mevcut değildir.

Bir başvurunun arabulucu tarafından incelenmesi esnasında, taraflar arasında bir uzlaşmanın sağlanması mümkündür. Bu gerçekleşmediği takdirde, prosedürün sonunda arabulucu tarafından verilecek karar, taraflar için bağlayıcı olmayan bir görüş niteliğindedir. Arabulucu tarafından verilecek kararın taraflar açısından bağlayıcı olmaması nedeniyle, tarafların uyuşmazlığı mahkemeye

veya tahkime götürme hakları her zaman saklı tutulmaktadır. Arabuluculuk protokolüne göre, kararların üç ay içinde verilmesi öngörülmekte ise de, uygulamada bu süre zaman zaman aşılabilir.

Aşağıdaki şeklin incelenmesinden, 2005 yılında FFSA arabuluculuk sistemine 1502 başvuru yapıldığı görülmektedir. Yapılan başvuruların 783 tanesi uygun görülerek kabul edilmiştir. Başvurular arasında %21 ile motorlu taşıt sigortaları ilk sırada yer almaktadır.

Bu sistem, Federasyon'un şemsiyesi altında faaliyet gösterse dahi, şikâyetlere ilişkin değerlendirmeler, tamamen Federasyon'dan bağımsız olarak yapılmaktadır. Arabuluculuk sisteminin finansmanı FFSA tarafından sağlanmakta olup, tüketiciler yaptıkları şikâyet başvu-

maları için herhangi bir ücret ödememektedir.

FRANSIZ SİGORTA VE REASÜRANS TAHKİM MERKEZİ (CEFAREA)

Fransa'da FFSA tarafından sağlanan arabuluculuk hizmeti yanında, bağımsız merkez-

ler tarafından da sigorta uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu merkezlerden, Fransız Sigorta ve Reasürans Tahkim Merkezi (CEFAREA) sadece sigorta konusunda ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yönelik hizmet sağlayan bir kuruluş olarak önemli bir görev yerine getirmektedir.

CEFAREA, sektörde faaliyet gösteren işletmeler tarafından, sigorta ve reasürans uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik olarak hizmet vermek için 1995 yılında kurulmuştur. Merkez'in amacı, sigorta uyuşmazlıklarının ve özellikle ihtiyari reasürans uygulamalarından doğan uyuşmazlıkların çözümünde tahkim prosedürünün kullanımının yaygınlaştırılmasıdır.

CEFAREA'nın oluşturduğu tahkim kuralları uluslararası nitelik taşımakta ve bu özelliğiyle merkez, uluslararası uyuşmazlıkların çözümünde de faaliyet göstermektedir. CEFAREA'nın üyeleri arasında sigorta ve reasürans şirketleri, brokerlik firmaları vb. yer almaktadır.

CEFAREA'ya götürülen bir sigorta uyuşmazlığında sorun; taraflarca daha önceden uyuşmazlığa tek hakem tarafından bakılacağı karara bağlanmamışsa, üç kişilik bir hakem heyeti oluşturularak incelenir. Üç kişilik hakem heyetinin oluşturulabilmesi için, taraflardan her biri, bir hakem seçer ve seçilen bu hakemler de heyete başkanlık edecek bir diğer hakemi seçerler. Hakem heyetinin oluşturulması için gerekli prosedürün başlamasından itibaren 30 günlük süre içinde, taraflardan birinin kendi hakemini seçmemesi veya tarafların seçtikleri hakemlerin üçüncü hakemi belirleyememesi durumunda, bu hakem CEFAREA tarafından atanır.

Diğer taraftan; eğer taraflarca daha önceden uyuşmazlığın tek hakem tarafından inceleneceği hükmü karara bağlanmışsa, bu hakemi taraflar anlaşarak belirlerler. Bu konuda, bir anlaşma sağlanamaması durumunda ise, CEFAREA devreye girerek bir

hakem atar. Bununla birlikte, uyuşmazlıkların çözümünde görev alacak hakemlerin seçilebilmesi için, aşağıdaki özelliklerden en az birini taşıyor olmaları gerekmektedir:

- CEFAREA tarafından belirlenen hakem listesinde yer almak,
- Sigorta veya reasürans sektöründe en az 5 yıl üst düzey yöneticilik deneyimine sahip olmak,
- Sigorta ve reasürans konularında, özellikle de uyuşmazlığın ortaya çıktığı konuda yetkinliğe sahip hukukçulardan olmak,
- Uyuşmazlık konusunda uzmanlığa sahip kişilerden olmak.

Yukarıda özellikleri belirtilen hakemler arasından seçilerek belirlenen hakem kurulu, uyuşmazlığın çözümüne ilişkin kararını, gerekçelerini de belirtmek kaydıyla, yazılı olarak sunar. Söz konusu tahkim kararı, taraflarca daha önce yapılmış tahkim anlaşmasında, aksi kararlaştırılmamışsa, nihai ve bağlayıcı bir nitelik taşır, temyiz edilemez. Ancak, ilgili mevzuatta belirtilen bazı hallerde (hakemlerin yetkilerini aşması, tahkim anlaşmasının geçersiz olması vb.) hakem kararının iptal edilebilmesi mümkündür.

SONUÇ

Avrupa Birliği'nin en önemli ülkelerinden biri olan Fransa'da, sigorta konusunda ortaya çıkan uyuşmazlıkların mahkeme dışında çözümlenmesine yönelik eğilim giderek artmaktadır. Bu kapsamda, hem sektörü temsil eden birlikler hem de bağımsız merkezler tarafından sigorta uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik hizmet sunulması söz konusudur.

Bu kapsamda, mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yöntemleri bireysel sigortalılar ile sigorta şirketleri arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar yanında, ticari ve sınıai risklere ilişkin olarak akdedilen sigorta sözleşmelerine ilişkin uyuşmazlıklar ve sigorta ve reasürans şirketlerinin kendi aralarındaki uyuşmazlıkların çözümünde de yaygın olarak kullanılmaktadır. ■

Ve Sigortacılık Kanunu...

NIHAYET

TBMM Genel Kurulunun 3.6.2007 tarihli oturumunda kabul edilen Sigortacılık Kanunu ile bu konudaki boşluklar ve ihtiyaçların karşılanmasına çalışılarak, çıkarılan Yasa ile şimdiye kadar birçok maddesi kanuni dayanaktan mahrum 7397 sayılı kanun yürürlükten kalkmış oldu.

Av. Zihni METEZEDE

TSRŞB Yönetim Kurulu Müşaviri

Türk Sigorta Sektörü uzun bir zamandan beri beklediği Sigortacılık Kanunu'na nihayet kavuştu. 1990 yılından beri yeniden düzenlenmesi yolunda devamlı çalışmaları yapılan 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununun yerine, TBMM Genel Kurulunun 3.6.2007 tarihli oturumunda kabul edilen Sigortacılık Kanunu ile bu konudaki boşluklar ve ihtiyaçların karşılanmasına çalışılarak, çıkarılan Yasa ile şimdiye kadar birçok maddesi kanuni dayanaktan mahrum 7397 sayılı kanun yürürlükten kalkmış oldu.

Tarihi gelişim olarak, sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi, ilk defa 25.6.1927 tarihli, 1149 sayılı kanunla düzenlenmiş; bilahare, bu kanun 1938 yılında 3392 sayılı kanunla tadil edilerek, 30.12.1959 tarihine kadar yürürlükte kalmıştır. Ancak bu kanunların yeterli olmadığı görülerek, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu hazırlanmıştır. Ne var ki, 1.1.1960 tarihinde yürürlüğe giren 7397 sayılı kanunun teknik ve yaygın ekonomik faaliyetin bir unsuru olan sigortacılığın, Avrupa Birliğine girme sürecinin söz konusu olduğu dönemlerde ihtiyaçları karşılayamaması; güven unsurunun çok önemli bir yeri olan sigortacılığın etkin bir şekilde denetlenmesi gereği ve Avrupa Birliği'nin sigortacılıktaki yapılaşması karşısında yeniden düzenlenmesi kaçınılmaz olmuştur.

Kanundaki eksikliklerin giderilmesi ve Avrupa Birliğine uyumu sağlayacak yeni hükümlerin getirilmesi amacıyla, 1992 yılında 510 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır. Ancak, bu KHK'nın Yetki Kanununa bağlı olarak iptal edilmesi ile anılan KHK yürürlükten kalkmış; bu defa, 3991 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak, 539 sayılı KHK yürürlüğe girmiştir.

Ne var ki; 3991 sayılı Yetki Kanununun da 10.2.1995 tarihinde iptali ile 539 sayılı KHK ve bununla ilgili olarak 7397 sayılı Kanunun

hükümleri mesnetsiz hale gelmiş; bunun sonucu Kanunun 9, 20 ve 26ncı maddeleri ile 27nci maddesinin bazı fıkraları iptal edilmiştir. Bu durum karşısında, hem Avrupa Birliği Mevzuatı ile yasal bütünleşmeyi sağlamak, hem 7397 sayılı kanunun 539 sayılı KHK ile değişen hükümlerini yasal zemine oturtmak için yapılan çalışmalar nihayet sonuçlanmış ve hazırlanan Sigortacılık Kanunu yürürlüğe girmiştir.

47 madde ve oniki bölümden oluşan Kanunla, Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketleri Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ile aracılar, aktüerler, sigorta eksperleri bu kanuna tabi tutulmuştur.

Kanunla, ülke sigortacılığının geliştirilmesinin sağlanması, sigorta sözleşmesinde yer alan tarafların hak ve menfaatlerinin korunması, sigorta sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda çalışması amaçlanırken; bu kanuna tabi kuruluşların da çalışma denetimi usul ve esasları düzenlenmiş; bu arada 7397 sayılı Kanunda öngörülmemiş kuruluşlara; sigorta ve reasürans şirketlerinin çalışmalarında, aracılar ve eksperlerde yeni oluşumlara yer verilmiştir.

Aşağıda ana başlıklar halinde bu konudaki değişiklikler ve oluşumlar belirtilmiştir.

SİGORTACILIK KANUNUNDAKİ BAŞLICA DEĞİŞİKLİKLER VE OLUŞUMLAR

Şirketlerin Kuruluşu ve Teşkilatı

Kanunun 3 ve 4üncü maddelerinde sigorta ve reasürans şirketleri kurucularında aranan şartlar pekiştirilmiş; anonim şirket yanında kooperatif şeklinde kurulacak şirketlerin özellikleri belirtilmiş; 7397 sayılı Kanunda yer alan "kuruluş ön izni" kaldırılmıştır.

3üncü maddede sigorta ve reasürans şirketlerinin, sigortacılık işlemleri ve bunlarla doğrudan bağlantısı bulunan işler dışında başka işlemler edemeyeceği vurgulanmıştır.

Kurucularda aranan nitelikler arasında, Avrupa Birliği Direktiflerinde olduğu gibi itibarlı olma şartı aranmıştır. Ancak gerek genel müdür ve yardımcılarında, gerek yöne-

47 madde ve oniki bölümden oluşan Kanunla, Türkiye’de faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketleri Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ile aracılar, aktüerler, sigorta eksperleri bu kanuna tabi tutulmuştur.

tim kurulu üyelerinde aranan niteliklerden biri olan bankacılık alanında bilgi ve deneyim sahibi olma niteliği çıkarılmıştır. Kanımızca, bunun bir engel olmayacağını, işletmecilik niteliğinin bankacılığı da kapsayacağını düşünüyoruz.

Yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin faaliyet gösterimine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir.

Ruhsatta Sermaye ve Talebin Değerlendirilmesi

Kanunun 5inci maddesiyle sigorta ve reasürans şirketlerinin faaliyete başlayabilmesi için Hazine Müsteşarlığından ruhsat alınması zorunluluğu muhafaza edilmiş, sigorta şirketlerinin hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından yalnız birinde faaliyet gösterecekleri vurgulanmış ve yeni bir hüküm olarak, güvence olmak üzere ruhsat talep edilen sigorta branşları için sermaye temini öngörül-

müştür, (Madde 5/3). Bu sermaye günün koşullarına göre Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek, ancak hiçbir zaman beş milyon TL’den az olmayacaktır.

Kanunda ruhsat talebinin hangi hallerde reddedileceği yeni bir hüküm olarak açıkça belirtilmiştir. (Kurucuların, yöneticilerin ön şartları taşımaması, iş planına göre yükümlülüklerin yerine getirilemeyeceğinin anlaşılması, başvuru bilgilerinin yetersizliği gerekli teknik donanım veya personel veya sigortacılıkta çalışma yetersizliği gibi haller)

İntifa ve oy kullanma haklarının edinilmesi

7397 sayılı kanunun 8inci maddesindeki esasları genelde muhafaza eden 9uncu maddeye “Bakan, faaliyet alanları itibariyle sigorta ve reasürans şirketlerinin mali bünyelerini, olumsuz etkileyecek durumdaki ortaklara bu şirketlerde hisse sınırlamaları getirebilir” hükmü eklenmiştir.

Sigorta Sözleşmeleri

Kanun 11inci maddesinde, 7397 sayılı Kanunda olduğu gibi sigorta sözleşmelerini Müsteşarlıkça onaylanan genel şartlara uygun yapılacağı belirtilirken, maddenin 4üncü fıkrasında çok önemli ve sektörü müşkül durumda bırakacak yeni bir hüküm getirilmiştir. Söz konusu hükme göre “sigorta sözleşmelerinde kapsam dahiline alınmış, olan riskler haricinde, kapsam dışı bırakılmış riskler açıkça belirtilir. Belirtilmemiş riskler teminat kapsamında sayılır.” Hüküm, TTK 1281inci maddesi uygulamasında sigortacıyı teminatın kapsamı açısından zor durumda bırakacaktır.

Konunun poliçeye konulacak uygun açıklamalarla düzenlenmesi Çözümleyici bir yol olabilir.

Şunu da belirtelim ki, genel şartların serbestçe düzenleneceği bir ortamda bu sıkıntı söz konusu olup, Müsteşarlıkça genel şartların 11/1’e göre saptandığı bugün ki durumda, uygulamaya kazai açıdan da bir değişiklik getirilmemektedir.

Sigorta ettireni, lehdar ve sigortalıyı bilgilendirme

Genel şartlara ilişkin Kanunun 11inci maddesinin 3üncü fıkrasında, sigorta şirketleri ve acenteleri tarafından, gerek sözleşmenin kurulması, gerekse sözleşmenin devamı sırasında sigorta ettiren, lehdar ve sigortalıya yapılacak bilgilendirmeye ilişkin hususların yönetmelikle saptanacağı belirtilmiş; bu suretle 28.11.2006 tarihinde neşredilen Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmeliğin yasal zemini oluşturulmuş; aynı zamanda Yeni Türk Ticaret Kanunu Taslağının 1423üncü maddesinde yer alan sigortacı ve acentenin sigortalıyı aydınlatma yükümlülüğüne paralel bir hüküm sevk edilmiştir.

Zorunlu Sigortalar

Kanunun 13üncü maddesi ile Bakanlar Kurulunun kamu yararı açısından gerekli gördüğü hallerde zorunlu sigorta ihdas edebileceği belirtilirken, 7397 sayılı kanundaki zorunlu hale getirilecek sigortalardaki sorumluluk sigortası sınırlandırması kaldırılmıştır.

Güvence Hesabı

Kanunun 14üncü maddesi ile Karayolları Trafik Garanti Sigortası Hesabına daha geniş bir uygulama alanı tanımak sureti ile Birlik nezdinde, Güvence Hesabı adı ile yeni bir Hesap oluşturulmuştur. Hesap, bu Kanun, Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolu Taşıma Kanunu ile ihdas edilen zorunlu sorumluluk sigortaları ile bu Kanunla mülga, 21.12.1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalara ilişkin olarak, madde de sayılan koşulların oluşması halinde ortaya çıkan zararların karşılanması amacıyla kurulmuştur.

Tazminat ödenmesi gerekli görülen haller, halen Karayolları Trafik Garanti Sigortasında tazminat ödeme yükümlülüğünü doğuran haller olup; buna Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca yapılacak ödemeler de eklenmiştir. Ayrıca, bir hal hariç, bedensel zararlara dönük faaliyet gösterecek Hesabın,

Kanunun 14üncü maddesi ile Karayolları Trafik Garanti Sigortası Hesabına daha geniş bir uygulama alanı tanımak sureti ile Birlik nezdinde, Güvence Hesabı adı ile yeni bir Hesap oluşturulmuştur.

Bakanlar Kurulu kararıyla eşyaya gelecek zararları da kısmen veya tamamen karşılayacağı belirtilmiştir.

Yurt dışında yaptırabilecek sigortalar

15inci madde, bu konudaki 7397 sayılı kanunun 29uncu maddesinde yer alan esasları muhafaza etmekle beraber, Bakanlar Kuruluna, yurt dışında yaptırılacak sigortaların neler olabileceğine ilişkin Kanundaki düzenlemeyi genişletme yetkisi tanımıştır.

MALİ BÜNYE

Teknik karşılıklar

Teknik Karşılıklar Avrupa Birliği Sigortacılık Mevzuatı dikkate alınarak yeniden düzenlenmiş yeni karşılık olarak,

● Kazanılmamış primler karşılığının şirketin taşıdığı risk ve beklenen masraf düzeyine göre yetersiz kalması halinde ayrılmak üze-

re "Devam Eden Riskler Karşılığı",

● Deprem Hasar Karşılığı yerine, tazminat oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek ve katastrofik riskleri karşılamak üzere "Dengeleme Karşılığı";

● Sigorta şirketlerinin ikramiye ve indirim uygulamasına gitmesi durumunda, teknik sonuçlara göre sigortalılar ve lehdarlar için ayrılan ikramiye ve indirim tutarlarından oluşan "ikramiyeler ve indirimler karşılığı";

gibi yeni karşılıklar getirilmiştir.

Matematik karşılıkların bir yıldan uzun süreli hayat, sağlık, hastalık ve ferdi kaza sigortası sözleşmeleri için ayrılacağı; ayrıca teknik karşılıklarda reasürör payının, devredilen risk ve primle orantılı olmasının esas olduğu; Müsteşarlığın mali açıdan belirleyeceği kriterleri karşılayamayan reasürörlere devredilen işlerde reasürör payının düşülmemesini isteyebileceği vurgulanmıştır.

Kanunun 22nci maddesinde 22 fıkra halinde yer alan sigorta eksperleri, bağımsız yapıları ile sektörün önemli unsurlarından biri olarak, teferruatlı denilebilecek derecede ve Eksperler Yönetmeliği hükümlerinden istifade ile yeniden düzenlenmiştir.

Teminatlar

Kanunun 17/4 maddesi ile, Avrupa Birliği Direktiflerinde olduğu gibi, hayat dışı sigorta şirketlerinin, hesaplama yöntemi yönetmelikle belirlenecek sermaye yeterliliğinin üçte birinden az olmamak kaydıyla teminat olarak minimum garanti fonu tesis etmeleri, yasa hükmü olarak, zorunlu tutulmuştur.

Mali Bünyenin Güçlendirilmesi

Kanunun 20nci maddesinde, bu konudaki, Avrupa Birliği Direktifi ve 7397 sayılı Kanundaki hükümlere paralel hükümler getirilirken, mali bünye zafiyetinin kriterlerinin yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde uyarınca, şirket yönetim ve denetimine atananların, şirkete ait doğmuş veya doğacak kamu borçlarından, sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarından ve şirketin diğer mali yükümlülüklerinden sorumlu olmayacağı vurgulanmıştır.

Aktüerler ve Brokerler

Aktüer ve brokerleri düzenleyen 21nci maddede, hayat dışı sigorta şirketlerine de aktüerle çalışma zorunluluğu getirilmiştir.

En önemli husus 7397 sayılı Kanunda olan ve evvelki kanun tasarılarında da yer alan prodüktörlere bu kanunda yer verilmemesi olmuştur.

Sigorta Eksperleri

Kanunun 22nci maddesinde 22 fıkra halinde yer alan sigorta eksperleri, bağımsız yapıları ile sektörün önemli unsurlarından biri olarak, teferruatlı denilebilecek derecede ve Eksperler Yönetmeliği hükümlerinden istifade ile yeniden düzenlenmiştir.

En önemli hususlardan biri, eksperlik mesleğinin icra edilebilmesi için eksperlerin Müsteşarlıktan ruhsat alma zorunluluğu yanında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinde tutulan levhaya yazılmaları yükümlülüğüdür.

Gerektiği takdirde, Avrupa Birliği ile uyum sağlamayı teminen yabancı eksperlerin faaliyetlerine ilişkin esaslar Bakanlar Kurulunca

saptanabilecektir.

Önemli yeniliklerden biri de "Maddi hasarla sonuçlanan trafik kazaları için yetkili sigorta eksperleri tarafından düzenlenmiş, örneği İçişleri Bakanlığınca tespit olunacak raporun, sigorta tazminatının ödenmesinde Karayolları Trafik Kanununun 99uncu maddesindeki kaza ve zarara ilişkin tespit tutanağı hükmünde olduğu ve eksperler tarafından düzenlenen raporların delil niteliğinde bulunduğudur, (Madde 22/17).

Sigorta Acenteleri

Kanunun 23üncü maddesinde, acenteler 7397 sayılı Kanundaki hükümlerle kıyas edilemeyecek şekilde ayrıntılı olarak yeniden düzenlenmiştir. Acente olabilme şartları yanında, sigorta acenteliğinin ifa edilebilmesi için, acentelik niteliklerinin taşındığına dair Hazine Müsteşarlığından bir belge alınması, bu belge ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğindeki levhaya kayıt olunması zorunluluğu getirilmiştir. Maddede, acente kaydının silinmesi ve yeniden kayıtla ilgili hükümler etraflıca yazılmıştır.

Acentelerin, acentelik faaliyeti dolayısıyla Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 4/A maddesine tabi olacağı belirtilirken; 7397 sayılı Kanunun 9uncu maddesindeki tali acentelere yer verilmemiştir. Ancak, Türk Ticaret Kanununun acentelere ilişkin hükümlerinin sigorta acenteleri hakkında da uygulanacağını içeren 23/18 maddesi hükmü muvacehesinde tali acentelik tesisine mani bir durum da yoktur.

Kanuna göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzelkişi sigorta acenteliği faaliyetinde bulunamayacaktır.

Bakanlar Kuruluna, yabancı sigorta acentelerinin Türkiye'deki faaliyetleri ile Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta acentelerinin yabancı sigorta şirketleri adına Türkiye'deki aracılık hizmetlerine ilişkin düzenleme yapma yetkisi verilmiştir.

Kanunla getirilen önemli yeniliklerden biri de acentelere portföyleri nedeniyle ayrılma-

ları halinde tazminat verilmesidir. 23.Maddenin 16ncı fıkrası hükmüne göre acentelik sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonra sigorta şirketi; acentesinin portföyü sayesinde önemli menfaatler elde ediyor ve hakkaniyet gerektiriyorsa, acente sigorta şirketinden tazminat talep edebilecektir.

Meslek Örgütlenmeleri

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği

● Birliğe zorunlu olarak kayıt mecburiyetinde olan şirketlerin hangi hallerde kayıtlarının Birlik'teki Lehva'dan silinebileceği açık bir şekilde belirtilmiştir, (Madde 24/2). Bu hallerden en önemlisi "kendisine yapılan tebligata rağmen süresi içinde Birlik giderlerine katılma paylarının ve aidatların ödenmemiş" olmasıdır.

● Birliğin yapabileceği faaliyetlerde; sigortacılıkta tahkim işleyişini düzenlemek; Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak, bu kanun çerçevesinde sigortacılıkla ilgili tüzel kişiliği haiz büro, şirket ve vakıf kurmak ve kurulu şirketlere iştirak etmek de yer almıştır.

● Birlik organları arasında, Başkanlık Divanı olarak yeni bir organ getirilmiştir. Genel Kurulca iki yıl için seçilen Başkanlık Divanı, Başkan, Başkan Yardımcısı ile yönetim kurulunun ilk toplantıda kendi arasından seçeceği Saymandan oluşacaktır.

● Birlik yönetim kurulu sayısı, genel kurulun yapıldığı tarihte kayıtlı olan üye sayısına göre belirlenecektir, (Madde 14/14). Buna göre üye sayısı yedi ile on bir üye arasında değişmektedir.

● Birlik masraflarına iştirak direkt prim gelirleri toplamına göre yönetmelikte saptanan esaslara göre hesap edilecek ve paylaşılacaktır.

● Birlik'te oluşturulacak bilgi merkezi için, üyelere gerçekleştirilen prim üretiminin binde birini aşmamak üzere Müsteşarlıkça belirlenen miktarda katkı payı alınabileceği hükme bağlanmıştır, (Madde 17).

24üncü madde ile getirilen en önemli hü-

kümlerden biri, Bakanlar Kurulu kararı ile Birliğe üye olma zorunluluğunun kaldırılabilirdiğidir.

Birlik organlarının seçim esasları ve yasaklarında uygulanacak hükümler, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkında kanun dikkate alınarak 7397 sayılı kanundaki hükümlere nazaran daha geniş olarak düzenlenmiştir.

Milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin veya yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, Bakan'a Birliği faaliyetten men edebilme yetkisi verilmiştir. Kararın görevli hakimın onayına sunulması öngörülmüştür (Madde 25/19).

Sigorta Ekspertleri İcra Komitesi

Kanunun 26ncı maddesi ile güçlendirilmesi istenen Ekspertler için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde bir icra komitesi oluşturulması

öngörülmüştür. İcra Komitesinin görevleri maddede ayrıntılı bir şekilde belirtilmiş; Komite, ruhsatlandırma, levha sistemine ilişkin prosedürlerin yürütülmesi, disiplin cezası verilmesi gibi yetkileri haiz kılınmıştır.

Sigorta Acenteleri İcra Komitesi

Yasa koyucu, sigorta acenteliğinde mesleki dayanışmanın güçlendirilmesi ve mesleğin kurumsallaşması düşüncesinden hareketle, acenteler için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde Sektör Meclisi ve İcra Komitesi oluşturmuştur. Acenteliğin meslek olarak kurumsallaşma ve standartlarının belirlenmesi faaliyetleri yanında, getirilen levha sistemine kayıt işlerinin yürütülmesi, disiplin cezası verilmesi, yurtiçi ve yurtdışı gelişmelerin izlenmesi görevleri bu komiteye verilmiştir.

Denetim ve bilgi verme

Kanunun 28 ve 29uncu maddelerinde, 7397 sayılı kanununa göre Sigorta Denetim Kurulu tarafından yapılan denetim ve bilgi almaya ilişkin hükümler temelde korunmuş ve ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu arada mütekabiliyet çerçevesinde yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili mercilere Müsteşarlıkça bilgi verilmesi, bu kuruluşların, kendi ülkelerinde sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlarının Türkiye'deki teşkilat ve ortaklıklarını Müsteşarlığın izni ile denetleyebilmeleri hükme bağlanmıştır (Madde 29/2).

Tahkim

Kanunda sekizinci bölüm olarak, 30uncu madde de, yeni bir oluşum, tahkim müessesisi düzenlenmiştir. Sigorta ettirenlerle sigorta şirketleri arasındaki uyuşmazlıkların, adli yargı mercilerinde çözümlenmesi, ancak ihtisas mahkemelerinin olmaması yargı süresinin uzun zaman alması ve masraflı olması nedenleriyle, bu ihtilafları, kısa zamanda çözmek üzere tahkim sistemi getirilmiştir. Bunda uluslararası uygulamalarda yer alan om-

Yasa koyucu, sigorta acenteliğinde mesleki dayanışmanın güçlendirilmesi ve mesleğin kurumsallaşması düşüncesinden hareketle, acenteler için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde Sektör Meclisi ve İcra Komitesi oluşturmuştur.

budsman sistemi esas alınmıştır.

Sistemin işleyebilmesi için Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde; Müsteşarlık, Birlik ve Tüketici Derneği temsilcileri ile bir akademisyen hukukçudan oluşacak Komisyon ve komisyona bağlı olarak tahkim teşkilatı kurulmaktadır.

Tahkim sistemine üye olmak, sigorta şirketlerinin isteğine bağlı tutulmuştur.

Uyuşmazlıklar, sigorta hakemleri ve raporörler aracılığıyla çözülecektir. Sigorta hakemlerinin belirli nitelikleri taşıması, sigorta hukukunda en az beş yıl veya sigortacılıkta en az on yıl deneyimli olması şarttır.

Sigorta şirketine yapılan başvurunun kısmen veya tamamen olumsuz sonuçlanmasının belgelenmesi halinde, Müsteşarlıkça belirlenecek bir ücret karşılığında Tahkime başvurulabilecektir. Uyuşmazlığa düşen taraflar arasında açık ve yazılı şekilde yapılması gereken sözleşme ile daha yüksek bir tutar belirlenmemişse hakemin verdiği kırk bin Türk Lirasına kadar olan kararlar her iki taraf için kesindir. Hakemler görevlendirildikleri tarihten itibaren en geç dört ay içinde karar vermekle yükümlüdürler.

Sigortacılık Eğitim Merkezi ve Diğer Organizasyonlar

Kanunun 31inci maddesi ile Bakana yurt içinden veya yurtdışından sigortacılık konusunda gelebilecek eğitim taleplerinin karşılanması amacıyla sigortacılık eğitim merkezi kurma yetkisi verilmiştir. Ayrıca sigortacılık ile ilgili olarak, sektörde faaliyet gösteren kişilerin yaptıkları işlemler dolayısıyla organizasyon oluşturulması da Bakanın iznine bağlanmıştır. Dernek, Federasyon ve Birlik gibi belirli bir kanuna tabi olarak kurulanlar hariç tutulmuştur.

İyiniyet

Sigortalının doğru bilgiye sahip olmasını teminen, kanunun 32nci maddesiyle iyi niyet kuralları altında, sigorta şirketlerinin ve aracılardan aldatıcı ve haksız rekabete yol açan yayın ve beyanlarda bulunmaması, sigortacılığın icaplarına ve iyiniyet kuralları-

na uygun hareket etmesi, tazminat ödemesinin geciktirilmemesi, kişilerin sigorta şirketini seçme hakkının sınırlandırılmaması yolunda hükümler getirilmiştir.

CEZALAR

İdari Cezalar

Madde 34 ile ekonomik suça ekonomik ceza verilmesi esas alınarak, para cezaları uygulaması getirilmiş; bunda Kabahatler Kanunu dikkate alınmıştır.

Önemli bir husus olarak, iç denetim sisteminin kurulmaması veya yeteri kadar eleman çalıştırılmaması ve yapılan uyarıya rağmen durumun düzeltilmemesi halinde onbin TL ceza uygulanması; kurucularda bazı şartların eksikliği ve ruhsatsız faaliyetlerin önlenmesi için işyerlerinin geçici olarak kapatılması gösterilebilir.

Adli Cezalar

35inci madde ile T.Ceza Kanunu doğrultusunda adli cezalar getirilmiştir. Adli para cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığı ve suçun işlenmesindeki özellikler dikkate alınarak verilmekte, ceza olarak belirlenen tüm gün sayısının, bir gün karşılığı takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle, hesaplanan meblağın hükümlü tarafından devlet hazinesine ödenmesi şeklinde uygulanmaktadır. Adli para cezasının günlük tutarı, 20 YTL ile 100 YTL arasında değişmektedir.

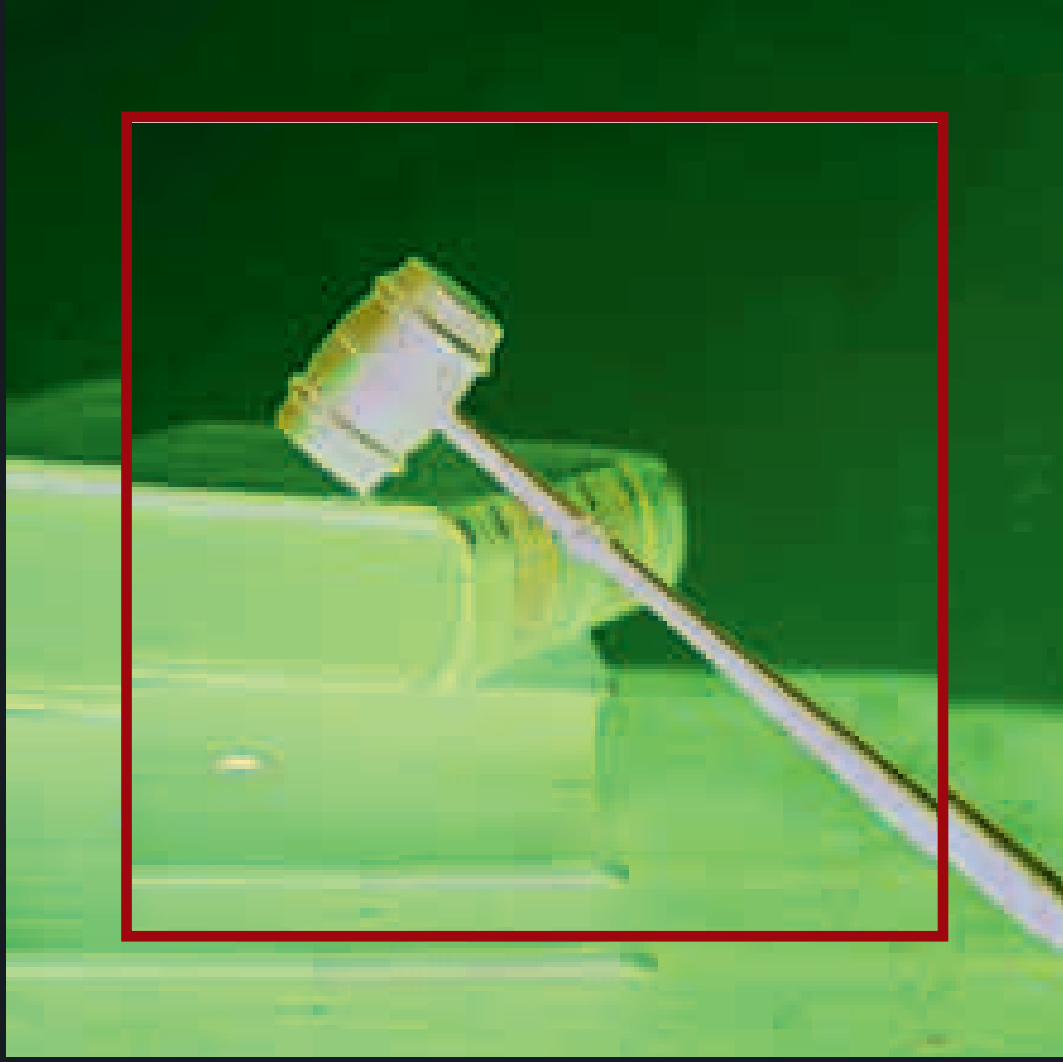
Kovuşturma

7397 sayılı Kanunda acenteler ve diğer sigorta ve reasürans aracılmasının suç teşkil eden fiillerinde kovuşturma yapılması için aranmayan Müsteşarlığın müdahalesi istisnasına, 36ncı madde hükmü ile eksperler de dahil edilmiştir.

Atıflar, Değiştirilen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Bu konulara ilişkin 37 ile 45inci maddelerde; Denetim Kurulu ve Aktüerleri; 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu, 2918 sayılı Trafik Kanunu; Zorunlu Deprem Si-

gortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname; Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu; Tarım Sigortaları Kanununa yapılan atıflar ve değişikliği içeren hükümler yer almış; 7397 sayılı kanun ile 1160 sayılı Mükerrer Sigorta İnhisarı Hakkında Kanunun ve Trafik Kanununun Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı ile ilgili olarak maddede belirtilen hükümlerin kaldırıldığı açıklanmıştır.

Geçici Hükümler

9 madde halinde düzenlenen bu hükümler de;

- Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabının Güvence Hesabına devrine;
- Kanunla ilgili yönetmeliklerin bir yıl içinde çıkarılacağı ve yeni düzenlemeler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut düzenlemelerin devamına;
- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren

durumlarını 5inci madde gereğince tespit edilecek branş ayırımına getirmeyenlerin yeni sigorta sözleşmesi, zeyil, temdit ve yenileme yapamayacaklarına;

- Ayrılmış deprem hasar karşılıklarının, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde yedek akçelere devrolacağına;
- Sigorta acentelerinin Kanunun yayımından itibaren bir yıl içinde Müsteşarlıktan uygunluk belgesi almak ve levhaya kayıt olmak zorunda olduklarına;
- Yeni Türk Ceza Kanununun yürürlüğe girmesinden önce taksirli suçlar hariç geçici 8inci maddede sayılan suçları işleyenlerin sigorta ve reasürans şirketlerinde kurucu olamayacağına, acentelik brokerlik ve eksperlik yapamayacağına, bu amaçla kurulmuş tüzel kişilerde ortak olamayacağına, çalışamayacağına, ilişkin hükümler yer almıştır. ■

Yasal düzenlemelerde bürokratik ve siyasi süreç; Taslaktan, Tasarı ve Kanuna

Özel sektör kuruluşlarında karar alma süreci genel olarak bilinen bir husustur. Yine özel sektörde karar alma mekanizmasının hızlı işlediği de genel kabul görmüştür. Yine genel kabul gören bir diğer husus kamu kesiminde karar alma sürecinin yavaş işlediğidir. Kamu kesiminin karar alma sürecine konu edilebilecek pek çok husus bulunmaktadır.

Bunlar arasında en çok zaman alabileceği düşünülen ise kanun çalışmalarınıdır. Bu yazıda, kısaca bir yasanın taslak aşamasından yasalaşma aşamasına kadar geçen süreç ve bu çerçevede kamu kesiminin karar alma mekanizması anlatılmaya çalışılacaktır.

Herhangi bir yasal düzenlemenin yapılması ile ilgili ilk hareketin ortaya çıkması genellikle;

- O alanda bir düzenleme boşluğunun bulunması,
- İlgili sektörün talepte bulunması,
- Kamu otoritesince gözlenen bazı aksaklıkların varlığı,
- Düzenleme eksikliğinden dolayı bazı kesimlerin haklarının haleldar olması

gibi nedenlere bağlıdır. Gelen talepler veya kamu görevlilerinin yapacağı değerlendirme sonucunda ortaya çıkan yasal düzenleme yapma gereği önce ilgili kamu kurumun iç danışma prosedürüne göre üst makamların sözlü onayı ile teyit edilmiş olur. Alınan talimat çerçevesinde çalışmaya başlanır. Elbette bu çalışmaları yapacak departmanın seçimi öncelik arzeder. Bu

Bir kanunun yürürlüğe girme aşamasına kadar çok kapsamlı bir hazırlık sürecinden geçmek zorunda olduğu, kısa bir süre için değil yıllar boyunca uygulanabilir olmasının gözetilmesi gerekmektedir.

noktada, konuya en hakim ve en ilgili departmanın görevlendirilmesi gerekir. Ayrıca, diğer birimlerde bu konu ile ilgili olarak özel çalışma yapmış, konunun uzmanı kişiler varsa bunların da desteği sağlanır. Gerekmesi halinde çalışma grupları da oluşturulabilir.

YASALARLA ÇELİŞKİLİ OLUP OLMAMASI

İlgili birimde, ilgili departman veya çalışma grubu tarafından yapılan çalışmalar esnasında;

- Konu ile ilgili diğer ülke uygulamaları,

● Konu ile ilgili uluslararası en iyi uygulamalar,

● Konu ile ilgili kısıtlamaların olup olmadığı (uluslararası anlaşmalar, yargı kararları vb.),

● Düzenleme yapılacak sektör ile ilgili ülkemiz şartları,

● Geleceğe yönelik beklentiler

ve buna benzer bir çok faktör gözönünde bulundurulur. Ayrıca, hazırlanacak taslağın üst hukuk normlarına uygun olması yine iç hukuk sistemimiz çerçevesinde, yapılacak çalışmanın diğer yasalarla çelişkili olup olmadığı hususlarına da dikkat edilir. Bu şartlar altında tamamlanan "taslak" ve "gerekçe" öncelikli olarak ilgili genel müdürlüğün taslağı hazırlayan dairesince diğer dairelere görüş almak üzere iletilir. Aynı zamanda, diğer ilgili genel müdürlükler ve birimlere de iletilir. Sigortacılık Genel Müdürlüğü çalışmalarında görüş alınan birinci öncelikli ilgili birim Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı'dır.

TASLAĞA GELEN GÖRÜŞLER

Alınan görüşler toplandıktan sonra, ilgili bölüm ya da çalışma grubu yeniden toplanarak, taslağı gelen görüşler çerçevesinde ele alır. Yapılan değerlendirme sonucunda değiştirilmesi öngörülen yerler değiştirilir. Bu şekilde yeniden oluşturulan "taslak" bu defa; öncelik sektörle ilgili meslek kuruluşlarında olmak üzere Müsteşarlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlara iletilir. Bu kurum ve kuruluşlar, ilgi seviyesine göre çok fazla olabilir. Nitekim "Sigortacılık Kanunu Taslağı" görüşleri alınmak üzere 21 adet kurum ve kuruluşla iletilmiştir.

Diğer kurum ve kuruluşlar ile meslek örgütlerinden alınan görüşler çerçevesinde "taslak" bir kez daha gözden geçirilir. Kimi durumlarda, gelen görüşlerin taslağa monte edilmesi sonucunda taslağın önemli biçimde değişikliğe uğraması mümkündür. Bu suretle yeniden oluşturulan "taslak", Müsteşarlık ve Bakanlık Makamına sunulur. Bu sunumlar esnasında belirtilen Makamlar tarafından da değerlendirilen taslakta, ila-

ve ve değişiklikler yapılması mümkün bulunmaktadır.

Bu aşama da tamamlandıktan sonra, taslak ilgili Bakanın imzası ile Başbakanlığa gönderilir. Başbakanlıkta özellikle hukuki yönden, hem öz hem de şekil bakımından gözden geçirilir. Gerekli görüldüğü takdirde bazı düzeltimler yaptırılır. Daha sonra Bakanlar Kurulunda imzaya açılır.

TBMM SÜRECİ

Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak TBMM Başkanlığına gönderilen metin artık "taslak" olmaktan çıkmış "hükümetçe hazırlanan kanun tasarısına" kısa ifadesiyle "hükümet tasarısı"na dönüşmüştür.

Bundan sonraki süreçte TBMM'de halkın temsilcileri olarak milletvekilleri, gerek alt ve esas komisyonlar aşamasında ve gerekse genel kurul aşamasında "tasarı" üzerinde kanun teklifi veya değişiklik önergesi vermek ya da komisyon çalışmalarına katkı sağlamak suretiyle değişiklik yapabilmektedirler.

Sonuç olarak, TBMM bu tasarıyı tümüyle kabul edebileceği gibi belli bir veya bir kaç maddesinin değiştirilerek kabulü de söz konusu olabilmektedir. TBMM'nin yasama organı olarak kabul ettiği bu tasarı artık "kanun" haline gelmiş bulunmaktadır. Bu aşamadan sonra ise, Anayasa hükmü uyarınca Cumhurbaşkanlığının kanunu kısmen ya da tamamen veto etme yetkisi bulunmaktadır.

Yukarıda anlatılan sürecin dışında milletvekilleri tarafından doğrudan teklif verilmesi de mümkün bulunmaktadır. Bu takdirde, belirtilen bürokratik sürece ihtiyaç duyulmayacaktır.

Bir taslağın yasaya dönüşmesi aşamalarının kısaca anlatıldığı yukarıdaki satırlardan, bir kanunun yürürlüğe girme aşamasına kadar çok kapsamlı bir hazırlık sürecinden geçmek zorunda olduğu, kısa bir süre için değil yıllar boyunca uygulanabilir olmasının gözetilmesi gerektiği açıkça anlaşılmaktadır. ■

Av. Zihni METEZEDE
TSRŞB Yönetim Kurulu Müşaviri

Kasko sigortalarında araç anahtarının ele geçirilmesi

2 006 yılında 9,7 milyar YTL'ye ulaşan sigorta istihsalinde, kaza branşı %38 civarında bir yer tutmaktadır. Nitekim, 2006 yılında 2,65 milyar YTL'lik kasko primi alınmış; buna mukabil 2,1 milyar YTL hasar ödenmiştir. 132 milyon YTL teknik zarar oluşmuştur. Kasko sigortalarının kaza branşındaki payı %85 civarındadır.

Trafik sigortalarını da içeren Karayolları Motorlu Araçlar branşının da sigorta istihsalindeki payının %18'ler civarında olduğu, bu paydaki, Trafik sigortaları payının da %91 civarında bulunduğu dikkate alınır, Türk sigortacılığının bu hali ile oto sigortacılığı olduğunu söylemek hiç de yanlış olmayacak ve hele kasko branşında, bir şirket hariç, bütün şirketlerin; trafik sigortalarında bazı şirketlerin zarar ettiği göz önüne alınır, ürün zenginliği açısından Türk sigortacılığının ne kadar kısırlı ve verimsiz olduğu anlaşılacaktır.

Yazımızda, sigortacılığımızın zarar nedenleri üzerinde değil, kasko gibi çok önemli bir sigorta türünde sigorta ettirenleri devamlı rahatsız eden, anlaşılamayan, ve kasko sonuçlarını etkileyen bir riskin kapsamı ve karşılanması üzerinde durmak istiyoruz, oto hırsızlığı veya daha doğru bir deyimle hırsızlığa yol açabilecek veya açacak araç anahtarının çalınması.

15.9.2006 tarihinden itibaren yürürlüğe

girmek üzere kasko sigortaları genel şartlarında değişiklik yapılmıştır.

Evvelce, karayolunda kullanılabilen araçtan doğan menfaatin,

a) gerek hareket, gerek durma halinde iken sigortalının veya aracı kullananın iradesi dışında araca ani ve harici etkiler neticesinde sabit ve hareketli bir cismin çarpması veya aracın böyle bir cisme çarpması, müsademesi, devrilmesi, düşmesi, yuvarlanması gibi kazalar ile üçüncü kişilerin kötü niyet ve muziplikle yaptıkları hareketler;

b) Aracın yanması,

c) Aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüs rizikolarından birini veya birkaçını teminat altına alan kasko sigortasında, bu defa sayılan risklerin yeniden dağılımına gidilmiş ve bu rizikolar:

a) Aracın karayolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz taşıtlarla müsademesi,

b) Gerek hareket gerek durma halinde iken sigortalının veya aracı kullananın iradesi dışında araca ani ve harici etkiler neticesinde sabit veya hareketli bir cismin çarpması veya aracın böyle bir cisme çarpması, devrilmesi, düşmesi yuvarlanması gibi kazalar,

c) Üçüncü kişilerin kötü niyet veya muziplikle yaptıkları hareketler,

d) Aracın yanması,

e) Aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüs edilmesi,

şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Her iki metnin karşılaştırılmasından, yeni genel şartlarda, eski genel şartlardaki ara-

Sigorta ettireni
kasko sigortası
yapmaya iten en
önemli etkenlerden
biri, aracının
çalınmaya karşı
teminat altına
alınması isteğidir.
Çalınma karşısında
kalan tüketici,
çok kere bu
konudaki kapitalini
kaybetme ve
aracının
bulunamaması riski
ile karşı karşıya
kalmaktadır.

cın müsademesi rizikosunu ile üçüncü kişilerin kötü niyet ve muziplikle yaptığı rizikoların, ayrı birer riziko olarak düzenlendikleri, esas itibarıyla sigortanın konusunda büyük bir değişiklik yapılmadığı görülmektedir.

Genel şartlarla gelen yeni bir hüküm, teminatın yukarıda sıralanan riziko gruplarından sadece biri veya bir kaçını için verilmesi halinde, poliçe başlığının "Dar kapsamlı kasko sigorta poliçesi" ibaresini taşıyacaktır. "Tam kasko sigorta poliçesi" ise, genel bu yeni genel şartlara göre "Ek sözleşme ile teminat kapsamına dahil edilebilecek zararları kapsayan poliçe olacaktır.

Türkiye sınırları dışı zararlara, grev, lokavt, deprem, sel, su baskını; kullanım ve gelir

kaybı, yetkisiz kimseler veya kurallara uygun olmayan bir şekilde aracın çekilmesi, çektirilmesi, izinsiz patlayıcı, parlayıcı madde taşınması, taşıtın iddia ve yarışlara katılması, araç anahtarının belirli hallerde ele geçirilmesi suretiyle aracın çalınması veya bu halden doğan kilit değiştirme masrafı gibi 12 grupta toplanan hallerin, ek sözleşme ile teminata dahil edilmesi durumunda ise, Tam Kasko Sigortası poliçesi söz konusu olacaktır. Bütün bu 12 halin bir arada, kasko sigortasında düzenlenmesi pek rastlanılan bir durum değildir.

Kanımızca "Tam Kasko Sigortası" ana rizikoları içeren ve yukarıda sıralanan beş grup rizikonun toplu olarak bir arada olması halinde söz konusu olmalı; bir veya birkaç grup için teminat verilmesi halinde ise poliçe "Dar Kapsamlı Kasko Sigorta Poliçesi" olarak tanımlanmalıdır. Bu nedenle, Genel Şartların A.4 maddesinin son paragraf hükmünün A.1 maddesine son paragraf olarak yerleştirilmesinin bu olumsuzluğu gidereceği görüşündeyiz.

Bu bölümde söyleyeceğimiz bir başka husus da "müsademe" ibaresidir. Bu ibarenin lügat anlamı "silahlı iki grup arasında kısa çatışma, çarpışma"dır. Bu nedenle, önceki genel şartlarda da yer alan bu ibarenin "çarpışma" şeklinde kullanılması daha yerinde olacaktır.

Bu yazımızda üzerinde durmak istediğimiz husus, Kasko Genel Şartlarında aracın çalınması ve çalınmaya teşebbüsü ile ilişkin değişiklikler ve kanımızca, olumsuz hususlardır. Şöyle ki;

Genel Şartların A.1. (e) maddesine göre aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüs edilmesi kasko sigortasının konularından biridir. Ne var ki, A.4 başlıklı "ek sözleşme ile teminat kapsamına dahil edilecek zararlar" maddesinden, bazı hallerin ek sözleşme ile teminat altına alınabileceği, esasında bu hallerin teminat dışı oldukları anlaşılmaktadır. Bunlardan biri "Araç anahtarının ele ge-

çirilmesi suretiyle aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüs edilmesi", diğeri de "kaybolan ve çalınan anahtarlar dolayısıyla kilit mekanizmasının değiştirilmesi nedeniyle uğranılan zararlardır.

GENEL OLARAK ARAÇ ÇALINMASI (HIRSIZLIK)

Yeni Türk Ceza Kanununun 141inci maddesinde, hırsızlık suçu, teorideki tanımına bağlı kalınarak "zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malın, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden bir kimse tarafından alınması" olarak tanımlanmıştır. Bu suçun haksız yere elde bulundurulmuş veya taklit anahtarla ya da diğer bir aletle kilit açmak suretiyle işlenmesi halinde nitelikli hırsızlık suçu oluşmaktadır.

Ancak, suçun ağır ve acil bir ihtiyacı karşılamak için işlenmesi halinde, olayın özelliğine göre verilecek cezada indirim yapılabilen veya ceza vermekten de vazgeçilebilmektedir.

Ülkemizde araç çalınma olaylarında yüzde ellilere varan bir artış bulunmaktadır. 2005 yılında çalınan 36 bin yaklaşık araçtan, 28bini aşan kısmının faili bulunamamıştır. Yalnız İstanbul'da 2005 yılında 15.233 araç çalınmıştır. Araçların bulunamama oranı %80'ler civarındadır. 2006 yılı sonuçları itibarıyla kasko sigortalarında alınan prim 2.7 milyar YTL; ödenen hasarda 2.1 milyar YTL civarındadır. Çalınan araçlar için ise 100,5 milyon YTL hasar ödenmiştir.

Uygulamada araçların çalınmaları muhtelif şekillerde olmaktadır.

- zorlamak suretiyle veya kapının veya pencerenin açık unutulması sonucu girilerek ve düz kontak yaparak veya kontak anahtarı uydurarak,
- yeni arabalarda, depo kapağı, bagaj kilit yuvası sökölüp, anahtar yuvasına uygun anahtar yaptırarak,
- oto pazarlarında veya galerilerde müşte-

ri gibi davranıp deneme bahanesi ile alınarak

- oto parklara, servislere, yıkama yerleri gibi mahallere bırakılan araçların orijinal anahtarları ele geçirilip yaptırılan anahtarla, çalınarak,
  - kendilerini oto park görevlisi gibi tanıtip otonun park edilmesi için anahtar alınması suretiyle,
  - oto kiralama şirketlerinden sahte kimlik ve adresle oto kiralayarak,
  - oto satışı pazarlığı sırasında veya noterden sahte kimlikle yapılan satıştan sonra araç sahibinin gafletinden istifade ederek,
  - seyreden araçları, yardım ediyor gibi durdurarak veya durmasını fırsat bilerek,
  - anahtarın araç üzerinde unutulması sonucu, çalarak
  - araç anahtarlarının bulunduğu yere çıkarak, aşarak, girerek elde edilen araç anahtarları ile
  - gasp yolu ile araç veya anahtarının ele geçirilmesi,
- gibi çeşitli yollarla yapılmaktadır.

YARGITAY KARARI

Kasko genel şartlarında sigortalının fiillerinden sorumlu olduğu kimseler veya birlikte yaşadığı kişiler tarafından aracın kaçırılması veya çalınması nedeniyle meydana gelen zararlar teminat dışında tutulmuştur. Zira, burada çok yakın ilişki nedeni ile çalınma riskinin oluşması, çok kolay ve her an mümkündür. Bir başka husus da, bu tür durumlarda suçun vasfının değişmesi ve emniyeti suistimal suçunun oluşmasıdır. Nitekim Yargıtay'ın bir kararında, aracı korumak için alan, kullanan, geri vermeyen şahsın suçunun emniyeti suistimal suçu olduğu, sigortanın kapsamı dışında kaldığı belirtilmiştir. (Yargıtay 11.Hukuk Dairesi T.14.10.2003, K 2003/9364)

Yargıtay'ın kararında:

"Davacı (kasko sigortalı aracın sahibi) hastane otoparkında yer bulunmaması sebebiyle dışarı çıkarak oto parkçı görünüşlü

Anahtarın ele geçirilmesi suretiyle aracın çalınması riskinin, ana teminat içinde kabul edilmesi, kanımızca sigorta ettireni rahatlatacak; bununla ilgili olarak alınacak sürprim sektörde şimdiden duyulmaya başlayan bu konudaki tanım belirsizliğini giderecektir.

olan kişinin kendisine yardım teklifi etmesi üzerine aracını teslim etmiştir. Daha sonra otoparkçı tarafından araç alınıp gözden kaybolunmuştur. Bu eylemde aracı götüren, araç sahibini yanıltarak (hulus. ve saffetinden yararlanarak ve iradesini fesada uğratarak) aracın rıza ile teslimini sağlamış olup, hırsızlık değil, dolandırıcılık suçunu işlemiştir. Dolandırıcılık suçu da sigorta teminatı kapsamında değildir.

Aracı götüren dolandırıcı değil de, gerçek otoparkçı bile olsa onun tarafından da aracın alınıp götürülmesi emniyeti suistimal suçunun oluşturduğundan bu eylem de teminat dışındadır. Bu nedenlerle sigorta şirketinin ödeme yapmasına gerek yoktur" denilmiştir.

YENİ GENEL ŞARTLARDA ARAÇ ÇALINMASI

15.9.2006 tarihinde yürürlüğe giren Kara Taşıtları Kasko Sigortası Genel Şartlarında yapılan değişikliklerle, aracın anahtarının ele geçirilmesi suretiyle doğan zararlardan dolayı sigorta teminatının kapsamı yeniden düzenlenmiştir.

Önceki genel şartlarda aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüs edilmesi sonucu doğan zararlar mutlak anlamda teminat içinde iken, bu defa yukarıda da değindiğimiz gibi "Ek sözleşme ile teminat kapsamına dahil edilecek zararlar" arasına "Araç anahtarının ek sözleşmede belirtilen haller sonucunda ele geçirilmesi suretiyle aracın çalınması ve çalınmaya teşebbüsü sonucu meydana gelecek ziya ve hasarlar" alınmıştır.

Madde hükmü, bir anlamda, yeterli açıklıkta değildir. Zira, maddenin ifadesinden; ek sözleşme yapılmamışsa, araç anahtarının ele geçirilmesi suretiyle çalınması veya çalınmaya teşebbüsün teminat dışı olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Oysa, A.1.e. maddesinde aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüs edilmesi teminata dahildir. Her iki anlam birbiri ile çatışır görünmekte ve ana teminatta, anahtarın ele geçirilmesi halinde çalınmanın teminat dışı olduğu dikkati çekmemektedir. Bu nedenle A.1.e maddesine "kaybolan veya çalınan araç anahtarının ele geçirilmesi hali hariç" denilerek, bu halin ek sözleşme ile teminata dahil edilmesi daha yerinde olacaktır, görüşünderiz.

Diğer yandan madde ifadesindeki "aracın çalınması ve çalınmaya teşebbüsü" ibaresindeki "ve"nin "veya" olarak, "ziya" ibaresinin "ziya" olarak düzeltilmesinin daha doğru olacağını düşünüyoruz.

Burada üzerinde durmak istediğimiz ana husus, sigorta şirketlerinin bu konudaki sözleşme şartları arasındaki farklılıklardır. Bazı şirketlerde, araç anahtarının bulunduğu yerden zorlama kırma, şiddet kullanma veya bu yere tırmanarak, aşarak girilmesi veya

gasp yolu gibi hallerle ele geçirilmesi teminat altına alınırken; bazı sigorta şirketlerinde aracın çalışır vaziyette durduğu sırada veya anahtarın üzerinde bırakılması halinde veya güven oluşturan davranış, görüntü ve sözlerle veya emniyeti suistimal, dolandırıcılık gibi yollarla veya açık bırakılan kapı veya kapalı yerlere pencerelerden girilmesi suretiyle anahtarın ele geçirilmesi ve aracın çalınması veya çalınmaya teşebbüsü teminat dışı bırakılmıştır.

Bu farklı uygulamaları sigorta ettirmek isteyen kimsenin sigorta yaptırırken bilmesi kolay değildir. Bu nedenle, burada henüz uygulamaya girmemiş olan Bilgilendirme Yönetmeliğinin önemi büyüktür. Bu suretle, sigorta yaptırmak isteyenler, poliçe tanzim edilmeden önce sigorta teminatına giren hususlar ve varsa klotlardan haberdar olacaktır. Bugün araç anahtarının haksız bir şekilde ele geçirilmesinin hangi hallerde kasko sigortası teminatında olup, olmadığını bilmek, sigorta yapmadan önce bu konudaki özel hükümler okumayı veya öğrenmeyi gerektirmektedir. Bu bilincin yeteri derecede oluşmadığını düşünüyoruz.

ÇALINMAYA KARŞI TEMİNAT

Bir başka husus da, sigorta ettirenin bu farklı klotlar karşısındaki tutumu olacaktır. Sigortanın temel prensiplerinden biri azami hüsnüniyet prensibidir. Bir başka ifade ile, tarafların hileli şekilde hareket etmemeleridir. Oysa şirketler arasında araç anahtarının ele geçirilmesindeki farklılıklar; sigorta ettireni, çalınmanın teminat içini girebilmesi için yalan beyana sevk edecek nitelikte görünmektedir.

Araç anahtarının zor kullanmadan ele geçirilmesi teminat dışı kalırken, zor kullanıldığını söyleyen ve bunun böyle olduğunu, üst başını biraz pejmürde hale sokmak suretiyle ifade eden sigorta ettiren, teminat içinde olacaktır.

Sigorta ettireni kasko sigortası yapmaya

iten en önemli etkenlerden biri, aracının çalınmaya karşı teminat altına alınması isteğidir. Çalınma karşısında kalan tüketici, çok kere bu konudaki kapitalini kaybetme ve aracının bulunamaması riski ile karşı karşıya kalmaktadır.

Anahtarın ele geçirilmesi suretiyle aracın çalınması riskinin, ana teminat içinde kabul edilmesi, kanımızca sigorta ettireni rahatlatacak; bununla ilgili olarak alınacak sürprim sektörde şimdiden duyulmaya başlayan bu konudaki tanım belirsizliğini giderecektir veya sigorta şirketleri arasında uyum sağlayacak bir klot uygulaması da karmaşayı giderebilecektir, görüşünderiz.

Ayrıca, TTK'nun 1278inci maddesindeki, mukavelede aksine hüküm olmadıkça sigortacı, sigorta ettiren veya sigortadan faydalanan kimsenin yahut fiillerinden hukuken sorumlu buldukları kimselerin kusurlarından doğan hasarları tazmin ile yükümlüdür.

Fakat hiçbir halde sigortacı, sigorta ettiren veya sigortadan faydalanan kimsenin kastından doğan hasarları tazmine mecbur olmaz, hükmü karşısında sigortanın kusurdan doğan zararları teminat içerisine alması gerektiği göz önüne alınarak, sigortacıları korkutucu hale gelen bu rizikonun, daha yüksek bir primle ve müşterek anlayış içinde sigorta kapsamında tutulmasının sigorta açısından daha uygun düşeceği kanısındayız.

KAYBOLAN VEYA ÇALINAN ANAHTARLAR DOLAYISIYLA ARAÇ KİLİT MEKANİZMASININ DEĞİŞTİRİLME MASRAFLARI

Yeni Genel Şartların ek sözleşme ile teminat kapsamına dahil edilebilecek zararlar maddesine (A.4), 4.12 olarak ilave edilen hükümlerle "Ek sözleşmede belirtilen haller sonucunda kaybolan ve çalınan anahtarlar dolayısıyla aracın kilit mekanizmasının değiştirilmesi nedeniyle uğranılan zararlar" da teminat içine alınabilecektir.

Maddenin ifadesinden "Kaybolan ve çalınan anahtarlar dolayısıyla aracın kilit mekanizmasının değiştirilmesi nedeniyle uğranılan zararların, esas itibarıyla teminat dışında tutulduğu; anahtarın ek sözleşmede belirtilen hallerde kaybolma ve çalınması halinde teminata girebileceği anlaşılmaktadır. Buradaki "ve" ibaresinin de "veya" olması gerektiğine işaret etmek isteriz.

Uygulamada bazı şirketler bu hallere değinmeden, poliçede gösterilen olay başına ve yıllık azami limite kadar teminat vermekte; bazı şirketler ise, 4.11'deki hükme atıf yapılarak veya gasp/kapkaç yolu ile riskin oluşması halinde bu teminatı vermektedirler.

T.Ticaret Kanununun 1293üncü maddesi hükmüne göre: "Sigorta ettiren kimse zararı önlemeye, azaltmaya ve hafifletmeye yarayacak tedbirleri almakla mükelleftir. Alınan tedbirlerden doğan masraflar bu tedbirler faydasız kalmış olsa bile sigortacı tarafından ödenmek lazımdır." Araç anahtarının çalınması veya kaybolması halinde aracın çalınma riski olasıdır.

Hele bu anahtarın, araç sahibinin veya aracın kimliğini, belirtecek belgelerle ele geçirilmesi, halinde bu olasılık daha da büyüktür. Her an araç çalınabilecek, dolayısıyla sigorta bedeline kadar zararın ödenmesi riski ile karşı karşıya kalılabilecektir. Doğacak bu zararın önlenmesi, sigorta ettirenin hakkıdır.

Bu nedenle, sigorta ettirenin kilit mekanizmasını değiştirmesi tabiidir ve sigortacının doğabilecek araç sigorta bedelini ödemesine karşı da bir önlemdir.

Bu önlemin alınmasının faydasız olduğu söylenemez. Ticaret Kanununun 1293üncü maddesine göre faydasız kalsa da bu önlem masraflarının ödenmesi gerekir. Oysa, genel şartların 4.12'de yer alan hüküm bu masrafların ödenmesini ek sözleşmede belirtilen hallerle kısıtlamakta; bu haller dışında kilit mekanizmasının değiştirilmesinden doğacak giderlerin ödenmeyeceğini belirtmektedir.

T.Ticaret Kanununun 1293üncü maddesi, aynı kanunun 1264üncü maddesine göre, sigorta ettirenin zararına olarak sözleşme ile değiştirilemeyecek maddelerden biri olup, değiştirilirse, kanun hükümlerinin re'sen uygulanması öngörülmüştür. Bu nedenle, T.T.K.'nın 1293üncü maddesinin hükmüne ve anlamına aykırı düştüğünü mütalaa ettiğimiz 4.12'deki hükmün, kasko genel şartlarından çıkarılmasının uygun olacağı görüşündeyiz.

HIRSIZLIK SİGORTASI GENEL

ŞARTLARI:

Kasko Sigortası Genel Şartlarındaki araç anahtarının ele geçirilmesi suretiyle aracın çalınmasından doğan zararların veya kilit mekanizmasının değiştirilme masraflarının ödenebilmesi için ek sözleşme yapılması zorunluluğu ve bu hallerin kısıtlanması karşısında, aynı araçların hırsızlık sigortası genel şartları ile ve belki de daha müsait şartlarla teminat altına alınması mümkündür.

Nitekim, söz konusu genel şartların konuya ilişkin A.1.3. maddesinde "Hırsızlık veya hırsızlığa teşebbüsün kaybolan, çalınan veya haksız yere elde edilen asıl anahtarlar veya anahtar uydurarak veya başka aletler veya şifre yardımıyla kilit açmak suretiyle yapılması" halinde hırsızlık teminat içine alınmıştır.

Kanımızca bu tanım kasko sigortası genel şartlarını 4.11 ve 4.12 maddelerindeki tanımdan daha iyidir ve bu yollarla yapılacak hırsızlık veya hırsızlığa teşebbüs; sigorta sözleşmesine konu olan yerler dahilinde bulunan kara araçları ve hatta bunların yükleri için yapılacak olursa, ek sözleşme ile teminat kapsamına dahil edilebilecektir.

Araç anahtarı yanında, şifre yardımıyla da kilit açmaya teminat veren ve kısıtlama getirmeyen bu hükmün ihtiyaca daha uygun olduğunu ve genel şartlar arasında bu konuda paralellik sağlanmasının, şirketlerin uygulama farklılıklarını da gidereceğini düşünüyorum. ■

Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı yeniden yapılandı!

Sema BİLGİN

TSEV Eğitim Birimi Yöneticisi

40 yıla yakın süredir Türk sigorta sektörüne eğitim hizmeti veren Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı (TSEV), Türk sigorta sektöründe artan rekabet ortamı, yoğun yabancı sermaye girişi ve küresel değişimler de göz önünde bulundurularak, geçtiğimiz Şubat ayında yeniden yapılanma sürecine girdi. Bu süreçte yeni vizyon, misyon ve hedefler benimseyen Enstitü'nün kadrosu da değişti. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nde Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev yapan Doç. Dr. Suna Oksay, TSEV'e Müdür olarak atandı.

29 Mayıs 1970 tarihinde, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve Milli Reasürans T.A.Ş. tarafından eşit paylarla kurulan TSEV, bugüne kadar eğitim verdiği 2578 öğrenciyi Türk sigorta sektörüne kazandırdı. Sektörde çalışan personelin yaklaşık yüzde 20'sine karşılık gelen bu rakam, TSEV'in önemini bir kez daha ortaya koyuyor.

TSEV YENİDEN YAPILANDI!

TSEV'in yeni vizyonu "Türkiye'de, Balkanlar'da, Ortadoğu'da ve Orta Asya'da, sigorta eğitimi konusunda referans bir kurum olmak". Bu vizyondan hareketle TSEV, Türk sigorta sektörünün rekabet gücünün artırılması ve gelişiminin desteklenmesi için kendine, dört temel misyon belirlemiş durumda:

- İstihdamın niteliğinin ve verimliliğinin artırılması,

- Sektörel bilgilerin oluşturulması, erişilebilir ve paylaşılabılır hale getirilmesi,
- Tüketicilere sigortanın önemini anlatılması ve sigorta ürünlerinin tanıtılması yoluyla, toplumda sigorta bilincinin artırılması,
- Sigorta sektörünün karlılığının artırılması amacıyla hasarların azaltılması için tüketicilerin bilinçlendirilmesi.

SİGORTA SEKTÖRÜNE YENİ PROJELER

Bu dört temel misyon çerçevesinde TSEV'in ulaşacağı 8 hedefi bulunmaktadır.

TSEV'in hedeflerinin başında, sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikli eğitim programlarının düzenlenmesi geliyor. Bu hedefi sigorta sektörünün işe alımlarında ve terfilerinde belirleyici olacak bir sınav ve sertifika sisteminin oluşturulması izliyor. Sigorta sektörüne yönelik araştırma ve yayınlar yapılması, konferanslar ve seminerler organize edilmesi, sigorta bilincini artırıcı ve sigorta sektörünün hasarlarını azaltıcı projeler düzenlenmesi de, TSEV'in diğer hedeflerini oluşturuyor. TSEV'in misyonu ve hedefleri arasında yer alan sektörün karlılığının artırılması amacıyla hasarların azaltılması için projeler geliştirilmesi, Türk sigorta sektörü açısından bir yenilik. Bu tür projeler Avrupa ve Amerika'da yaygın olarak uygulanıyor. Örnek olarak trafik poliçelerinin karlılığının artırılması için, trafik hasarlarının azaltılması ve dolayısıyla, trafik kazalarının azaltılabilmesi yönünde projeler oluşturulup uygulanmasını verebiliriz.

TSEV bu hedefleri doğrultusunda, daha önce Birlik tarafından çıkarılan Sigorta Araştırmaları Dergisi'nin üçüncü sayısı ile, Sigorta İnceleme ve Araştırma Dizilerinin "TDHP çerçevesinde, Sigorta Muhasebesi" isimli

10.kitabını çıkardı. Birlik bünyesinde ücretsiz olarak dağıtılan bu yayınlar, artık TSEV kapsamında tüm isteyenlere ücreti karşılığında sunulacak.

TSEV'in amacı sigorta sektörünün gelişmesi, bu nedenle sektörün tüm aktörlerine yönelik eğitim programları düzenliyor ve araştırmalar yapıyor

TSEV, yeni araştırma ve eğitim programlarının içeriklerinin belirlenmesi sırasında görüş alış-verişinde bulunulması, sektörün aktörlerinin sorunlarının ve beklentilerinin aktarılması, çözüm önerilerinin gündeme getirilmesi, yeni eğitim programlarının yönlendirilmesi amacıyla kendi bünyesinde, sektörün aktörlerinden oluşan komiteler kurdu. Bu komiteler Sigorta Şirketleri Komitesi, Acenteler Komitesi, Brokerler Komitesi ve Ekspertler Komitesi olarak sıralanıyor. Sigorta şirketlerini temsilen, halihazırda Birlik bünyesinde kurulmuş olan Eğitim Komitesi faaliyetlerini sürdürüyor.

YENİ EĞİTİM PROGRAMLARI

TSEV'in eğitim programları ulusal ve uluslararası olmak üzere ikiye ayrılıyor. Ulusal programlar, katılım belgeli programlar, sertifikalı programlar ve ihtiyaca uygun olarak hazırlanan (tailor-made) programlar olmak üzere farklılık gösteriyor. Kısa süreli programlara katılanlar ile uzun süreli programlara katılıp da sınavda başarılı olamayanlara, "Katılım Belgesi", uzun süreli programlara katılıp sınavda da başarılı olanlara ise TSEV "Sertifika"sı veriliyor. TSEV'in eğitim programları sürelerine göre de farklılık gösteriyor. Programlar, günlük, haftalık, aylık ya da yıllık olabiliyor.

Uzun yıllardır sektörde büyük bir başarı ile uygulanan "Temel Sigortacılık Eğitimi Programı" da, yeni dönemde içerik, süre ve uygulama açısından değiştirildi. Hafta içi gündüz saatlerinde yapılan bu programın hafta içi akşam ve hafta sonu alternatifleri sektöre sunulacak. Sektörün ihtiyaçları ve küre-

sel değişimler de göz önünde bulundurularak program içeriği güncellenecek.

TSEV'in yeni dönemindeki programlarının hedef kitlesini sektörün tüm aktörleri oluşturuyor. Sigorta şirketlerinde yeni işe girenler, uzmanlar ve yöneticilerin yanı sıra, acenteler, eksperler ve broker şirketlerinde yeni işe girenlere ve yöneticilere yönelik eğitimler de düzenlenecek.

Hizmet içi eğitimlerin yanı sıra sektörde çalışmak isteyenlere yönelik eğitim programları da Enstitü'nün gündeminde yer alıyor. Bu konuyla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı'ndan sertifika almak gerekiyor. TSEV söz konusu sertifika onayını almak üzere ilgili çalışmaların tamamlanmasının ardından, kapsamlı bir restorasyon çalışmasına girdi. Restorasyonun tamamlanmasını takiben MEB sertifikalı programlar da sektörde çalışmak isteyenlerin hizmetine sunulacak.

TSEV yeni dönemde, sektöre iki önemli eğitim programı sundu. Bu eğitimlerden ilki "Tek Düzen Hesap Planı, İlişkili Sigorta Muhasebesi ve İlgili Mevzuat" oldu. 14 saatlik eğitim Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü Şube Müdürü Mustafa Ha-

mamcıoğlu tarafından verildi. "Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ve Uygulamaları" isimli, 55 saatlik diğer eğitim ise, bu konuda Türkiye'de tek yetkili kurum olan Türkiye Muhasebe Standartları Kurumu'nun Genel Sekreteri Saim Üstündağ tarafından verildi.

TSEV Temmuz ayı içerisinde Teknik Karşılıklar Eğitim Programı ile Bağımsız Deneticiler Eğitim Programı da düzenleyecek. Bu programların yanı sıra TSEV'in önümüzdeki ay içerisinde davranış psikolojisinden, finansal analize kadar geniş bir yelpazede farklı konuları işleyen kısa süreli eğitim programları da başlayacak.

YENİ ORGANİZASYON YAPISI

TSEV'in yeni organizasyon yapısı altı birimden oluşuyor. Müdür yardımcılığı sisteminin kalktığı yeni yapıda birimler ve görevleri ise şöyle sıralanıyor:

Eğitim Birimi: Sigorta sektörünün sigorta eğitimi ile ilgili beklentilerini takip eden ve ders programlarını bu yönde hazırlayan Birim, sigorta sektörünün işe alım ve terfilerindeki beklentilerinin takip edilmesi ve sınav

sisteminin bu yönde güncellenmesi, sınavlı, sınavsız, talebe göre ve farklı hedef kitleler dikkate alınarak düzenlenen ulusal eğitim programları ve uluslararası eğitim programları ile ilgili çalışmaların yürütülmesi, sigorta ile ilgili düzenleme ve denetleme yapan kamu kurumlarına sigorta eğitim seminerleri düzenlenmesi yoluyla mesleğin tanıtımının yapılması, sigorta eğitiminin niteliğinin artırılması amacıyla Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında sigorta eğitim seminerleri düzenlenmesi, eğitim programlarının oluşturulması için, gerek akademisyenler gerekse uzmanlar ile ilişkilerin yürütülmesi, yeni bağlantıların kurulması gibi görevleri üstleniyor.

Uluslararası İlişkiler Birimi: Uluslararası sigorta eğitim kurumları ve diğer uluslararası kurumlar nezdinde TSEV’in temsili, tanıtımı ve yeni ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi, sözlü ve yazılı iletişim sağlanması, işbirliği olanaklarının araştırılması ve yaratılması gibi görevleri üstlenen Birim’in, sigorta sektörünün gelişimine ve sektörde hasarların azaltılmasına yönelik projeler geliştirmesi ve bu projelere Avrupa Birliği gibi yabancı kay-

naklardan fon sağlanması amacıyla girişimlerde bulunması da görevlerinden bazıları.

Araştırma, Yayın ve Projeler Birimi: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği’nden devralınan tüm yayın ve organizasyon faaliyetlerini bu Birim yönetiyor. Birim, TSEV tarafından çıkarılacak derginin yayına hazırlanması, sigorta sektörünün geliştirilmesi amacıyla, sektörün öncelikli sorunlarının tespit edilmesi, bunların çözümüne yönelik proje konularının belirlenerek projeler oluşturulması, Türkçe ve İngilizce elektronik bülten çıkarılması ve diğer tüm yayınlar ile ilgili görevleri yürütüyor.

Tanıtım ve İletişim Birimi: TSEV’in eğitim programlarının ve diğer hizmetlerinin sektörün aktörlerine ve kamuoyuna tanıtılması bu birimin temel görevi. Birim ayrıca, eğitim programlarının tanıtılması, pazarlanması ve bu amaçla sektörün aktörleriyle görüşmeler yapılması, tanıtım toplantılarının düzenlenmesi, kısacası TSEV’in tüm ürün ve hizmetlerini ilgili çevrelere duyurmakla görevli.

İdari ve Mali İşler Birimi ile Bilgi İşlem Birimi ise TSEV’in teknik ve idari altyapısına yönelik görevler yürütüyor. ■

Erdiñ YURTSEVEN
TSRŞB Genel Sekreter Yardımcısı

Türk Sigorta sektörünün 2006 yılı değerlendirmesi

üzere toplam 55 şirketin üyeliği devam etmiştir.

I- PRIM GELİŞİMİ

2006 yılında sektörde hayat ve hayat dışı branşlar toplamında 9.667.540.873 YTL prim üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu üretimin 8.281.739.511 YTL'si hayat dışı ve 1.385.801.362 YTL'si hayat branşında gerçekleştirilmiştir. Bu rakamlar 2005 yılına göre hayat dışı branşlarda %25,97, Hayat branşında %11,58 ve toplamda %23,68 oranında bir prim artışını ifade etmektedir. Enflasyonun üzerinde gerçekleşen bu artış sevindirici olmakla birlikte, kişi başına düşen primin halen 93 USD seviyelerinde kalmış olması gelişmiş ülkelere kıyasla yeterli bir büyüme olarak görülmemektedir.

Dergimizin bu sayısında Türk Sigorta Sektörünün 2006 yılı genel değerlendirmesini yapacağız. Bu değerlendirmelerimizde 2006 yılı neticeleri ile beraber son 5 yıllık veriler de kullanılacaktır. Birlik bünyesinde faaliyet gösteren komitelerden bazılarının yıl sonu itibarıyla yapmış olduğu değerlendirmeler prim gelişimi bölümünde yer almaktadır. Sektörde 2006 yılı içerisinde yeni faaliyete başlayan şirket olmadığı gibi faaliyetine son veren şirket de olmamış ve 2006 yılı sonu itibarıyla Birliğimize üye ikisi reasürans şirketi olmak

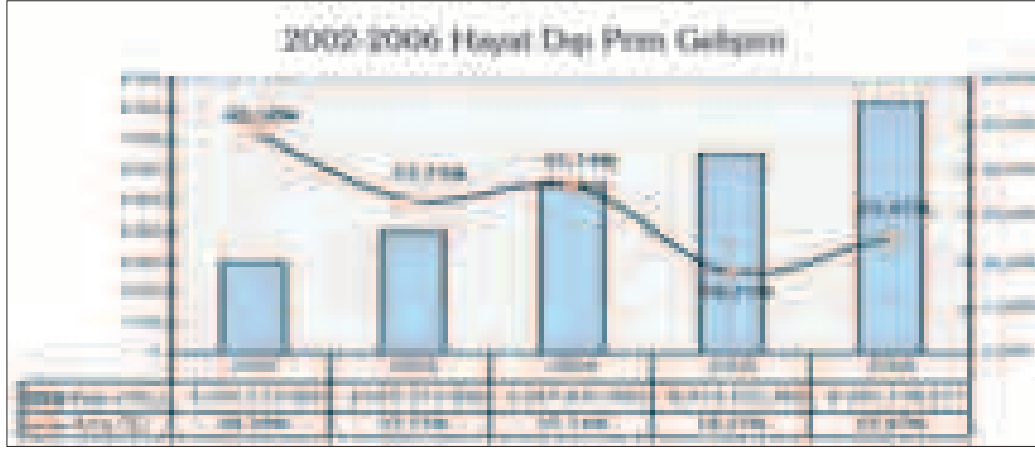

BRANŞLARA GÖRE YAZILAN PRİMLER (YTL)

Faaliyet Alanı	2002	2003	2004	2005	2006
Yangın	676.549.000	865.562.000	1.067.121.000	1.136.330.530	1.583.342.654
Nakliyat	163.267.000	201.380.000	268.596.000	290.630.512	346.257.378
Kaza	1.489.223.000	1.468.991.000	1.998.986.000	2.436.439.480	3.098.687.762
Mühendislik	195.868.000	221.497.000	275.452.000	322.110.090	430.683.990
Tarım	15.424.000	20.586.000	29.417.000	48.530.480	54.365.086
Hukuksal Koruma	2.878.000	5.492.000	18.934.000	21.728.105	27.152.292
Sağlık	410.422.000	517.595.000	682.014.000	798.538.595	984.033.787
Ferdi Kaza	78.097.000	107.847.000	166.223.000	234.186.638	299.710.489
Kredi	444.000	1.147.000	2.681.000	4.489.004	8.321.073
K.M.A. Sorumluluk	645.476.000	1.052.423.000	1.281.438.932	1.449.185.000	
Hayat Dışı Toplam	3.032.172.000	4.055.573.000	5.561.847.000	6.574.422.366	8.281.739.511
Hayat	686.350.000	1.032.552.000	1.223.945.000	1.242.011.375	1.385.801.362
Toplam	3.718.522.000	5.088.125.000	6.785.792.000	7.816.433.741	9.667.540.873

Son 5 yıllık primlerin YTL cinsinden gelişimini gösteren yukarıdaki tablo ve aşağıda verilen grafikler incelendiğinde; 2006 yılında Nakliyat, Tarım ve KMA Sorumluluk, Hayat branşlarında

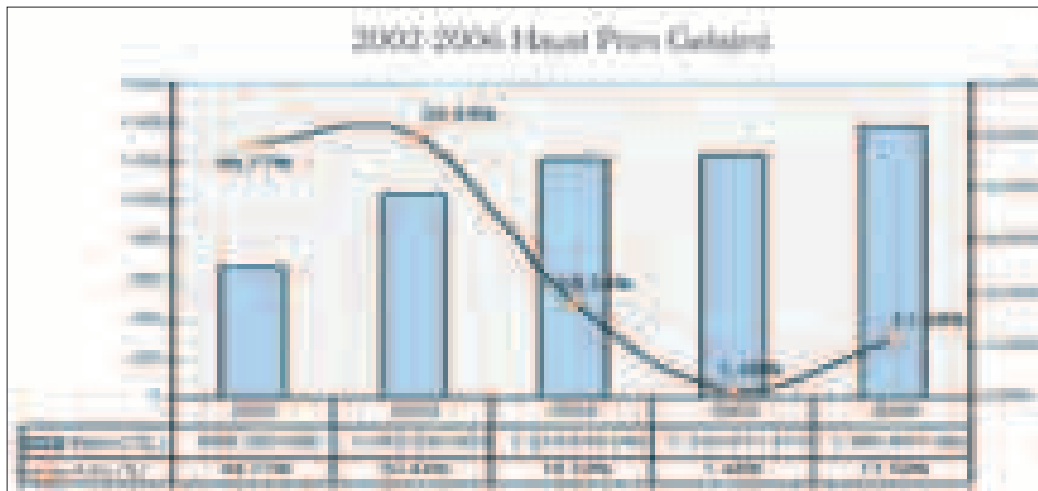
gerçekleşen prim artışlarının diğer branşlara göre düşük seviyede kaldığı, Kredi, Yangın ve Mühendislik branşlarında ise ortalamanın üzerinde bir artış sağlandığı gözlemlenmektedir.

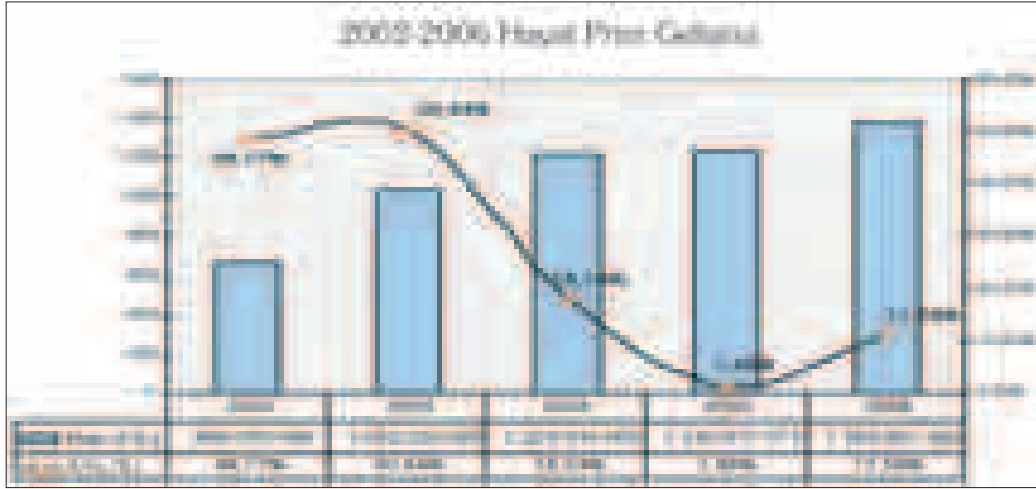

Yangın branşında 2005 yılında yaşanan durgunluk sonrasında 2006 yılında bir iyileşme gözlemlenmektedir. 2004 yılında devreye giren TRAMER'in etkisi ile bu dönemde ve izleyen dönemde sigortasız araçların çoğunluğunun sigorta kapsamına alınmasının sağlanmış olması nedeniyle, K.M.A. Sorumluluk branşının prim artış oranı 2006 yılında önceki dönemlere göre yavaşlamıştır. Mühendislik Branşındaki önemli orandaki prim artışına toplu konut projelerinin 2006 yılında da devam etmesi ile ulaşıldığı düşünülmektedir. Nakliyat Branşında 2006 yılında, dışsattım ve özellikle dışalımındaki artışın etkisiyle yük sigortalarında göreceli bir gelişme kaydedilmiştir.

Ancak, döviz kurlarındaki azalan seyir, dışa-

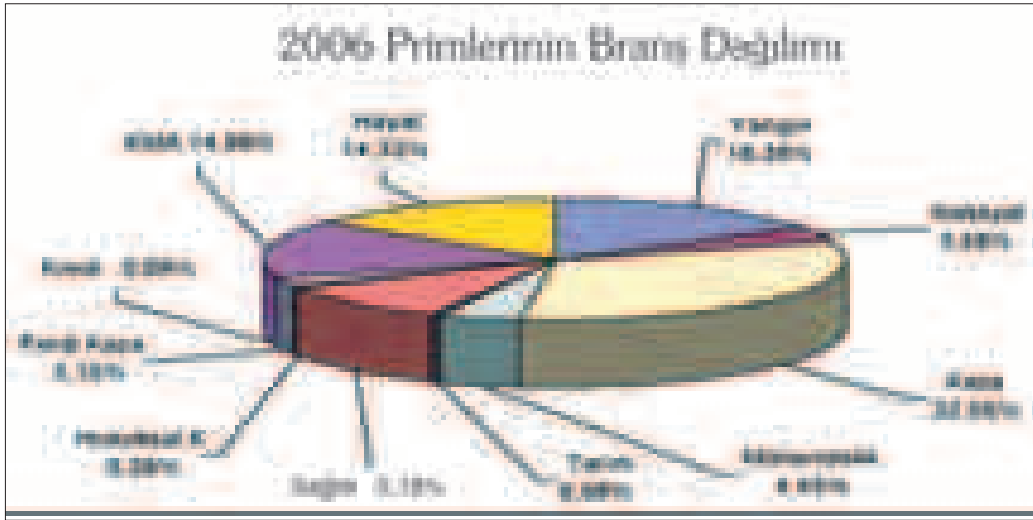
lımda CIF dışsattımda da FOB satış sözleşmelerinin ağır basması ve fiyat rekabeti gibi nedenlerle prim üretim artışı beklenen düzeyde gerçekleşmemiştir. Tekne inşaat sigortalarındaki canlanma, yeni tersanelerin açılması ve mevcut tersanelerin kapasitelerini arttırmaları ile 2006 yılı içinde de devam etmiştir. Öte yandan mutlak değer olarak toplam primler içerisinde küçük paya sahip olan Kredi ve Hukuksal Koruma sigortalarına ilgi artmaya devam etmektedir. Tarım'ın devreye girmesi ile Tarım branşında alt yapı ve pazarlama çalışmalarına ağırlık veren sektör 2006 yılı ikinci yarısından itibaren özellikle kırsal bölgelerde faaliyet gösteren acentelerin yoğun ilgisi ile karşılaşmıştır.

Toplam prim üretimi içerisinde branşların paylarını gösteren aşağıdaki grafik incelendiğinde, piyasanın yine %47 pay ile kasko ve trafik sigortalarının ağırlıkta olduğu kaza sigor-

talarının liderliğinde geliştiği görülmektedir. Bu branşları %16,38 ile yangın sigortaları, %14,33 ile hayat sigortaları, % 10,18 ile sağlık sigortaları takip etmektedir.

II- HASAR GELİŞİMİ

Hayat Dışı branşların brüt hasar-prim oranlarının gelişimini gösteren aşağıdaki tablo incelendiğinde, Kaza, Sağlık ve K.M.A. Sorumluluk branşlarının % 69,26'lık toplam hasar-prim oranının üzerinde hasar-prim oranına sahip oldukları görülmektedir.

Toplam yazılan prim içerisinde %32 ile en bü-

yük paya sahip olan kasko branşı brüt %91,50 HP oranı ile sektörün en fazla zarar yaratan branşı olmaya devam etmiştir. Sağlık branşı HP oranı %83,48 olarak gerçekleşirken, trafik branşı HP oranı %81,55 olarak gerçekleşmiştir. HP oranlarına komisyon ve diğer giderler eklendiğinde Birleşik Rasyo %100'ün üzerinde gerçekleşecektir.

HAYAT DIŞI BRANŞLARIN HASAR/PRİM ORANLARI (%)

	2002	2003	2004	2005	2006
Toplam	61,59	66,13	63,92	67,58	69,26
Yangın	41,90	38,30	29,25	35,73	49,40
Nakliyat	50,24	47,33	48,76	42,06	47,80
Kaza (Kasko dahil)	70,74	85,38	79,19	87,85	84,61
Mühendislik	65,94	60,04	56,06	54,83	52,65
Tarım	60,10	113,08	52,65	87,38	50,00
Hukuksal Koruma	0,27	0,47	46,97	3,74	4,86
Sağlık	74,82	81,06	82,95	84,66	83,48
Ferdi Kaza	17,01	19,80	16,27	16,38	17,77
Kredi	117,39	25,77	56,38	43,61	41,88
K.M.A. Mali Sorumluluk (Trafik dahil)		71,20	74,83	67,58	79,97
Zorunlu Trafik	70,26	72,97	76,52	69,53	81,55
Kasko	83,96	94,38	84,20	95,47	91,50

HP Oranı: $\frac{\text{Ödenen hasar} + \text{Muallak Hasar} - \text{Devreden Muallak Hasar}}{\text{(Alınan Prim} - \text{Kazanılmamış Primler Karşılığı} + \text{Devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı)}}$

III- TEKNİK KAR/ZARAR GELİŞİMİ

Hayat dışı branşların teknik neticelerini gösteren aşağıdaki tablolar, önceki dönem-

lerle karşılaştırılabilmesi açısından 2005 ve 2006 yılı için eski ve yeni hesap düzeninde hazırlanmıştır.

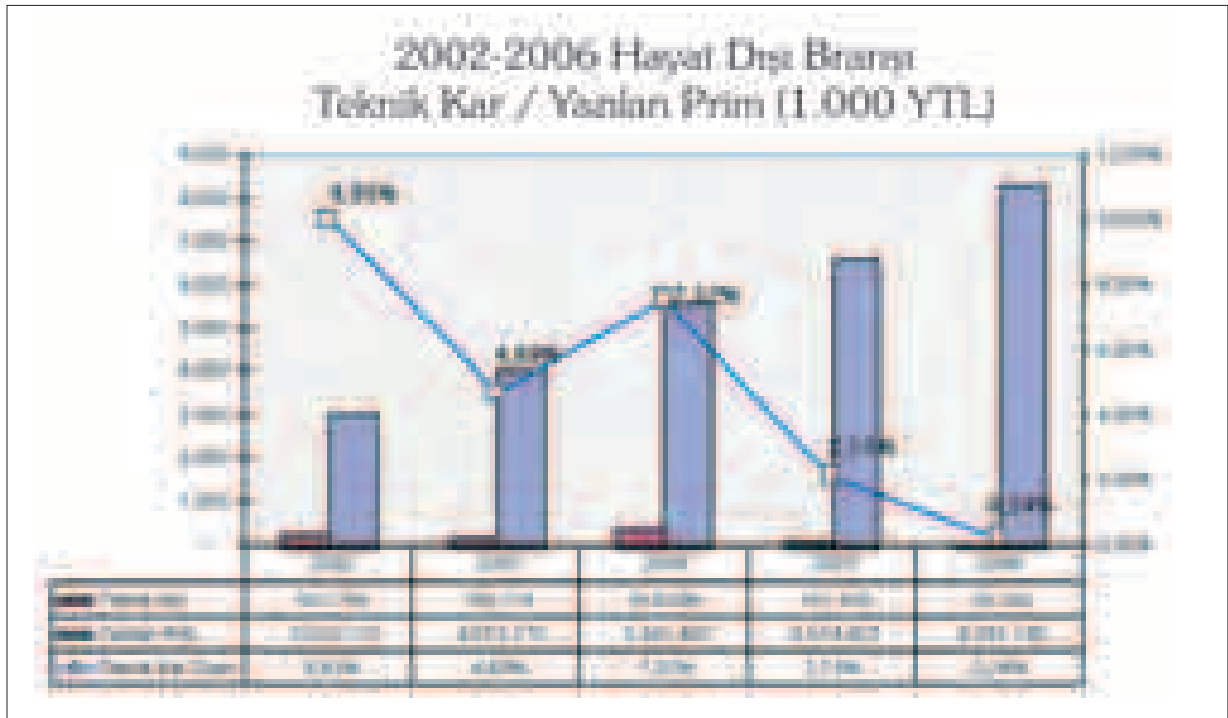
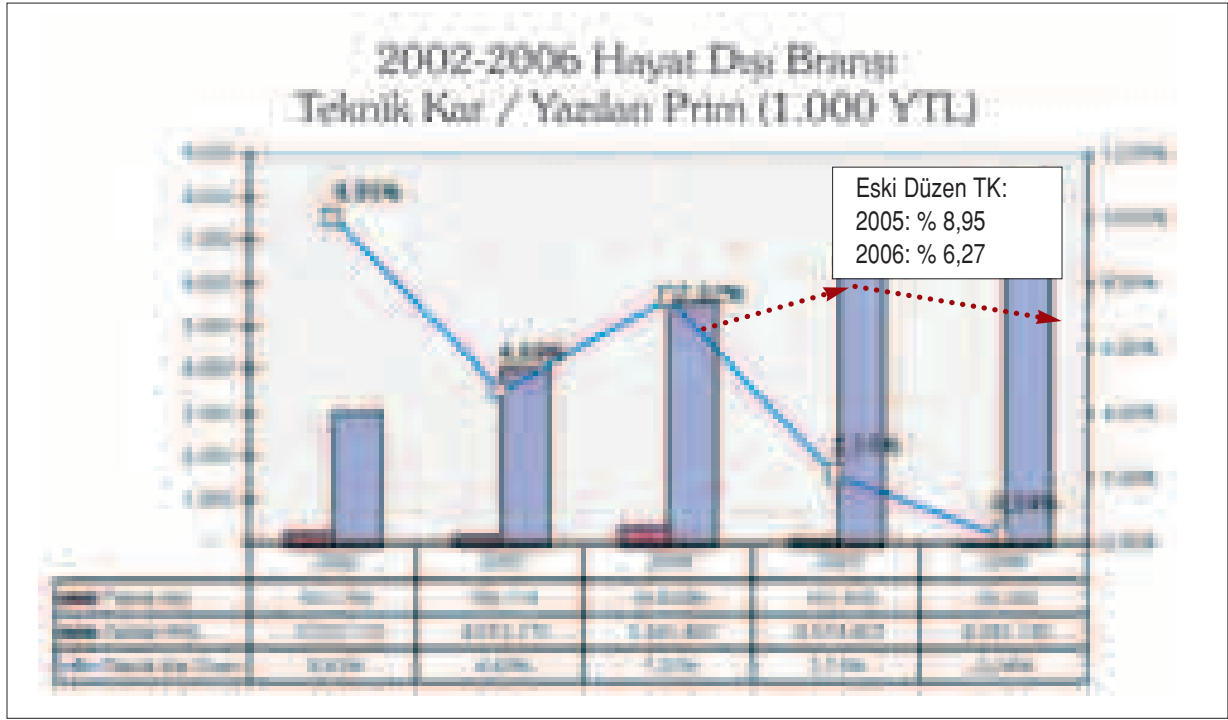
BRANŞLARA GÖRE TEKNİK KARLAR VE ARTIŞ ORANLARI (1.000 YTL)

Branşlar	2002		2003		2004		2005*		2005**	2006*		2006**	
		artış		artış		artış		artış			artış		artış
Yangın	59.253	180.0%	42.384	-28.5%	88.725	109.3%	230.007	159.2%	126.965	240.663	4.6%	103.502	-18.5%
Nakliyat	47.099	55.4%	61.869	31.4%	68.475	10.7%	102.411	49.6%	76.714	100.104	-2.3%	83.686	9.1
Kaza (Kasko dahil)	90.206	6.4%	-70.823	-178.5%	44.644	163.0%	-52.528	-217.7%	-188.535	-63.599	21.1%	-199.232	5.7
Mühendislik	17.958	-1.6%	22.837	27.2%	34.153	49.6%	53.140	55.6%	31.127	59.800	12.5%	34.335	10.3
Tarım	1.839	110.7%	2.006	9.1%	1.216	-39.4%	1.929	58.6%	-2.056	6.130	217.8%	1.160	156.4
Hukuksal Koruma	1.962	23.8%	2.764	40.9%	8.219	197.4%	11.451	39.3%	10.496	15.834	38.3%	15.524	47.9
Sağlık	51.457	91.8%	26.913	-47.7%	40.314	49.8%	35.451	-12.1%	-34.192	61.367	73.1%	-16.792	-50.9
Ferdi Kaza	31.992	36.9%	43.341	35.5%	65.857	52.0%	90.291	37.1%	79.621	110.013	21.8%	103.038	29.4
Kredi	16	-25.0%	49	210.9%	184	275.5%	342	85.9%	175	432	26.2%	306	75.0
K.M.A. sorumluluk (Trafik dahil)	-	-	58.779	-	66.309	12.8%	116.238	75.3%	41.134	-11.521	-109.9%	-105.365	-356.2
Kasko	5.432	-88.5%	95.419	-1856.6%	12.834	113.5%	-91.989	-816.8%	-207.523	-132.441	44.0%	-250.074	20.5
Trafik	47.054	274.4%	46.472	-1.2%	46.236	-0.5%	81.643	76.6%	17.612	-35.620	-143.6%	-118.637	-773.6
Toplam	301.783	45.6%	190.119	-37.0%	418.096	119.9%	588.732	40.8%	141.450	519.222	-11.8%	20.162	-85.7

* Eski hesap düzenine göre, ** Yeni hesap düzenine göre

2006 yılı için en yüksek teknik karlar sırasıyla yangın, ferdi kaza ve nakliyat branşlarında elde edilmiştir. Buna karşın en olumsuz neticeler, kaza ve K.M.A. Sorumluluk branşlarında gerçekleşmiştir. 2006 yılı eski hesap düzenine göre kasko branş

teknik zararı 132 milyon YTL, trafik branşı teknik zararı 35 milyon YTL civarındadır. Hayat branşı incelendiğinde de, 2001- 2004 dönemi arasında %18 – %21 aralığında seyreden teknik karlılığın 2005 yılından itibaren % 11 seviyesine gerilediği görülmektedir.

Yangın teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	59.253	676.549	8.76%
2003	42.384	865.562	4.90%
2004	88.725	1.067.121	8.31%
2005	126.965	1.136.331	11.17%
2006	103.502	1.583.343	6.54%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Nakliyat teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	47.099	163.267	28.85%
2003	61.869	201.380	30.72%
2004	68.475	268.596	25.49%
2005	76.714	290.631	26.40%
2006	83.686	346.257	24.17%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Kaza (KMA dahil) teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	90.206	1.489.223	6.06%
2003	-12.044	2.114.467	-0.57%
2004	110.953	3.051.409	3.64%
2005	-147.402	3.717.878	-3.96%
2006	-304.597	4.547.873	-6.70%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Ferdi Kaza teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	31.992	78.097	40.96%
2003	43.341	107.847	40.19%
2004	65.857	166.223	39.62%
2005	79.621	234.187	34.00%
2006	103.038	299.710	34.38%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Mühendislik teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	17.958	195.868	9.17%
2003	22.837	221.497	10.31%
2004	34.153	275.452	12.40%
2005	31.127	322.110	9.66%
2006	34.335	430.684	7.97%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Tarım teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	1.839	15.424	11.93%
2003	2.006	20.586	9.74%
2004	1.216	29.417	4.13%
2005	2.056	48.530	-4.24%
2006	1.160	54.365	2.13%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Hukuksal Koruma teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	1.962	2.878	68.16%
2003	2.764	5.492	50.33%
2004	8.219	18.934	43.41%
2005	10.496	21.728	48.31%
2006	15.524	27.152	57.17%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Kredi teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	16	444	3.55%
2003	49	1.147	4.27%
2004	184	2.681	6.86%
2005	175	4.489	3.89%
2006	306	8.321	3.67%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Sağlık teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	51.457	410.422	12.54%
2003	26.913	517.592	5.20%
2004	40.314	682.014	5.91%
2005	-34.192	798.539	-4.28%
2006	-16.792	984.034	-1.71%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Hayat Dışı teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	301.783	3.032.172	9.95%
2003	190.119	4.055.573	4.69%
2004	418.096	5.561.847	7.52%
2005	141.449	6.574.422	2.15%
2006	20.162	8.281.740	0.24%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Hayat teknik kar/yazılan prim (1.000 YTL)

Yıllar	Teknik Kar*	Alınan Prim	Teknik Kar/ Alınan Prim %
2002	142.077	686.350	20.70%
2003	201.845	1.032.552	19.55%
2004	239.739	1.223.945	19.59%
2005	136.539	1.242.011	10.99%
2006	152.335	1.385.801	10.99%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Son 5 yıla bakıldığında toplamda prim artışının %159 olarak gerçekleştiği buna karşılık, yeni hesap düzeninin de etkisiyle toplam teknik karın %61 oranında azaldığı görülmektedir. Yeni düzen hesaplarda teknik bölüme aktarılan yatırım gelirlerinin, yine tekniğe aktarılan faaliyet giderlerini karşılamıyor olması nedeniyle, eski düzendeki hesaplara göre sadece Kaza ve KMA branşlarında görünen teknik zarar, yeni düzen hesaplarda sağlık branşında gözlemlenmektedir.

(1.000 YTL)

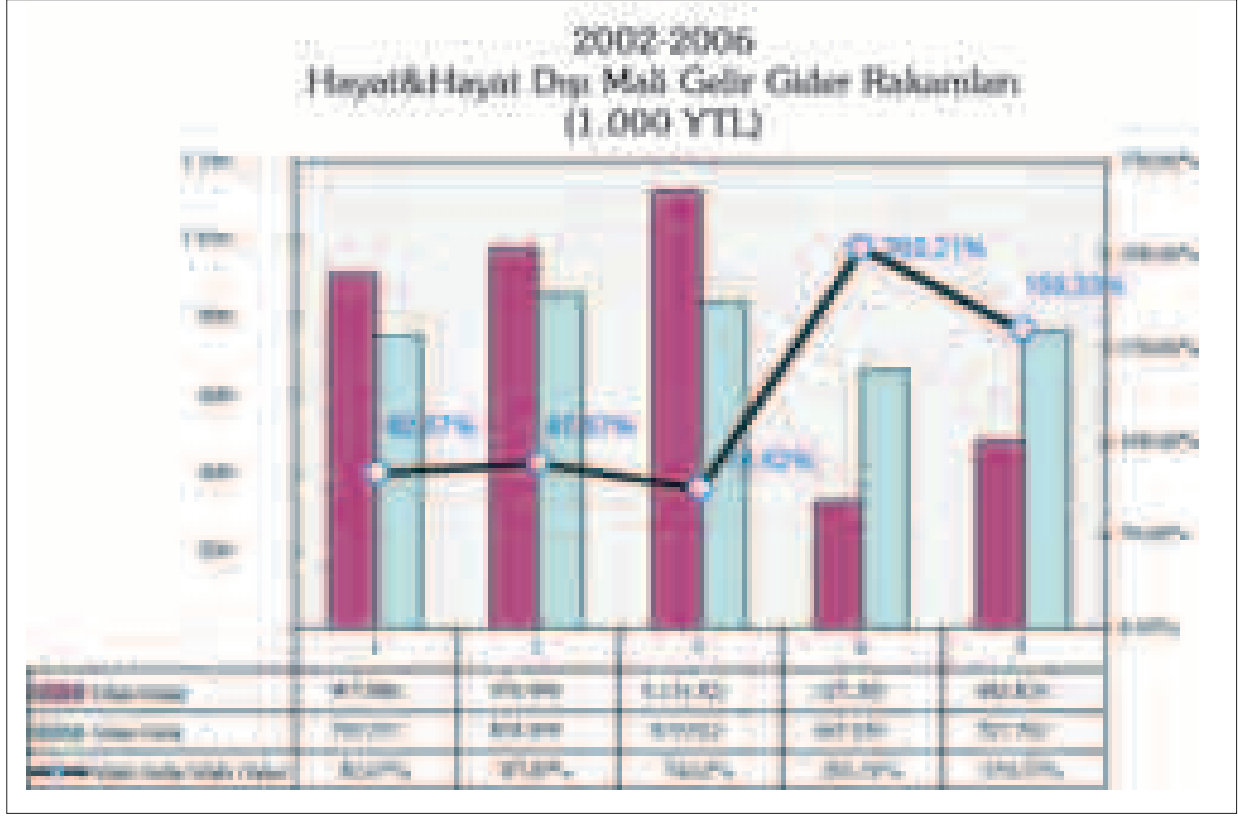
Branşlar	YAZILAN PRİM			TEKNİK KAR*		
	2002	2006	Artış%	2002	2006	Artış%
KREDİ	444	8.321	1774.12%	16	306	1840.10%
H.KORUMA	2.878	27.152	843.44%	1.962	15.524	691.38%
FREDİ KAZA	78.097	299.710	283.77%	31.992	103.038	222.07%
MÜHENDİSLİK	195.868	430.684	119.88%	17.958	34.335	91.20%
NAKLİYAT	163.267	346.257	112.08%	47.099	83.686	77.68%
YANGIN	676.549	1.583.343	134.03%	59.253	103.502	74.68%
HAYAT	686.350	1.385.801	101.91%	142.077	152.335	7.22%
TARIM	15.424	54.365	252.47%	1.839	1.160	-36.92%
SAĞLIK	410.422	984.034	139.76%	51.457	16.792	-132.63%
KAZA	1.489.223	4.547.873	205.39%	90.206	304.597	-437.67%
GENEL TOPLAM	3.718.522	9.667.540	159.98%	443.858	172.497	-61.14%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

IV - MALİ NETİCELER

2005 ve 2006 yıllarında dikkati çeken mali gider azalışının sebebi genel giderlerin yeni hesap düzeninde teknik bölüm altında değerlendirilmeye başlanmasıdır.

Yıllar itibariyle dönem karı/özkaynaklar (1.000 YTL)

Yıllar	Dönem Kar*	Toplam Özkaynaklar	Dönem Karı/Toplam Özkaynaklar%
2002	286.531	1.166.897	24.55%
2003	271.106	1.635.278	16.58%
2004	366.661	1.880.904	19.49%
2005	348.415	4.499.061	7.74%
2006	230.499	5.043.079	4.57%

*2005 öncesi eski, 2005 ve sonrası yeni hesap düzenine göre verilmiştir.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, sektörün özkaynak karlılığı yıllar içerisinde azalan bir seyir izlemiştir. 2005 ve 2006 yıllarında oldukça düşük gerçekleşen özkaynak karlılıklarının nedeni, özkaynaklarda yaşanan yüksek miktardaki artışlar olmuştur. Bu artışlar da genelde hesap planında yapılan değişiklikler ile enflasyon değeriyle hesaplarından kaynaklanmıştır. ■

TARİHİ ESERLER ve

sanat eserleri sigortası

Erdoğan ASLAN

TSRŞB Kaza Dışı Branşlar Bölümü Uzmanı

insanlık tarihi kadar eski olan sanat, insana özgü bir anlam ve içerik ifade eder. Sanat, insanda ve tabiatta var olan güzelliklerin, sanatçı tarafından değişik şekillerde ifade edilmesidir. Sanat, yetenek hayal gücü ve yaratıcılık gerektiren bir insan etkinliğidir. Tarihi eserler ise toplumların geçmişine ışık tutmakla beraber kültürlerini de ortaya koyan değerlerdir. Dolayısıyla, geçmişten gelen ve günümüzde ortaya çıkmış her türlü tarihi eserlerin ve sanat eserlerinin gelecekte de bu işlevi yerine getirebilmesi için bunların büyük bir titizlikle korunması ve zarar görmelerinin engellenmesi gerekmektedir.

Gelişmiş ülkelerdeki sigorta piyasalarında azalan kar marjları ve artan rekabetten dolayı yaşanan durgunluk sanat eserlerinin sigortalanmasını etkilememiştir. Bu sigortayı talep edenler müzeler, kültürel kurumlar, dernekler ve ellerinde değerli sanat eserleri bulunduran şahıslar ve koleksiyonculardır. Sanat eserlerinin fiyatları yükseldikçe riskleri de o oranda yükselmekte, sigortacılar da yeni teminatlarla daha fazla kazanç sağlamak istemektedirler.

Sanat eserleri bir ülkenin kültürel değerleri olup paha biçilemez unsurlardır. Gelişmiş ülkelerde tarihi eserler ve sanat eserlerinin korunması ve maddi kayıplarının önlenmesi amacıyla bu tür sigortalar önem kazanmıştır. Ayrıca tarihi binalar, heykeller, müzeler v.s gibi doğal olaylara ve doğal felaketslere maruz kalan eserlerin korunması ve yeniden topluma kazandırılması amacıyla sigortalanması çok önemlidir.

Bu konuda verilecek sigorta teminatlarında esas sorun eserin değerlendirilmesi olup, bu değerlerin çok yüksek olması ve çalınma gibi durumlarda çok yüksek hasar meblağının ortaya çıkması gibi hususlar konuyu daha zor ve özelliikli bir hale getirmekte ve ciddi bir uzmanlık gerektirmektedir. Dünya üzerinde bu konu ile ilgili 60 tane eksper olduğu bilinmektedir. Ayrıca verilebilen teminatlarda mutlaka bir limit sınırlamasına gidilmektedir. Terör, 11 Eylül

2001'den sonra oldukça risk arz eden bir hal almıştır. Ayrıca, Amerika kıtasında tayfunlar ve kasırgalar nedeniyle oluşan hasarın 50 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir.

Sigorta şirketleri yüksek teminat bedelleri sonucu ortaya çıkan yüksek primler nedeniyle sanat eserlerinin sigortalaması konusunda çok isteklidirler. Bugün bakıldığında dünya üzerinde 10.000'in üzerinde koleksiyoncu, yüzlerce müze ve müzayedeci, galeri ve sanat eseri koleksiyoncusu ve bu işle uğraşan ticari şirketler olduğu ve aslında müşteri potansiyelinin de az olmadığını görülmektedir.

Yine bu eserlerin çeşitli ülkelerde değişik zamanlarda sergilenmesi amacıyla ortaya çıkan taşıma işlemi de riskli görüldüğünden sigortalması kaçınılmaz olmaktadır. Diğer yandan bu eserlerinin değerlendirilmesi için Londra piyasası başta olmak üzere Amerika ve Batı Avrupa ülkelerinde konu üzerinde uzmanlaşmış kişi ve kuruluşlar mevcuttur. Ayrıca firmalar ve kişiler için önemli bir yatırım aracı olarak görülen sanat eseri koleksiyonculuğu ya da sanat eseri sahipliği bu sigortaların gelişmesi açısından önemlidir.

Bu tür sigortaların çoğunlukla Amerika ve Batı Avrupa'da uygulandığı görülmektedir. Avrupa'da tarihi eserler ve sanat eserleri sigortası pazarında sigorta şirketlerinin sayısının fazla olmadığı, brokerlerin sayısının çok olduğu ve birkaç büyük sigorta şirketinin (Axa ve Lloyd gibi) Londra piyasasına hakim olduğu görülmektedir.

Türk sigorta sektöründe sanat eserlerinin ve tarihi eserlerin sigortalması konusunda özellikle teminat verilecek sanat eseri ve tarihi eserlerin sigorta bedellerinin belirlenmesinin oldukça zor olması, bu konuda uzman çok az kişinin bulunması ve değerlendirme maliyetinin yüksek olması yanında hasar neticesinde hasar bedellerinin çok yüksek olabilmesi gibi nedenlerden dolayı yok denecek kadar az poliçe sayısı mevcuttur.

Ayrıca Türk sigorta sektöründe bu sigortalar ile ilgili talepler neticesinde Fine Art Insurance kapsamında yurtdışından ihtiyari kapasite ve kotasyon bulunması sonucunda teminatlar verilebilmektedir. Aksi durumunda sigorta şirketleri kendi şartları dahilinde ve kendi kapasiteleri ile bu kapsamda ve büyüklükte teminat verememektedirler.

Fine Arts Insurance (Tarihi Eserler ve Sanat Eserle-

ri Sigortası) konusunda Avrupa sigorta piyasası ve Amerika sigorta piyasası farklılıklar göstermektedir. Avrupa sigorta piyasası tarihi eserler ve sanat eserleri sigortası konusunda büyük ölçüde Lloyd tarafından belirlenen kapsam, teminatlar, istisnalar ve hasar tespiti gibi kriterlerden etkilenmiştir.

Avrupa'da tarihi eserler ve sanat eserleri sigortası çeşitleme bakımından kurum ve kişilere göre sınıflara ayrılmıştır. Teminat sınıflarına göre genel şartlar mevcuttur. Bunlar; bireysel koleksiyoncular, tarihi eser ve sanat eseri satıcıları, tüzel kişi koleksiyoncular, müzeler ve sanat galerileri olarak sınıflandırılmıştır.

1) Özel Koleksiyoncular ve Ticari Koleksiyoncular İçin Sigorta Şartları

Kapsam

Poliçeye eklenmiş envanter cetvelinde nitelikleri belirtilmiş varlıkların, belirtilmiş bir bölge veya karasuları içerisinde, belirlenmiş zaman aralığında meydana gelebilecek fiziksel hasarını ve kayıplarını temin eder.

TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

A. Netice Zararları

a) Kuraklık, doğal yaşlanma, zamanla bozulma, kusurlu mallar, pas ve çürüme, haşarat ve zararlıların verdiği hasarlar, eğilme veya büzülme,

b) Tamir, restorasyon (yenileme), düzeltme veya benzer işlemler,

c) Rutubet, aşırı ısıcağa ve ışığa maruz kalma, fırtına, don ve yanma sonucu oluşan zarar ve kayıplar.

B. Gözetimsiz araçlar ve ehliyetli taşıyıcılar denetiminde olmadan yapılan taşımalar neticesinde meydana gelen hasarlar.

C. Elektrik ve mekanik hata ve arızalar.

D. Poliçede belirtilmiş muafiyetin altında kalan hasar ve kayıplar.

E. Savaş, her türlü savaş olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma (savaş ilan edilmiş olsun olmasın), iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler nedeniyle meydana gelen bütün zararlar.

F. Kamu otoritesi tarafından sigortalı şeyler üzerinde yapılacak tasarruflar sebebiyle meydana gelen bütün zararlar.

G. Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer

yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyo-aktivite bulaşmalarının ve bunların gerektirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin sebep olduğu bütün zararlar.

Hasar tespiti

i) Sigortalı ve sigortacı tarafların üzerinde anlaşığı her kıymetin değerlerinin tek tek yer aldığı bir liste yapılır ve bu liste dışında yer alan hiçbir kıymet teminat altına alınmaz. Liste yapılmaz ise sigorta edilen malların hasardan önceki piyasa değeri geçerli olur.

ii) Kısmi Hasarlarda yenileme (restorasyon) veya hasarların giderilmesi için yapılan ödemeler sigortalı malın toplam değerini aşıyorsa sigorta bedeli kadar ödeme yapılır.

iii) Sigortalı malın değer artışları sigorta bedelinin %25'ine kadar 60 gün içerisinde sigortalının bildirmesi durumunda ve prim farkı alınarak teminat altına alınır.

2) Tarihi Eser ve Sanat Eseri Satıcıları İçin Sigorta Şartları

Kapsam

Poliçeye eklenmiş envanter cetvelinde nitelikleri belirtilmiş varlıkların belirtilmiş bir bölge veya karasuları içerisinde, belirlenmiş zaman aralığında meydana gelebilecek fiziksel hasarlarını ve kayıplarını temin eder.

TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

A. Netice Zararları

a) Kuraklık, doğal yaşlanma, zamanla bozulma, kusurlu mallar, pas ve çürüme, hasarat ve zararlıların verdiği hasarlar, eğilme veya büzülme,

b) Tamir, restorasyon (yenileme), düzeltme veya benzer işlemler,

c) Rutubet, aşırı sığağa ve ışığa maruz kalma, fırtına, don ve yanma sonucu oluşan zarar ve kayıplar,

d) Ortakların, yöneticilerin, çalışanların veya ilgili diğer şahısların hile, hırsızlık ve kötü niyetli davranışları sonucu ortaya çıkan zararlar.

B. Envanter sayımı sonucu ortaya çıkan eksik ve kayıplar.

C. Kayıtlı sigortalı mallar dışında meydana gelen hasar ve kayıplar.

D. Sigortacıya önceden belli bir biçimde bildi-

rilmemiş ve sigortacı tarafından kabul edilmemiş ticari fuarlardaki mallarda meydana gelen hasar ve kayıplar.

E. Gözetimsiz araçların sebep olduğu hasar ve kayıplar.

F. Elektrik ve mekanik hata ve arızalar.

G. Poliçede belirtilmiş muafiyet altında kalan hasar ve kayıplar.

H. Dolaylı zararlar veya çeşitleri.

I. Gizemli kaybolmalar ve açıklanamayan hasarlar.

J. Savaş, her türlü savaş olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma (Savaş ilan edilmiş olsun olmasın), iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler nedeniyle meydana gelen bütün zararlar.

K. Kamu otoritesi tarafından sigortalı şeyler üzerinde yapılacak tasarruflar sebebiyle meydana gelen bütün zararlar.

L. Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyo-aktivite bulaşmalarının ve bunların gerektirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin sebep olduğu bütün zararlar.

Hasar tespiti

i) Sigortalanacak kıymetlerin çeşitleri ve değerlerinin yer aldığı bir liste yapılır.

ii) Satılmış fakat henüz alıcısına teslim edilmemiş şeylerin satış fiyatı üzerinden belirlenen sigorta bedeli esas alınır.

iii) Kısmi hasarlarda yenileme (restorasyon) veya hasarların giderilmesi için yapılan ödemeler sigortalı malın toplam değerini aşıyorsa sigorta bedeli kadar ödeme yapılır.

3) Müzeler ve Sanat Galerileri İçin Sigorta Şartları

Kapsam

Poliçeye eklenmiş envanter cetvelinde nitelikleri belirtilmiş varlıkların, belirtilmiş bir bölge veya karasuları içerisinde, belirlenmiş zaman aralığında meydana gelebilecek fiziksel hasarını ve kayıplarını temin eder.

Sigortalanacak yerdeki tüm risklere karşı (elektronik eşyalar, video ekipmanları ve diğer materyaller dahil) koruma sağlar. Ek teminatlarla ise herhangi bir yolla dünyanın herhangi bir yerindeki transit geçişlerde, tanımlanmamış bir bölge ve dünyanın

herhangi bir yerinde en fazla 90 günlük zaman dilimi içinde ve sergileme amacıyla dışarıdan gelen risklere karşı teminat sağlar.

TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

A. Netice Zararları

a) Doğal yaşlanma, zamanla bozulma, pas ve paslanma, renk solmaları, aşınma yıpranma ve çürüme,

b) Tamir, restorasyon (yenileme), düzeltme veya benzer işlemler,

c) Rutubet, aşırı ısıya ve ışığa maruz kalma sonucu oluşan zarar ve kayıplar,

d) Ortakların, yöneticilerin, çalışanların veya ilgili diğer şahısların hile, hırsızlık ve kötü niyetli davranışları sonucu ortaya çıkan zararlar.

B. Poliçede belirtilmedikçe elektrik, elektronik ve mekanik bozukluklar sonucu meydana gelen hasar ve kayıplar.

C. Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyo-aktivite bulaşmalarının sebep olduğu bütün zararlar.

D. Dolaylı zararlar veya herhangi bir çeşidi.

E. Savaş, her türlü savaş olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma (Savaş ilan edilmiş olsun olmasın), iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler nedeniyle meydana gelen bütün zararlar.

F. Her bir hasar £250' a kadar teminat dışındadır.

G. Terörden kaynaklanan zararlar.

Hasar tespiti

i) Sigortalı mal, sigortalının kendi öz malı ise envanter kayıtlarındaki değeri,

ii) Mal emanet olarak bırakılmış ise konsinye mal değeri,

iii) Yeniden yapılabilecek bir kıymet ise fabrikasyon değeri,

iv) Satılmış ancak hala sigortalının uhdesinde bulunan malların satış değeri,

v) Taşınan bir mal ise yukarıdaki değerlemele-re ek olarak navlun ve diğer masrafların toplam değeri,

vi) Kitaplar için ikame değeri esas alınır.

Ayrıca galeriler için;

i) Satılmak üzere kendilerine bırakılmış mallarda satış fiyatından %20 eksikliğini geçmemek koşuluyla

maliyet değerinin %30 fazlası veya satış fiyatının %20 eksikliğinden daha büyük olan değer,

ii) Galerilerin satış amacıyla ellerinde bulundukları mallar için mal sahibi ile anlaşılan değerden veya yapım değerinden daha az olmamak koşulu ile konsinye mal değerinin %10 üzerindeki değeri alınır.

Tarihi eserler ve sanat eserlerinin sigortalanması ile ilgili olarak Amerika Birleşik Devletlerinde özel sigorta uygulamaları ile birlikte Avrupa'dan farklı olarak eyaletlerin mevzuatları çerçevesinde tarihi eserler ve sanat eserlerinin sigortalanması için kendi oluşturdukları bir fon ya da özel sigortalardan sağladıkları sigorta teminatlarından faydalanılarak oluşturulan bir sistem mevcuttur. Bu sistem içerisinde yenileme, çalınma, hasara uğrama veya tahribata uğrama sonucu oluşan hasarlar için koruma sağlanmaktadır. Buradaki amaç eyalet sınırları içerisinde kamuya ait tarihi eserler ve sanat eserlerinin kaza sonucu meydana gelecek kayıplarının karşılanmasıdır, tamir ve bakım giderleri teminata dahil edilmemektedir.

Bu sistemi detaylı olarak aşağıdaki başlıklar altında inceleyebiliriz.

SİGORTA SÖZLEŞMESİ

Sözleşmede teminatlar, şartlar ve istisnalar yer almaktadır. Teminat verilen tüm değerler sözleşmede belirlenir; bunlar; tablolar, gravürler, çizimler, fotoğraflar, çiniler, seramikler, heykeller, çömlekler, porselenler, nadir kitaplar, sikkeler, el yazmaları, halı ve kilimler, goblenler (resim dokumalı duvar örtüsü) diğer tarihi eserler ve sanat eserleridir.

TEMİNAT VERİLECEK ESERLER VE DEĞERLERİ

a) Eyaletin sahip olduğu eserler,

b) Eyaletin hediye olarak aldığı veya satılmak üzere eyalette bekleyen eserler,

c) Eyalet tarafından alınmış ancak henüz eyalette intikal etmemiş eserler,

d) Eyalete ait diğer tarihi eserler ve sanat eserleri.

TEMİNAT TÜRLERİ

a) Dünya çapında koruma; dünyanın herhangi bir yerinde eyalete ait eserlerin bulunduğu yerde veya bunların taşınması sırasında oluşan hasarlar teminat altına alınmaktadır.

b) Hasara karşı sigortalama; Dışardan gelen et-

kiler sonucu oluşan her türlü fiziksel hasar ve kayıplar teminat altına alınmaktadır.

c) Yasal sorumluluk; Eyaletin yasal sorumluluğu ve emaneti altında bulunan tarihi eserler ve sanat eserleri teminat altına alınmaktadır. Tüm eserler için tek bir sigorta bedeli üzerinden sigorta yapılmakta, kısmi hasarların ödenmesi ile birlikte meydana gelen hasarlar toplamı sigorta bedelini aşmamaktadır.

TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

a) Aşınma yıpranma, eskime, çürüme, her türlü hasarat ve zararlıların verdiği hasarlar,

b) Güve ve kemirgenlerin verdiği zararlar,

c) Her türlü tamir, yenileme ve düzeltmeler,

d) Savaş riski

- Savaş her türlü savaş olayları istila, yabancı düşman hareketleri çarpışma,

- İç savaş, ihtilal, isyan ayaklanma ve bunları gerektirdiği askeri ve inzibati hareketler sonucu oluşan hasarlar,

e) Kamu otoritesi tarafından sigortalı eserler üzerinde yapılacak tasarruflar sebebiyle meydana gelen zararlar.

f) Herhangi bir nükleer yakıttan ve nükleer yakıtın yanması sonucu oluşan nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyo-aktivite bu-

laşmalarının ve bunların gerektirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin sebep olduğu zararlar,

g) Posta gönderileri ve taahhütlü postalar teminat dışındadır.

Hasar Tespiti

a) Eyaletin sahip olduğu tarihi eserler ve sanat eserlerinin o günkü piyasa rayici üzerinden,

b) Eyalet tarafından elde edilmiş veya hediye olarak alınmış eserlerin cari piyasa rayici üzerinden tespit edilir

c) Eyalet emanetinde bulunan veya satılmış olup eyaletin elinde bekleyen eserlerin değeri piyasa rayicinin üzerinde olamaz

Hasar Beyanı

Eyalet tarafından 90 gün içinde bildirilir.

Limitler

Sözleşmede oluşturulan fonun korunabilmesi için ya da sigorta şirketinin kendini koruyabilmesi açısından çeşitli limitler belirlenebilir. Örneğin, Montana eyaletinde aşağıdaki gibi bir limit tablosu yer almaktadır.

i) Sınırları belirlenmiş bir bölgede toplam 80 Milyon USD üst limit,

ii) Sınırları belirlenmemiş herhangi bir yerde toplam 20 milyon USD üst limit

iii) Nakiller ve taşımlar için toplam 20 milyon USD üst limit,

iv) Tüm işlemler için toplam limit 80 Milyon USD'yi aşamaz.

Muafiyetler

Eyaletin oluşturduğu fonun veya sigorta şirketinin, üzerinde anlaşılmış bir muafiyet uygulaması vardır.

Sonuç olarak büyük maddi değere sahip sanat eserleri ile ülkelerin ve toplumların geçmiş yaşamlarından kesitler sunan tarihi eserlerin sigortalanması hemen hemen tüm ülkelerde tartışılan ve gündemde olan bir konudur. Ülkemizde de son dönemlerde müze ve sanat galerisi sayısının artması ve sanat eserlerine olan talepte görülen artış önümüzdeki günlerde bu sigortaya olan talebin artacağını göstermektedir. ■

Kaynakça

Steve Yahn, *Modern Masters Fine Art Risk*, Kasım 2004.

Angel, *Fine Arts Wordings* (www.anglefineart.com) 2007

FineArt Insurance Prog., Department of Administration State of Montana, (www.doa.mt.gov) 2006 www.axa-art.co.uk

www.fineartinsurance.com

Diğer branşların zararları kim tarafından, nasıl karşılanacak?

Kadir KÜÇÜK

Garanti Sigorta Hesabı Müdürü

Karayolları Trafik Kanunu'nun 108/c maddesi gereği zorunlu mali sorumluluk (trafik) sigortası yapan sigortacının mali bünye zafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde sigorta şirketinin ödemekle yükümlü olduğu maddi ve bedensel zararlar bilindiği gibi Garanti Sigortası Hesabı tarafından karşılanmaktadır.

Bu konumda olan sigorta şirketlerinin zorunlu mali sorumluluk sigortası (trafik) dışında kasko, yangın, nakliyat, hırsızlık, İ.M.M. gibi (Diğer Branşlarda) ödemekle yükümlü olduğu zararlar kim tarafından ve nasıl karşılanacaktır sorusunu akla getirmektedir.

MALİ BÜNYE ZAAFIYETİ

Sigorta şirketleri faal dönemlerinde, ileride doğabilecek mali bünye zafiyeti nedeniyle hasar ödeyemez duruma gelmeleri halinde, ödemekle yükümlü oldukları tüm hasarları karşılamak üzere Sigorta Murakabe Kanunu'nun 12. maddesi gereği sigorta primleri ile orantılı olarak teminat ayırmak zorundadırlar.

Bu teminatlar her yıl Şubat ayında yenilenmek üzere Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü nezdinde bloke edilmektedir. Kanunda teminat olarak gösterilecek kıymetler ve bu teminatların tesis edilme şekilleri açıklanmıştır.

Ayrılan teminatlar çerçevesinde ödenmesi gereken tazminatlar, ayrılan teminatın miktarına göre kısmen veya tamamen teminat altına alınmış olur.

İFLAS ETMİŞ ŞİRKETLER

Bu maddenin uygulaması ile ilgili olarak Hazine Müsteşarlığınca 23.11.2003 tarihinde çıkarılan "Sigorta Şirketlerinin Gayrimenkul Teminatlarına İlişkin İpotek İşlemleri İle Faaliyetlerine Son Verilmesi ve Tasfiye İşlemlerinin Yürütülmesi Sırasında Teminatların Sigortalı Alacaklarına Tahsis Edilmesine İlişkin" 9 Nolu Tebliğ yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğ'in 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 3 üncü bendine göre Garanti Sigortası Hesabı kapsamı dışında kalan diğer branşlardaki hasar alacakları için Hazine Müsteşarlığının belirleyeceği adrese başvurulacağı açıklanmıştır.

Tebliğ'in uygulamasına ilişkin olarak, iflas etmiş olan Emek Sigorta A.Ş., Akdeniz Sigorta A.Ş., Universal Sigorta A.Ş. ve Kapital Sigorta A.Ş. olmak üzere toplam dört sigorta şirketi ile ilgili hasar tazminatlarının ödenmesi görevi Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'ne verilmiştir.

Tasfiye halinde bulunan EGS Sigorta A.Ş. ve GIC Dünya Sigorta A.Ş.' ne ait hasar tazminat ödenmeleri ise, bu şirketler için kurulmuş olan Tasfiye Masaları tarafından yapılmaktadır.

DİĞER BRANŞLAR HASAR TAZMİNATI

Yapılan başvurular, 9 Nolu Tebliğ çerçevesinde değerlendirilmekte ve ödenmesi uygun bulunan tazminat bedelleri için Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nden talepte bulunmaktadır.

Talep edilen tazminat Müsteşarlıkça da uygun bulunması halinde, söz konusu tazminat bedeli teminatlardan serbest bırakılmak suretiyle alacaklıya ödenmektedir.

Diğer branşlardaki hasar tazminatları için Birlik

nezdinde ödemeler 2003 yılında beri devam etmektedir. İşlemleri devam eden dört şirket ile ilgili yapılan başvurular sonucunda ödenmesi uygun bulunan dosyaların tamamına ilk etapta ana-para ödemeleri yapılmıştır.

Bundan sonraki aşamada, kalan teminatların durumuna göre, karşılarsa tamamı, karşılamaz

ise oransal olarak hüküm altına alınmış faiz ve yargılama giderlerinin ödemeleri yapılacak ve teminattan ödeme işlemlerine son verilecektir.

Birlik nezdinde ödeme işlemleri devam eden dört şirkete ait diğer branşlardaki muallak hasarlar ve bu hasarlar için yapılan ödemelerin 31 Mayıs 2007 tarihi itibarıyla durumları şöyledir:

AKDENİZ SİGORTA	ŞİRKET MUALLAK		YAPILAN BAŞVURULAR		ÖDENEN		RED	SONUÇSUZ
	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	ADET
BRANŞ								
KASKO	1.523	1.216.365	521	1.084.765	334	647.946	85	102
Y.M.M.	206	88.808	62	82.084	51	38.046	8	3
YANGIN	106	191.583	25	148.935	21	113.626	2	2
NAKLİYAT (TEKNE)	2	969	-	-	-	-	-	-
NAKLİYAT (EMTEA)	6	10.132	1	14.896	1	14.896	-	-
MÜHENDİSLİK	19	17.197	2	425.022	2	147.166	-	-
DİĞER KAZA	58	228.377	52	469.479	48	391.040	1	2
TOPLAM	1.920	1.753.431	663	2.225.181	457	1.352.720	96	109

EMEK SİGORTA	ŞİRKET MUALLAK		YAPILAN BAŞVURULAR		ÖDENEN		RED	SONUÇSUZ
	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	ADET
BRANŞ								
KASKO	1.737	1.427.947	431	903.419	300	607.499	15	17
Y.M.M.	26	12.915	54	73.104	45	61.902	4	5
YANGIN	279	410.165	40	382.527	34	235.356	2	3
NAKLİYAT (TEKNE)	-	-	-	-	-	-	-	-
NAKLİYAT (EMTEA)	33	1.145.293	14	1.231.216	8	609.205	3	-
MÜHENDİSLİK	47	220.681	8	106.892	5	73.978	2	-
DİĞER KAZA	53	253.524	26	228.657	11	64.815	6	5
BANK. BLANDE	1	744.875	1	1.120.433	1	744.875	-	-
TOPLAM	2.176	4.215.400	574	4.046.248	404	2.397.630	32	30

KAPİTAL SİGORTA	ŞİRKET MUALLAK		YAPILAN BAŞVURULAR		ÖDENEN		RED	SONUÇSUZ
	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	ADET
BRANŞ								
KASKO	118	174.352	18	158.685	13	107.439	3	-
Y.M.M.	26	31.00	5	4.763	4	3.421	1	-
YANGIN	12	77.139	-	-	-	-	-	-
NAKLİYAT (TEKNE)	-	-	-	-	-	-	-	-
NAKLİYAT (EMTEA)	-	-	-	-	-	-	-	-
MÜHENDİSLİK	2	58.380	3	24.142	2	21.166	-	1
DİĞER KAZA	8	1.301.802	1	3.000	1	1.500	-	-
TOPLAM	166	1.642.673	27	190.590	20	133.526	4	1

ÜNİVERSAL SİGORTA	ŞİRKET MUALLAK		YAPILAN BAŞVURULAR		ÖDENEN		RED	SONUÇSUZ
	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	TUTAR	ADET	ADET
BRANŞ								
KASKO	498	217.409	107	281.622	79	198.604	7	8
Y.M.M.	63	14.731	44	51.256	18	8.216	-	26
YANGIN	118	69.900	8	229.214	5	43.118	3	-
NAKLİYAT (TEKNE)	-	-	-	-	-	-	-	-
NAKLİYAT (EMTEA)	3	2.683	1	3.303	-	-	-	-
MÜHENDİSLİK	1	1.653	-	-	-	-	-	-
DİĞER KAZA	19	27.699	6	19.779	5	14.820	-	-
TOPLAM	702	334.075	166	585.174	107	264.758	10	35

2007 Nisan itibariyle 3.3 milyon adet poliçe düzenlendi

Mehmet ÜST
TRAMER Müdürü

SEKTÖR ÜRETİM VERİLERİ

Yenileme dönemlerinde sektörden ve sigortalılardan gelen talepler doğrultusunda geçmiş dönemden Tramer veri tabanına aktarılamayan bir kısım kayıtların olduğu tespit edilerek sektör şirketleri ile geçmişe yönelik tekrar veri mutabakatı yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar neticesinde, Merkezimiz veri tabanında toplanan Trafik Sigortası poliçe bilgilerine bağlı olarak, sektör genelinde 2006 yılında 9.839.068 adet poliçe tanzim edilmiş ve sektör 1.264.434 bin YTL prim geliri elde etmiştir.

2005 yılında ise 8.998.046 adet poliçenin tanzim edilerek 1.096.800 bin YTL prim geliri elde edildiği görülmektedir. Sektör genelinde geçen yıla göre poliçe adedinde % 9,35 prim üretiminde ise % 15,28 oranında artış sağlanmıştır.

2007 verileri incelendiğinde, Nisan sonu itibariyle 3.312.761 adet poliçe tanzim edilmiş ve 451.461 bin YTL prim geliri elde edilmiştir.

de ise % 15,28 oranında artış sağlanmıştır.

2007 verileri incelendiğinde, Nisan sonu itibariyle 3.312.761 adet poliçenin tanzim edildiği ve 451.461 bin YTL prim geliri elde edildiği görülmüştür. Geçen yılın aynı döneminde ise 3.197.802 adet poliçenin tanzim edilerek 418.204 bin YTL prim geliri elde edildiği görülmektedir. Sektör genelinde geçen yıla göre poliçe adedinde %3,59 prim üretiminde ise %7,95 oranında artış sağlanmıştır.

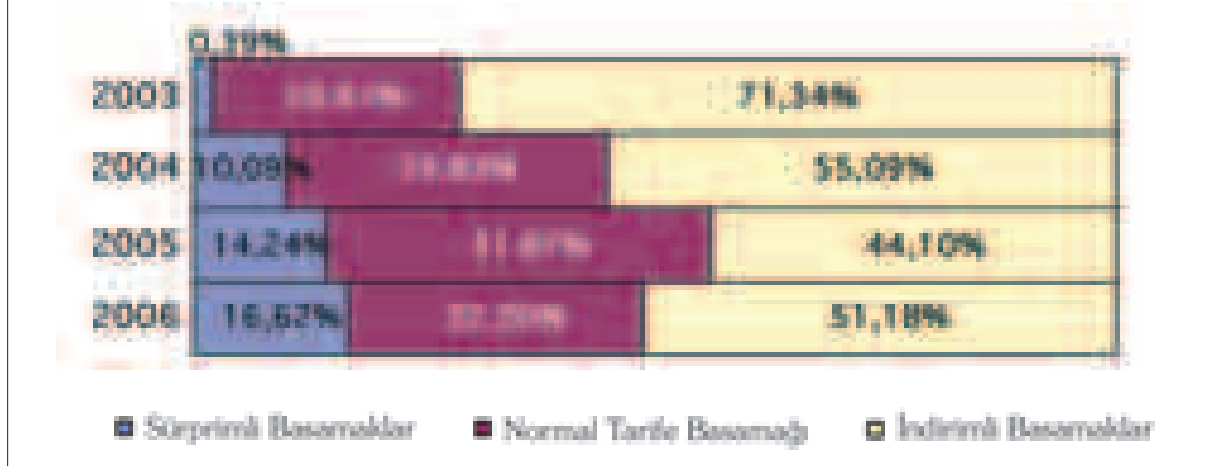
Tablo1: **2006- 2007 Yılı Tarife Basamağı Bazında Trafik Sigortası Poliçe Adetleri ve Prim Üretimi Farkı** (Ocak-Nisan Kümülatif) –Bin YTL

Yıl / Dönem	2006		2007		2007			
	Poliçe Adedi	Prim Geliri	Poliçe Adedi	Prim Geliri	Poliçe Adedi	Prim Geliri	Poliçe Adedi	Prim Geliri
2006 Ocak	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Şubat	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Mart	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Nisan	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Mayıs	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Haziran	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Temmuz	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Ağustos	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Eylül	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Ekim	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Kasım	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2006 Aralık	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Ocak	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Şubat	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Mart	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Nisan	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Mayıs	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Haziran	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Temmuz	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Ağustos	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Eylül	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Ekim	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Kasım	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
2007 Aralık	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000	1.200.000	1.000.000
SEKTÖR TOPLAM	9.839.068	1.264.434	9.839.068	1.264.434	9.839.068	1.264.434	9.839.068	1.264.434

TRAMER' in faaliyete başlamasıyla, tarife ve tahlimatların uygulanmasında sağlanan etkin denetim sonucunda, poliçe basamaklarının dağılımında temel değişikliklerin ortaya çıkmasına neden

olmuştur. Tarife basamakları bazında poliçe oranlarının yıllar itibariyle değişimi incelendiğinde (Bknz.Grafik 1) doğru tarifeden poliçe üretimindeki gelişmenin devam ettiği gözlemlenmektedir.

Grafik 1: Tarife Basamakları Bazında Poliçe Adetleri Dağılımı (2003-2006)

31 Aralık 2003 tarihi itibariyle trafik sigortalarında sigortasızlık oranı (traktör ve motosiklet dahil) %31,08 iken, yıllar itibariyle azalarak 2007 yılı Şubat sonu itibariyle %23,75'e gerilemiş, sigortalılık oranı %7.33 oranında yükselmiştir. Tes-

cilli araç sayısının 500.000' in üzerinde olduğu illerdeki sigortasızlık oranları değerlendirildiğinde ise, bu illerde (Antalya ili dışında) sigortasızlık oranlarının sektör genel ortalamasının altında olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Araç Adedi 500.000 Üzerinde Olan İllerdeki Sigortasızlık Oranı (Şubat 2007)¹

İl Adı	Poliçe Adedi	Yürürlükteki Poliçe Adedi	Araç Adedi	Sigortasızlık Oranı (%)
Antalya	63.768	401.401	565.527	29,02
İzmir	110.060	636.063	819.294	22,36
Ankara	156.860	960.083	1.094.069	12,25
İstanbul	382.261	2.199.180	2.453.269	10,36
Sektör Genel Toplamı	1.584.051	9.407.754	12.337.387	23,75

SEKTÖR HASAR VERİLERİ

Trafik Sigortasında sektör genelinde UWY bazında, 2003 yılı başlangıç tarihli poliçelerden 470.937 bin YTL prim üretimi elde edilmiş ve ilgili poliçeler için 2007 yılı Mayıs ayı itibariyle toplam 423.192 bin YTL tazminat ödemesi yapılmış, H/P oranı %89,86 olarak gerçekleşmiş-

tir.2004 yılı başlangıç tarihli poliçeler değerlendirildiğinde ise; 803.629 bin YTL prim üretimine karşılık 2007 yılı Mayıs ayı itibariyle toplam 636.110 bin YTL tazminat ödemesi yapılmış ve H/P oranı %79,15 olarak gerçekleşmiştir.2005 yılı başlangıç tarihli poliçelerde H/P oranları %80,77 ve 2006 yılında %56,52'dir.

¹Poliçe Adedi: Şubat sonu itibariyle toplam poliçe adedini ifade etmektedir. (Mart ve Nisan aylarına ait araç adetlerinin TÜİK tarafından henüz yayınlanmamış olması nedeniyle, poliçe adedi de Şubat sonu itibariyle alınmıştır.)
Yürürlükteki Poliçe Adedi: 28 Şubat 2007 tarihi itibariyle yürürlükte olan poliçeleri ifade etmektedir.
Araç Adedi: TÜİK tarafından yayınlanan Şubat 2007 araç verisidir.
Sigortasızlık Oranı: ((Araç Adedi-Yürürlükteki Poliçe Adedi)/Araç Adedi)*100 olarak bulunmaktadır.

Tablo 4: **Trafik Sigortası Yıllar Bazında Poliçe Üretimi ve Ödenen Birikimli Hasar Tazminat Tutarı Dağılımı - Bin YTL** (Poliçe Yılı-UWY Bazında)²

Yıl	Poliçe Yılı (UWY)	Hasar Türü	1. Yıl		2. Yıl		3. Yıl		4. Yıl		5. Yıl	
			Ödenen Birikimli	Tutarı	Ödenen Birikimli	Tutarı	Ödenen Birikimli	Tutarı	Ödenen Birikimli	Tutarı	Ödenen Birikimli	Tutarı
2006	2006	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl
2007	2007	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl
2008	2008	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl
2009	2009	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl
2010	2010	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl
2011	2011	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl
2012	2012	Hasar Türü	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl	1. Yıl	2. Yıl

TRAMER'DEKİ GELİŞMELER

Trafik sigortası serbest tarife sistemi ile ilgili çalışmalar

Serbest tarife sistemi ile ilgili olarak, Kaza Sigortaları İnceleme ve Araştırma Komitesi ile birlikte yürütülen çalışmalar tamamlanmış ve "Rehber Tarife" çalışmasının sonuçları, Hazine Müsteşarlığı'nın görüşlerine sunulmuştur. Serbest tarife sistemine yönelik yazılım modeli oluşturulması çalışmalarına ise devam edilmektedir.

2006 yılı mutabakat çalışmaları tamamlandı

Merkezimize transfer edilen Trafik Sigortası, Kasko Sigortası ve Taşımacılık Sigortası ürünleriyle ilgili olarak Şubat ayı içinde sektör genelinde mutabakat çalışmalarına başlanmış ve Mayıs ayı sonu itibarıyla çalışmalar tamamlanacaktır. Mutabakat sonrasında geçmiş yıllara ilişkin veri transferi yapılmasına olanak tanınmayacaktır.

Yeşil Kart Sigortası ile ilgili analiz çalışmalarına başlandı

11 Nisan 2007 tarihinde yürürlüğe giren yeni "Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi Yönetmeliği" gereği, Merkezimiz bünyesinde takip edilmesi öngörülen "Yeşil Kart Sigortası" ile ilgili analiz çalışmalarına başlanmış olup, 2007 yılı içerisinde hizmet sunumuna geçilmesi planlanmaktadır.

² Poliçe yılı (UWY) bazında değerlendirme yapılmış olup, poliçe başlangıç yılı içinde gerçekleştirilen hasarlar 1. yıl sütununda belirtilmiştir. Poliçe başlangıç yılını takip eden yıllarda ödemesi gerçekleşen hasarlar ise 2. yıl, 3. yıl... yıl sütunlarında gösterilmiştir. 2. yıl sütununda 1. yıl ve 2. yıl içinde yapılan ödemeler toplanarak yansıtılmıştır. (1. yıldan sonraki rakamlar kümülatiftir.) Ödeme rakamlarında hasar tazminat tutarları, ekspertiz ve dosya diğer masraf ödemeleri dikkate alınmıştır.

2006 yılına ilişkin sektör bilgilendirme CD'si oluşturuldu

Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi-TRAMER' e transfer edilen Trafik, Kasko ve Karayolu Yolcu Taşımacılık Sigortaları poliçe ve hasar verilerine bağlı olarak, sigorta şirketlerine özel ve sektör geneli ile ilgili temel istatistiklerin yer aldığı, "TRAMER İstatistik-CD3" hazırlanmış ve sektör yetkilileriyle paylaşılmıştır.

İş Zekası Uygulaması (BI) kapsamında ikinci faz çalışmaları tamamlandı

İş zekası (BI) uygulaması raporlama aracı ile ilgili olarak Ocak ayında ikinci faz çalışması olan "Verilerin Modellenmesi" ne başlanmıştır. Önümüzdeki dönemlerde web üzerinden çeşitli etkileşimli istatistikler üyelerimizin hizmetine açılacaktır.

Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü ile veri entegrasyonu konusunda toplantı yapıldı

Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü ile Merkezimiz arasında veri entegrasyonunun sağlanması amacıyla Mart ayında Ankara'da bir toplantı yapılmış ve Merkezimiz tarafından gerekli analiz çalışmaları gerçekleştirilerek "Kara Taşımacılığı Otomasyon Sistemi"nden sorgulanmak istenen bilgiler belirlenerek Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü yetkilileri ile paylaşılmıştır.

Kasko sigortasında T.C. kimlik no parametresiyle çoklu sorgulama yapılabilmesine olanak tanındı

02.10.2006 tarihi itibarıyla;
- Plaka No
- Plaka No+T.C. Kimlik No
-Plaka No+Vergi Kimlik No
Parametreleri ile URL üzerinden çoklu kayıt sorgulama yapılarak poliçe bilgilerine erişim olanağı bulunmaktadır. Sektörden gelen yoğun istek üzerine, bu URL yapısı revize edilmiş ve yukarıdaki parametrelere ek olarak sadece özel kişilere ait T.C. Kimlik No ile sorgulama yaparak birden fazla poliçe bilgisine erişim olanağı tanınmış olup, Nisan ayında ilgili URL kullanıma açılmıştır.

DASK tanıtım toplantıları

İsmet GÜNGÖR

DASK Genel Koordinatörü

Bilindiği üzere, Türkiye bir deprem ülkesidir. Ülkemizin coğrafyasının %96'sını ve nüfusunun %98'inin farklı derecelerde deprem tehlikesi altında olduğu düşünüldüğünde; deprem konusunda ve özellikle depremin oluşturduğu hasarların karşılanması hususunda toplumumuzun bilinçlendirilmesinin sosyal bir sorumluluk olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ülkemizin içinde bulunduğu en önemli doğal afet tehlikesi olan depremin konutlara vereceği hasarları tazmin etmek amacıyla kurulan DASK 2006 yılı sonunda 2,6 Milyon poliçe adedine ulaşmıştır. Kurum olarak amacımız poliçe adetlerini hızla artırılarak daha fazla sayıda vatandaşımızın depreme karşı sigorta koruması almasını temin etmektir.

Her konutun Zorunlu Deprem Sigortası po-

liçesine sahip olması sosyal sorumluluk görevi olarak algılanmalı ve bunun tüm sigorta şirketlerinin, sigorta aracılarının, vatandaşlara hizmet veren kamu kurumlarının ve yerel yönetimlerin işbirliği içerisinde olması ile gerçekleşeceğinin bilinmesi çok önemlidir.

Bu çerçevede DASK tarafından Türkiye genelinde belirli illerde ve çevre illeri de kapsayacak şekilde Sigorta Acenteleri ve Banka Şubelerinin de katılımının sağlanacağı toplantılar düzenlenmektedir.

■ İlk toplantı 25 Nisan 2007 tarihinde Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası'nda yapılmıştır. Toplantı Kütahya, Afyon, Uşak ve Bilecik illerinden Acentelerin ve Banka Şubelerinin katılımı ile gerçekleşmiştir. Kurum tarafından yapılan sunumun ardından katılımcıların öneri ve görüşleri dinlenerek interaktif bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

■ İkinci toplantı 10 Mayıs 2007 tarihinde Malatya Ticaret ve Sanayi Odası'nda Malatya, Adıyaman, Bingöl, Elazığ ve Tunceli illerinin, üçüncü toplantı 16 Mayıs 2007 tarihinde

Adana Ticaret ve Sanayi Odası'nda Adana, Gaziantep ve Osmaniye illerinden Acentelerin ve Banka Şubelerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan toplantılara DASK yetkilileri ile birlikte Hazine Müsteşarlığından da katılım sağlanmıştır.

■ Toplantı çalışmaları kapsamında ziyaret edilen illerde, Valilik Makamı ile görüşülmüş ve Zorunlu Deprem Sigortası bilincinin artırılması konusunda Kamu Personelinin desteğinin önemi belirtilmiştir. Valilik kapsamında yapılacak toplantılara dahil olup bilgilendirme yapmak istediğimiz anlatılmıştır. Yapılan

olumlu geri bildirimler ile birlikte il bazında ayrıntılı tanıtım çalışmaları yapılmasına karar verilmiştir.

■ Bu kapsamda yapılacak toplantılar aşağıda belirtilen takvim çerçevesinde gerçekleştirilmeye devam edecektir.

- 07 Haziran Perşembe günü Samsun Ticaret Odası,
- 15 Haziran'da Kayseri Ticaret Odası,
- 22 Haziran Balıkesir Ticaret Odası'nda yapılacak toplantılar, çevre illerden Acente ve Banka Şubelerinin katılımı ile gerçekleştirilecektir.

Afet Acil Eylem Planı yürürlüğe girdi

Doğal Afet Sigortaları Kurumu Afet Acil Eylem Planı 06 Mart 2007 tarihinde yapılan DASK Yönetim Kurulu Toplantısı sonrasında onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Planın yürütülmesi DASK Kurum İdarecisi Garanti Sigorta tarafından sağlanacaktır.

Plan, DASK ve ilişkide olduğu birim ve kurumların afet öncesi, afet anı ve sonrası acil yardım ve müdahale hizmetlerini ve faaliyetlerini,

işbirliğini, koordinasyonu ve karşılıklı yardımlaşma esaslarını kapsamaktadır.

JICA raporuna göre olası en iyi ve en kötü senaryo düşünülerek hasar göreceği düşünülen sigortalı konut sayıları üzerinde çalışılmış, Olay Komuta Sistemi'nde yer alacak 40 kişilik kaynakla hasar dosya adetleri ve operasyon süreçleri üzerinde tahminler üzerinden senaryolarımız oluşturulmuştur.

Hakkari depremi hasar adetleri

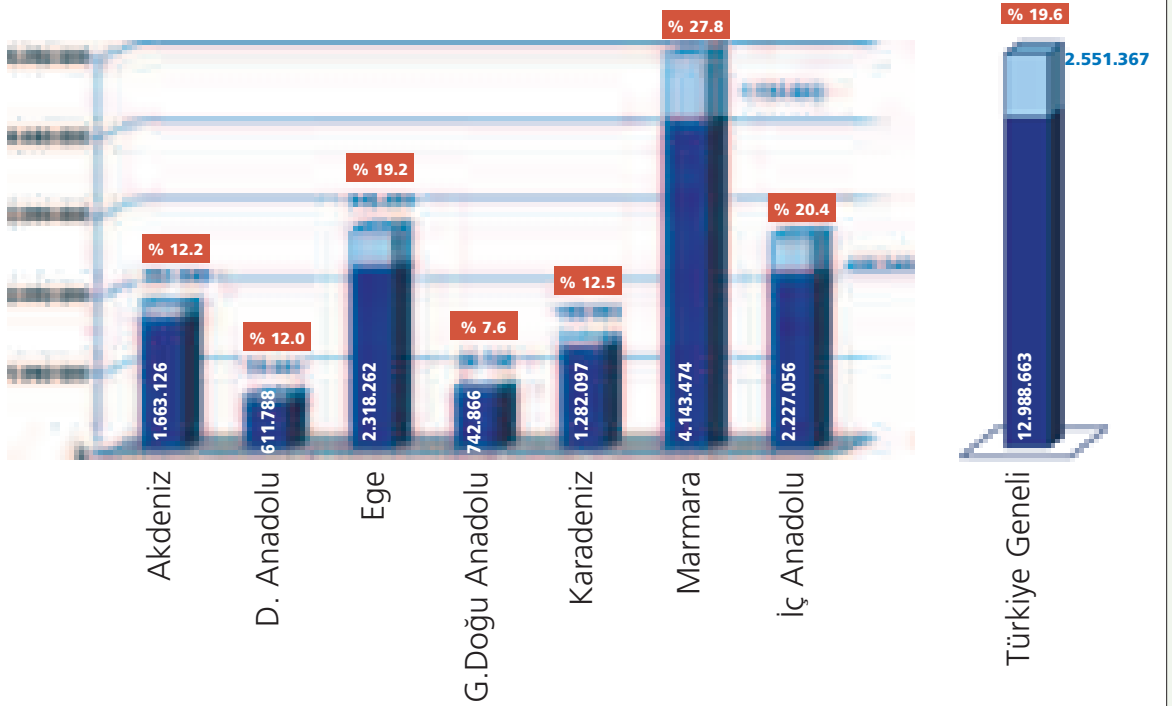
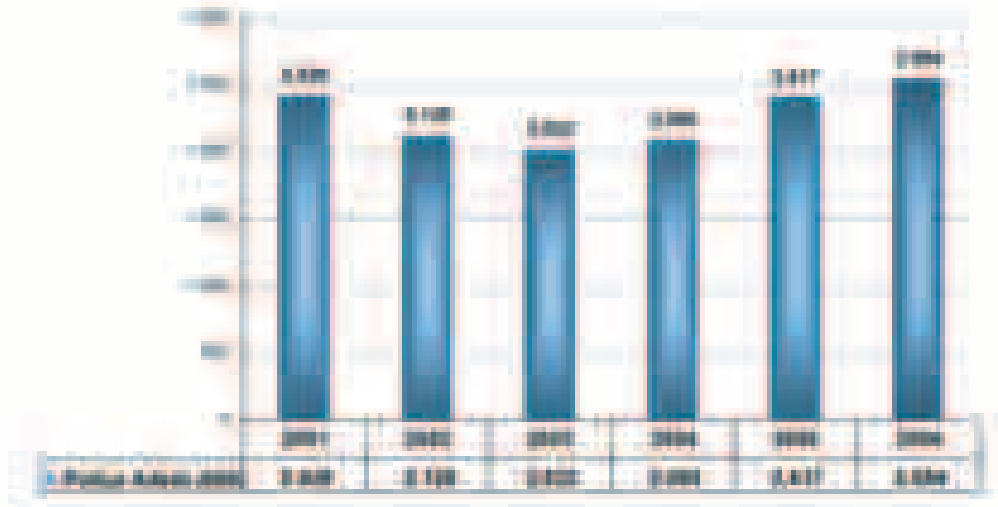
Mayıs ayında Hakkari'de yaşanan ve büyüklüğü 3.9 olan depremde maddi hasarlar meydana gelmiştir. Kurumumuza Hakkari ve çevresindeki illerden gelen ihbarlar sonucu toplam 435 adet hasar dosyası açılmıştır.

Hakkari depreminden önce ildeki poliçe sayısı 1.221 adetken depremden sonra 1.253 adete yükselmiştir. Deprem riskinin yüksek olduğu bu ilde bulunan 16.314 konuttan sadece 1.253 konut için Zorunlu Deprem Sigortası düzenlenmiştir.

İLLER	TOPLAM KONUT	SİGORTALI KONUT	SİGORTALILIK ORANI%
GAZİANTEP	223.694	19.050	8,52
DİYARBAKIR	160.281	12.771	7,97
ŞANLIURFA	126.916	9.517	7,50
ADİYAMAN	60.552	5.210	8,60
KİLİS	16.318	936	5,74
MARDİN	70.134	2.578	3,68
SIİRT	24.195	1.884	7,79
HAKKARİ	16.314	1.253	7,68
BATMAN	44.462	3.154	7,09
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ	742.865	56.353	7,59

Zorunlu Deprem Sigortası Yıllar Bazında Police Adetleri (000 Adet)

SİGORTACILIK ORANLARI

SİGORTALI KONUT ADEDİ

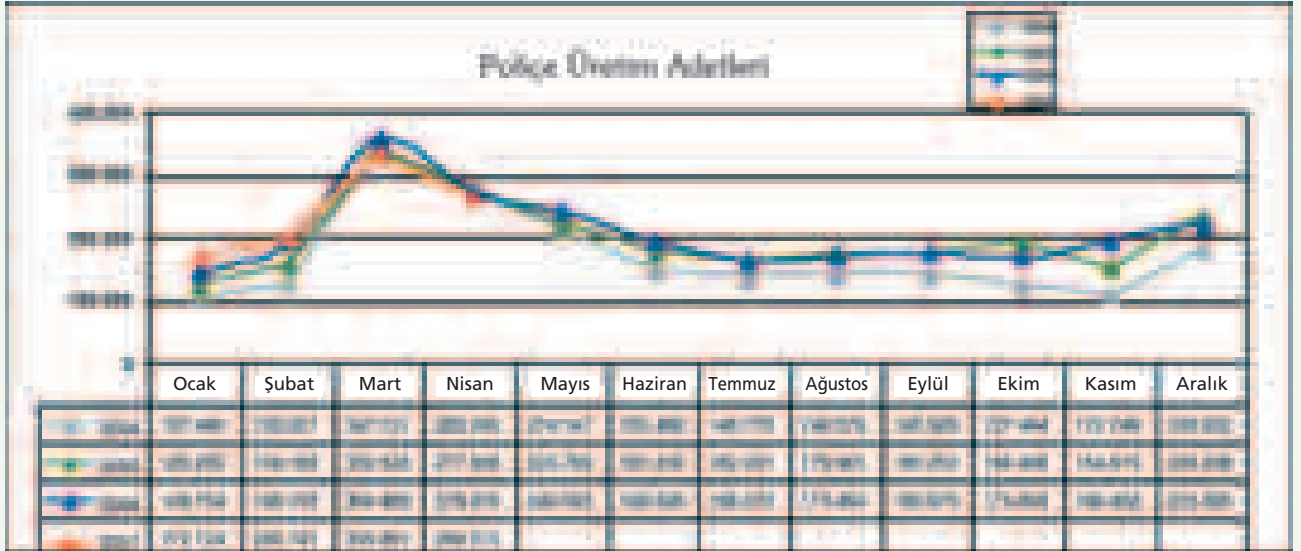
TOPLAM KONUT ADEDİ

ÜRETİM VE HASAR ÖDEMELERİ HAKKINDA BİLGİLENDİRME

DASK'ta Son Durum (23.05.2007 tarihi itibarıyla)

Toplam Poliçe Adedi	2.551.367
Toplam Prim (YTL)	216.765.200
Ortalama Teminat (YTL)	44.832
Ortalama Prim (YTL)	84,96
Yıllık Artış (%)	0,8%
Yenileme Oranı (%)	35,6%
Ödenen Hasar Dosyası	9.218
Ödenen Hasar Tutarı (YTL)	18.016.723

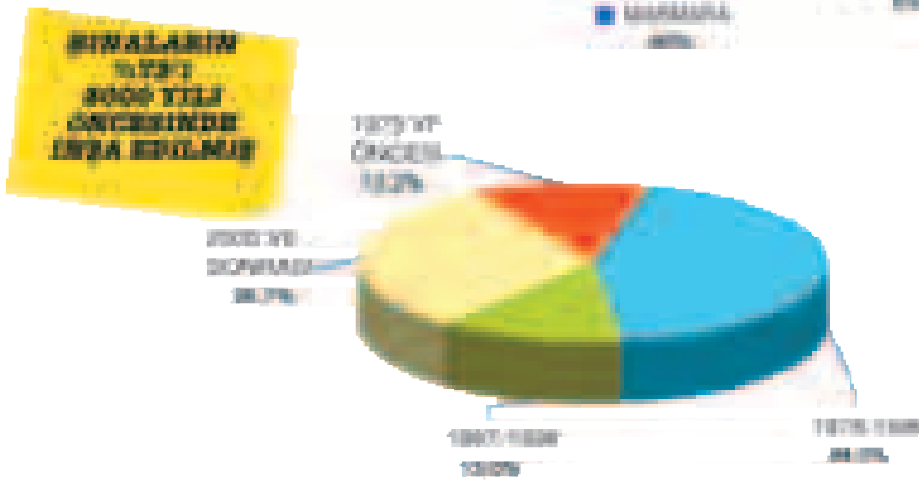
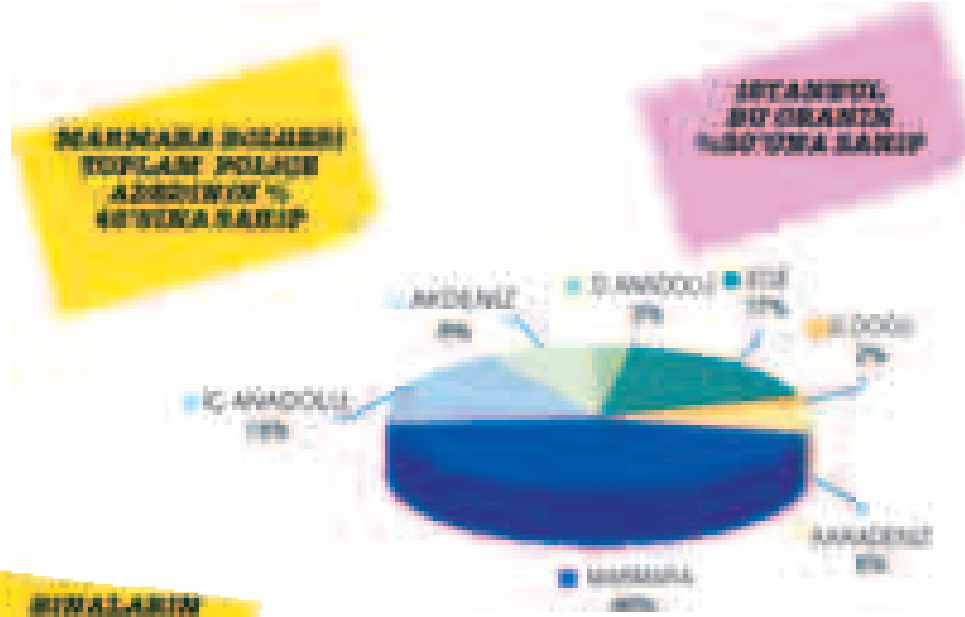
Yıllar ve Aylar Bazında Poliçe Üretim Adetleri

YILLARA GÖRE HASAR ÖDEMELERİ (23.05.2007)

Yıl	Deprem Sayısı	Dosya Sayısı	Ödeme (YTL)
2000	1	6	23.022
2001	17	338	127.497
2002	21	1.558	2.284.835
2003	20	2.504	5.203.990
2004	31	587	768.927
2005	41	3.483	8.040.896
2006	21	472	1.229.684
2007	11	270	337.873
TOPLAM	163	9.218	18.016.723

BÖLGELER VE RİSK BÖLGESİ BAZINDA ÜRETİM (23.05.2007)

Devlet destekli tarım sigortalarında 2007 uygulamaları -2-

Orhan SARITEPE

TARSİM Hayvan Hayat Sigortaları Müdürü

5 363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununun 12nci maddesine istinaden alınan 2006/11425 sayılı Bakanlar Kurulu kararında Tarım Sigortaları Havuzunca ancak Çiftçi Kayıt Sistemi'ne entegre edilmiş ön soy kütüğü ve soy kütüğüne kayıtlı olan süt sığırlarının sigortalanabileceği belirtilmiştir.

Bu kararda adı geçen kayıt sistemi, 4631 sayılı Hayvan İslah Kanununa istinaden Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca çıkarılan Hayvanlarda Soy kütüğü ve Ön soykütüğü Esasları ile Çalışma Usulleri Hakkında Yönetmelik gereğince kurulmuştur. Adı geçen yönetmeliğe dayanılarak bu kayıt sistemi ile ilgili çalışmaların yürütülmesi görevi Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliğine (TDSYMB) verilmiştir.

Ön soykütüğü ve soy kütüğü kayıtlarının amaçları ve faaliyetleri şu şekildedir.

● Ön soykütüğü kayıtlarının amacı;

Soy kütüğü sistemine geçişte veri kaybının azaltılması, tohumlama kayıtlarının toplanması,

tohumlamanın disipline edilmesi, belgeli damızlık ihtiyacının ülke içerisinde karşılanması,

damızlık hayvan hareketlerinin takibi olup;

faaliyetleri ise ; İşletme tanımlama, hayvan tanımlama ve kayıt, tohumlama kayıtları, buzağılama kayıtları, sürüden ayrılma kayıtları, belgelendirme, gerekli olabilecek raporların hazırlanması ve değerlendirmedir.

● Soy kütüğü kayıtlarının amacı;

Sığır ıslahı çalışmalarının veri tabanını oluşturmak olup;

faaliyetleri ise ;

İşletme tanımlama ve kayıt, hayvan tanımlama ve kayıt, aylık süt ölçüm kayıtları, yağ oranı ölçüm kayıtları, sınıflandırma, tohumlama kayıtları, buzağılama kayıtları, sağlık kayıtları, sürüden ayrılma ve sürüye giriş kayıtları, belgelendirme, ıs-

lah programı, sürü döli verimi kayıtları, damızlık değer tahmini, gerekli raporların hazırlanması ve değerlendirilmesi'dir.

TDSYMB kayıtlarına göre(*) ön soykütüğü ve soy kütüğüne kayıtlı toplam 5.204,895 adet büyükbaş hayvanın damızlık olarak nitelenen 4.391.216 adet sigorta kapsamına alınabilir durumdadır.

(*) TDYSMB Web sitesinden alınmıştır.

HAYVAN HAYAT SİGORTASI NELERİ KAPSIYOR?

Ön soy kütüğüne ve soy kütüğüne kayıtlı süt sığırları için;

● Genel şartlarda yazılı istisnalar dışında kalan, her türlü hayvan hastalıkları ve gebelik, doğum veya cerrahi müdahale,

● Her türlü kazalar, yılan ve böcek sokması,

● Zehirli çayır otları ve yeme bağlı zehirlenmeler,

● Her türlü doğal afetler ve güneş çarpmaları,

● Yangın ve infilak sebebiyle meydana gelen, ölüm ve mecburi kesim riskleri ile teknik şartlar çerçevesinde yavru atma riski,

sigorta kapsamındadır.

1 yaşından 7 yaşına kadar (7 yaş dahil) Damızlık ve Süt sığırları için Devlet Destekli Hayvan Hayat sigorta poliçesi yaptırılmaktadır. Sigortalının ödeyeceği primler hayvan sayılarına göre değişmektedir. Kanun gereğince 2007 yılı için primin % 50 si devlet desteği olarak Tarım Sigortaları Havuzuna sigortalı adına aktarılmaktadır.

NASIL SİGORTA YAPTIRILACAK?

Devlet Destekli Hayvan Hayat Sigortası yaptırmak isteyen yetiştiriciler öncelikle hayvanlarının kayıtları güncel değil ise kayıtlarını Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinden (Birlik olmayan illerde İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinden) güncelleyerek, Tarsim A.Ş. ortağı herhangi bir sigorta şirketi acentesine poliçe yaptırmak üzere müracaat edebilirler. Acente tarafından yapılan ön kayıta istinaden Tarım Sigortaları Havuz eksperlerinin yapacağı risk inceleme işleminden sonra onaylanan ön bilgi formları acenteler tarafından poliçeleştirilmektedir.

**Devlet Destekli Hayvan Hayat Sigortası
2007 Prim Fiyat Tablosu**

Hayvan Hayat Sigortasında işletmedeki kayıtlı hayvan sayısına bağlı olarak aşağıdaki tarife uygulanmaktadır.

Hayvan Sayısı	Prim (%)	Muafiyet	Müşterek Sigorta
1-4.....	10,50%	0%	%20
5 – 20.....	9,00%	0%	%20
21 – 100	8,00%	0%	%20
101– 200.....	7,50%	0%	%20
201 – 300	7,00%	0%	%20
301 – 500	6,50%	0%	%20
≥ 501.....	5,50%	0%	%20

Prim Hesaplaması:

Yukarıdaki tabloda prim hesaplaması kademesiz olarak yapılacaktır. Hayvan sayısına karşılık gelen tek prim oranı uygulanır.

Değişik hayvan sayılarına sahip işletmelerin ödemeleri gereken prim tutarlarına ilişkin örnekler, ekte verilen tabloda gösterilmiştir.

Tercihe bağlı olarak istenirse muafiyetli poliçe satın alınarak daha az prim ödenebilir. Bu takdirde uygulanacak tarife aşağıdaki gibidir.

Hayvan Sayısı	Prim (%)	Muafiyet	Müşterek Sigorta
21–100.....	5,50%	5,00%	%20
101–200.....	4,00%	3,50%	%20
≥ 201.....	3,00%	2,50%	%20

Prim Hesaplaması :

Yukarıdaki tabloda prim hesaplaması kademeli olarak yapılacaktır. Poliçe primi, ilk 100 hayvan için %5,5 sonraki 100 hayvan için %4 ve 201 ve üstü için ise %3 fiyattan hesaplanacaktır. Hayvan değerleri arasında farklılık varsa en düşük değerli olanı en yüksek fiyattan hesaplanacaktır. Bu tarife 21 ve üzeri hayvan sigortalandığında uygulanabilir.

HASARLAR NASIL ÖDENECEK?

Sigortalı; bir hayvanının ölümü, mecburi kesimi veya yavru atması halinde poliçede isim ve telefonları belirtilen Tarım Sigortaları Havuzu Ekspertlik sicil kaydına kayıtlı veteriner hekim eksperlerden birisini arayarak hasar ihbarında bulunur.

Veteriner hekim eksperin düzenleyeceği hasar raporuna istinaden kesinleşen hasar tazminatı, 30 gün içerisinde sigortalıya banka kanalı ile ödenir.

Bir hasar halinde; hasarlı hayvanın sigorta bedelinden %20 müşterek sigorta düşülerek, varsa sovtaj miktarı düşüldükten sonra kalan miktar tazminat olarak sigortalıya ödenir.

Örneğin; sigorta bedeli 3000 YTL olan bir hayvanın ölmesi halinde; ödenecek tazminat

$3000 \times \%80 = 2400$ YTL'dir.(et ve derinin tamamen imha olduğu varsayılmıştır. Eğer kullanılan et ve deri varsa (sovtaj) ; bu değer ödenecek tazminattan düşülür.)

Yine sigorta bedeli 3000 YTL olan bir hayvanın yavru atması halinde de ödenecek tazminat

$3000 \times \%10 = 300$ YTL'dir. ■

Hayvan Sayısı	Bir Hayvanın Sigorta Bedeli (YTL)	Toplam Sigorta Bedeli (YTL)	Prim Oranı	Toplam Prim (YTL)	Çiftçinin Ödeyeceği Prim (YTL)	Hayvan Başına Düşen Prim (YTL)
1	3.000	3.000	10.5 %	315	157.5	315
10	3.000	30.000	9.00 %	2.700	1.350	270
20	3.000	60.000	9.00%	5.400	2.700	270
50	3.000	150.000	8.00 %	12.000	6.000	240
150	3.000	450.000	7.50 %	33.750	16.875	225
250	3.000	750.000	7,00 %	52.500	26.250	210
350	3.000	2.250.000	5.50 %	123.750	61.875	165

Ortadoğu'da bankasürans satışları 2010 yılında 100 milyon dolar olacak

Middle East Insurance Review tarafından bu yıl ilk kez düzenlenen bankasürans konferansı 20 ülkeden 130 delegenin katılımı ile gerçekleştirildi. Delegeler, bankasürans kanalı ile hayat sigortası satışlarının 2010 yılında 100 milyon dolara ulaşmasını belediklerini belirttiler. Katılımcılar Ortadoğu bölgesinde özellikle Lübnan ve Mısır'ın sigorta satışlarında düşük dağıtım maliyetleri sunmaları sebebiyle en avantajlı ülkeler olduklarını ifade ettiler.

Konferans konuşmacıları, bankasüransın gerek sigorta şirketleri ve bankalara gerekse de bankalar aracılığı ile ihtiyaçlarına uygun sigorta ürünleri satın alabilecek müşterilerine sağlayacağı avantajların önemini vurguladılar. Konferansta ayrıca, bankalar aracılığı ile gerçekleştirilecek satışların verimliliğinin hayat sigortası acenteleri gerçekleştirilen satış verimliliğinden oldukça yüksek olacağı da ifade edildi.

(Kaynak: www.asiainsurancereview.com, eWeekly Middle East, 29 Mayıs 2007)

Generali, net karını yüzde 20 arttırdı

italya merkezli sigorta şirketi Generali, 2007 yılının ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla net karlarını yüzde 20 seviyesinde arttırdı. Karlılıktaki bu artışa yükselen primler ile şirketin Orta ve Doğu Avrupa operasyonlarının yardımcı olduğu belirtildi.

Şirketin net kazançları 2006 yılının ilk çeyreğinde 598 milyon Euro iken 2007 yılının aynı döneminde bu rakam 715.4 milyon Euro'ya yükseldi. Şirketin hayat - dışı faaliyet sonuçları yüzde 35.8 oranında artarak 498.2 milyon Euro'ya, hayat sigortası faaliyet sonuçları da yüzde 22.3'lük artışla 809.5 milyon Euro'ya yükseldi.

Şirketin kombine rasyo oranı 2006 yılının ilk çeyreğinde yüzde 95.9 olarak gerçekleşirken 2007 yılının ilk çeyreğinde bu rakam yüzde 93.9 seviyesine gerilerken toplam primleri 2006 yılının ilk çeyreğine kıyasla yüzde 1.6'lık bir artışla 18.48 milyar Euro olarak gerçekleşti.

(Kaynak: Evandale, 9 Mayıs 2007)

Swiss Re, ilk çeyrek kârını 1.1 milyar dolara çıkardı

Swiss Re'den yapılan açıklamada, şirket net kârlarının 2007 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 54'lük bir artışla 1.1 milyar dolara yükseldiği belirtildi. Şirketin Londra'daki genel merkezinin satışından elde edilen 600 milyon Sterlin'in de bu yüksek kârlılık rakamını etkilediği ifade edildi. Dresdner Kleinwort yatırım bankası

sigorta varlıkları araştırma başkanı Richard Hewitt, Swiss Re'nin ilk çeyrek sonuçlarının olağanüstü olmamasına karşın olumlu olduğunu söyledi. Hewitt, şirketin faaliyetlerine ilişkin olumlu sonuçların yılın geri kalanında da devam etmesinin beklendiğini sözlerine ekledi.

(Kaynak: Insurance Day, 9 Mayıs 2007)

Hannover Re'nin, net kazancı **hannover re** 123.5 milyon Euro

A İman reasürans şirketi Hannover Re'den yapılan açıklamada, şirketin net kazançlarının yılın ilk çeyreğinde yüzde 16.8'lik bir artışla 123.5 milyon Euro'ya yükseldiği belirtildi. Şirket CEO'su Wilhelm Zeller, 2007 kar hedeflerine ulaşmalarında gerçekleştirilen kazanç artışının önemli olduğunu söyledi.

Şirketin operasyon karları, Ocak ayında

meydana gelen Kyrill kasırgasının etkisi ile yüzde 17.2 seviyesinde azalarak 154.2 milyon Euro, mal / kaza branşı prim gelirleri yüzde 14'lük azalışla 1.09 milyar Euro'ya düşerken net karlılığı yüzde 3.8'lik artışla 102 milyon Euro'ya yükseldi. Şirketin hayat ve sağlık branşları primleri ise yüzde 22.8'lik artışla 744 milyon Euro olarak gerçekleşti.

(Kaynak: Evandale, 3 Mayıs 2007)

OECD, ekonomik büyümeye ilişkin tahminini yükseltti

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) Mayıs ayında yayınladığı "Ekonomik Görünüm" raporuna göre; Avrupa ekonomisindeki güçlü ve sürekli büyüme, istihdam alanlarının yaratılması ve işsizlik oranlarındaki azalışla destekleniyor.

OECD Baş Ekonomisti Jean-Philippe Cotis, raporun sunum toplantısında, Teşkilatın 2006 yılının son çeyreğinde yayınladığı Ekonomik Görünüm raporunda yer alan tahminlerin aksine Avrupa ekonomisindeki iyileşmenin ve Amerika ekonomisindeki yavaşlamanın tahmin edilenden çok daha güçlü olduğunu söyledi. Cotis ayrıca, Avrupa ile Amerika

arasında ve Avrupa ülkeleri arasında bir dengelenmenin görüldüğünü sözlerine ekledi. Özellikle İtalya ve Almanya ekonomilerindeki iyileşmenin beklenenden daha güçlü olduğu, Fransa'nın ise bu ülkelerin gerisinde kaldığı toplantıda ifade edildi.

OECD, Ekonomik Görünüm raporunda ekonomik büyümeye ilişkin tahminlerini revize ederek, 2007 yılında Eurozone bölgesinde yer alan 13 ülkenin büyüme rakamına ilişkin tahminini yüzde 2.2'den yüzde 2.7'ye yükseltirken Birleşik Devletler ekonomisine ilişkin büyüme rakamını yüzde 2.5'ten yüzde 2 seviyesine indirdi.

(Kaynak: www.euractiv.com, 25 Mayıs 2007)

AB'de perakende sigorta hizmetlerinde tek pazara doğru

Avrupa Komisyonu, mortgage, yatırımlar ve bireysel tüketicilere sunulan finansal ürünler için gelecekteki Avrupa Birliği politikalarıyla ilgili vizyonunu belirledi.

Bilindiği gibi perakende hizmetler Avrupa Birliği vatandaşlarının günlük yaşantılarının çok önemli bir parçası. Ancak Avrupa Komisyonu bu alandaki entegrasyonun henüz istenen düzeye gelmediğine, tüketici ve sanayinin tek pazarın sunduğu olanaklardan yeterince yararlanamadığına dikkat çekiyor. Bu eksikliğin bilinciyle hazırlanmış olan "Tek Pazarda Perakende Finansal Hizmetlere İlişkin Yeşil Kitap" Avrupa Komisyonu'nun bu konudaki sorunlara ilişkin görüşlerini ve hedeflerini ortaya koyarken, öncelik verilen alanları da belirtiyor.

Yeşil Kitabın sigortacılığa ilişkin önerileri uzun dönemli yatırımlar, sigorta aracılığı, mesleki emeklilik, uzaktan pazarlama ve finansal eğitim gibi başlıkları içeriyor. Avrupa Komisyonu bu konularda dışarıya çeşitli çalışmalar yaptırmanın yanı sıra Avrupa Sigorta ve Mesleki Emeklilik Denetleyicileri Komitesi (CEIOPS) ile de çalışmalar yapmayı planlıyor.

"Tek Pazarda Perakende Finansal Hizmetlere İlişkin Yeşil Kitap" ve bu konuya ilişkin soru ve cevaplara ulaşmak için tıklayınız:

http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/policy_en.htm

(Kaynak: CEA Executive Update, Sayı 65, Mayıs 2007)

Çin'de prim gelirleri, ilk çeyrekte arttı

Çin Sigortacılık Düzenleme Komitesi (CIRC), reasürans primlerini de kapsayan yeni muhasebe kurallarına göre Çinli sigortacıların prim gelirlerini geçen yılın ilk çeyreğine göre yüzde 22.7 arttırarak 25.45 milyar dolara çıkardığını açıkladı.

Komisyon sözcüsü Yuan Li; hayat sigortası primlerinin yüzde 19.3, hayat dışı sigorta primlerinin de yüzde 38.8 oranında arttığını ve toplam varlıklarda da yüzde 13.7'lik bir artış sağlandığını belirtti. Yuan Li ayrıca, sigorta primlerinden yatırıma uygun sermayede de Mart ayı sonu itibarıyla yüzde 20'nin üzerinde bir artışın gerçekleştiğini sözlerine ekledi.

(Kaynak: www.asiainsurancereview.com, eWeekly China, 25 Nisan 2007)

China Life'tan 2007'nin ilk dört ayında 12 milyar dolarlık prim

Çinli hayat sigorta şirketi China Life, yeni kurumsal muhasebe kurallarının uygulanmaya başladığı Ocak ayından Nisan'a kadar olan dönemde 11.66 milyar dolarlık prim geliri elde etti. Yerel piyasanın yüzde 45.27'sine sahip olan China Life, yıllık bazda yüzde 14.22'lik prim artışı gerçekleştirirken, sigorta şirketinin toplam varlıkları geçen döneme göre yüzde 31.35 oranında, yatırım varlıkları da yüzde 57.26 oranında artış göstermiştir. Çin Sigorta Düzenleme Komisyonu'ndan yapılan açıklamada 2007 yılında hayat, sağlık ve kaza sigorta branşlarında yüzde 15 seviyesinde bir prim artışı beklendiği belirtildi. Komisyonun açıklamasında; hayat, sağlık ve kaza branşlarında yılın ilk çeyreğinde yüzde 17.8 seviyesinde bir artış gerçekleştiği yer aldı.

(Kaynak: www.asiainsurancereview.com, eWeekly China, 23 Mayıs 2007)

Malta ve Güney Kıbrıs 1 Ocak 2008'de Euro'ya geçiyor

1 Ocak 2008'de Malta ve Güney Kıbrıs'ın Euro'ya geçmesiyle Euro alanı ülke sayısı 15'e çıkacak. Ekonomik yakınsamada yüksek değerlere ulaşan bu iki lke Maastricht kriterlerini de karŐılar duruma gelmiş bulunuyor. Malta ve Güney Kıbrıs'ın Euro alanına dahil olmalarıyla ulusal

para birimleri de geri dönülemez biçimde Euro'ya sabitlenecek.

Slovenya Euro'ya 2009 yılında geçmeyi planlarken, ek Cumhuriyeti, Macaristan ve Polonya henüz bir geçiş takvimi belirlemiş değiller.

(Kaynak: İKV Haftalık E-Bülten, 11-18 Mayıs 2007)

Avrupa Parlamentosu'nun yeni Türkiye Raportörü belli oldu

Avrupa Parlamentosu'nun yeni Türkiye raportörü Hollandalı Hıristiyan Demokrat Parlamenter Ria Oomen-Ruijiten oldu. Eski raportör Camiel Eurlings'in Hollanda Ulaştırma Bakanlığına getirilmesi nedeniyle boşalan görevi devralan Ria Oomen-Ruijiten, ilk açıklamasında Türkiye'de reformların devam etmesi gerektiğini vurguladı.

(Kaynak: İKV Haftalık E-Bülten, 11-18 Mayıs 2007)

Martıların dansı

Yazı ve Fotoğraflar: MUSTAFA BAŞHAN

G ökyüzünde dans eden martılar uzun kanatlı, çığırtgan ve sürücül deniz kuşlarıdır ve çok değişik türleri bulunmaktadır. Dünya üzerinde 48 tür martı yaşar. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa ve çevresinde ise bunların 27 türü gözlenebilir.

İstanbul'lu martılar, şair Can Yücel'in 'denizin sokak çocukları' olarak nitelediği bu çığırtkan kanatlı çeteleri oluşturan İnce Gagalı Martı (Larus genei), Karabaş Martı (L. ridibundus), Küçük Martı (L. minutus) ve Akdeniz Martısı (L. melanocephalus), Gümüş Martı (L. cachinnans), Küçük Gümüş Martı (L. canus), Kara Sırtlı Martı (L. fuscus) bizim suların kuşlarıdır.

Kuşlar imparatorluğunun Laridae ailesine mensup olan martıların erişkinlerinin gövdeleri beyazdır, üreme giysilerini kuşandıklarında büyük türlerin (örneğin Kara sırtlı martının büyüklüğü 67 cm kanat açıklığı ise 155 cm dir) başları beyaz, küçük türlerinkilerin ise (örneğin Küçük martının büyüklüğü 25 cm kanat açıklığı ise 75 cm dir) siyah olur. 21-35 günde yumurtdan çıkarak, 21-49 günde yuvadan uçan genç kuşların gövdesi yetişkinlerden farklı olarak kahverengi ve kuyruk uçları siyah bantlıdır. Büyük türlerde genç kuşların ergin hale gelmesi 3-4 yıl, küçük türlerde ise 1-2 yıl sürer. Genç kuşların tüyleri her tüy dökümünde biraz daha açılır. Martıların ayakları da tıpkı ördeklerinki gibi perdelidir, bu kuşlar uçuş sırasında denize çarparak yükselen hava koridorunu kullandıklarından bir kere bile kanat çırpmaksızın uzun mesafeler boyunca uçabilirler.

Bu takımın üyelerinin ilginç bir özelliği de tuzlu su içebilmeleridir. Kanlarındaki iyon dengesini böbrekleri ve gözlerinin üstündeki oyuklarda bulunan özel tuz bezleri sağlar, bu bezler gövdedeki artık tuzu burun deliklerine açılan bir kanala boşaltırlar.

Küçük ve karabaşlı olan martıların gagaları kırmızı renkli, büyük türlerin gagaları ise sarıdır. Ancak bu sarı gaganın alt kısmında bir kırmızı benek bulunur. Bu beneğin ne işe yaradığını merak eden bilim adamları gözlemleri sonucunda bu beneğin yuvadaki yavruların beslenme sürecinde işlev gördüğünü keşfetmişler-

dir. Erişkin kuşlar yuvaya geri döndüklerinde, aç yavrular gagalarıyla bu kırmızı noktayı hedefleyerek vurmakta ve yetişkin kuşlar ancak gagalarındaki bu kırmızı noktayı tıklayan yavrulara kursaklarında getirdikleri yemi sunmaktadırlar. Bu davranışın nedeni belki ileride hedefi en iyi vuracak diğer bir deyişle en iyi avcı olacak yavruyu en fazla beslemek, belki de aç yavruyu tok olandan ayırt etmektir.

Martılar genellikle insan faaliyetinin az olduğu kayalık alanlarda ve çalıkların üzerinde koloniler halinde yuvalanırlar. Özellikle, İstanbul'un Adalar bölgesindeki evlerin çatıları yu-

va yapmak için tercih ettikleri alanlardandır. Norveç gibi martıların bolca bulunduğu İskandinav ülkelerinde martı yumurtaları (özellikle *Larus canus*) yerel halk tarafından toplanıp yenmektedir.

Ailenin en güzel bireylerinden biri ise kuşkusuz bizim sularda görülmeyen Pembe Martı (*Rhodostethia rosea*)dır. Üreme döneminde şeker pembe rengini alan bu kuşun üreme alanları 1905 yılına değin gizli kalmıştır. Bilim adamları bu gizemli kuşun Kuzey Sibiryada buz denizi kıyısındaki deltaların en alçak noktalarında bulunan vejetasyon içinde yerden 20 cm yükseklikte inşa ettikleri yuvalarda ürediğini tesbit etmişlerdir. Daha yakın zamanlarda ise Grönland ve Kanada'nın kuzeyinde de üreyen kolonilere rastlanmıştır.

Martıların kazlar ve albatros kadar eşlerine sadık oldukları da görülmüştür. Ancak Kara ayaklı martılar (*Rissa tridactyla*) arasında on iki yıl süre ile yapılan araştırmalar sonucunda bu kuşların üçte ikisinin eş değiştirdiği görülmüştür. Eş değişikliğinin temel nedeninin ise üreme sürecindeki başarısızlık olduğu saptanmıştır.

İçinde balıkların sevdiği, üstünde martıların

köşe kapmaca oynadıkları çocukluk günlerimizin masmavi denizleri, kirlenip rengini kaybedince, martıların temel besini olan balık nüfusumuz da azalmıştır. Bunun sonucunda, aç kalma tehlikesiyle karşı karşıya kalan martılar, kent çöplüklerinden beslenmeye başlamışlardır. Buradan da anlaşılacağı gibi martılar yeryüzünde yeni ortamlara uyum gösterme açısından en başarılı olan canlılardır. Martılar arasında özellikle *L.cachinnans* ve Kuzey Gümüş martısı (*L. argentatus*) çöplüklerden beslenme konusunda uzman hale gelmişlerdir, o kadar ki bu türler yuva materyali olarak plastik torba parçacıkları kullanmaya başlamışlardır.

Martılar ailesinin, Galapagos adaları ve Kolombiya'da yaşayan bir başka üyesi olan 60 cm büyüklüğündeki Kırlangıç kuyruklu martının (*Creagus furcatus*) avlanma tekniği diğerlerinden oldukça farklıdır. Bu kuşun gözleri tüm martılardan daha büyük ve öne doğrudur. Bu göz yapısı sayesinde martı gözlerini adeta bir dürbün gibi kullanabilir ve özellikle geceleri su üzerine çıkan okyanus canlılarını avlayarak beslenir.

Martılar kuşlar dünyasında korsanlıklaıyla da ün yapmışlardır. Nasıl mı? Başka kuşların

veya birbirlerinin yakaladıkları avları daha yutulmadan ağızlarından çıkararak bu unvanı hak ederler. Bilim adamları bu davranışı Kleptoparazitizm olarak isimlendirmektedirler. Özellikle Gri başlı martı (*L. cirrocephalus*) gibi büyük türler bu işte ustalaşmışlardır. Korsanmartı olarak isimlendiren bir gurup kuş ise kleptoparazitizmi bir yaşam biçimi haline getirmişlerdir, korsanmartılar diğer deniz kuşları avlarını yutmuş olsalar dahi peşinlerine düşer, onları kovalayıp kıştırır ve kusturarak kursaklarındaki besini çalarlar.

Tıpkı sambadan valse, twistten tangoya dansların çeşitlendiği gibi, Martı deyip geçtiğimiz kuşlar da pek çok türden oluşmaktalar. Öyle ki martıların hangi türe ait olduklarını anlamak ve onları birbirlerinden ayırmak kuş gözlemcileri arasında en popüler yarış haline gelmiştir. Belki de dünyayı yaşanılır kılan, bizleri sürekli hayrete düşüren ve öğrenmeye iten detaylardaki bu çeşitliliktir, ne dersiniz? ■

